

**Administrația Română a Serviciilor de Trafic Aerian
ROMATSA R.A.**

SITUAȚII FINANCIARE INDIVIDUALE

**Întocmite în conformitate cu /
Standardele Internaționale de Raportare Financiară**

**La data și pentru anul încheiat la
31 DECEMBRIE 2023**

CUPRINS**PAGINA**

Raportul auditorului independent	1 - 7
Situația poziției financiare	8 – 9
Situația rezultatului global	10
Situația modificărilor capitalurilor proprii	11 - 12
Situația fluxurilor de trezorerie	13 - 14
Note la situațiile financiare individuale	15 - 78

Către Consiliul de Administrație al
R.A. ROMATSA

Opinie

1. Am auditat situațiile financiare anexate ale ADMINISTRAȚIEI ROMÂNE A SERVICIILOR DE TRAFIC AERIAN - R.A. ROMATSA („Regia”), cu sediul social în Municipiul București, Bdul. Ion Ionescu de la Brad nr. 10, Sector 1, identificată prin codul unic de înregistrare fiscală RO1589932, care cuprind situația poziției financiare la data de 31 decembrie 2023, situația rezultatului global, situația modificărilor capitalului propriu și situația fluxurilor de trezorerie pentru exercitiul financiar încheiat la această dată, precum și un sumar al politicilor contabile semnificative și notele explicative.
2. Situațiile financiare la 31 decembrie 2023 se identifică astfel:

➤ Activ net/ Total capitaluri proprii:	482.426.171 lei
➤ Rezultat net al exercitiului financiar – profit:	64.301.025 lei
3. În opinia noastră, situațiile financiare anexate prezintă fidel, sub toate aspectele semnificative, poziția financiară a Regiei la data de 31 decembrie 2023 și performanța sa financiară și fluxurile sale de trezorerie aferente exercitiului încheiat la data respectivă, în conformitate cu Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 2844/2016 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară („OMFP 2844/2016”).
4. Am desfășurat auditul nostru în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit („ISA”), Regulamentul UE nr. 537 al Parlamentului și al Consiliului European (în cele ce urmează „Regulamentul”) și Legea nr.162/2017 („Legea”), Responsabilitățile noastre în baza acestor standarde sunt descrise detaliat în secțiunea „Responsabilitățile auditorului într-un audit al situațiilor financiare” din raportul nostru. Suntem independenți față de Regie, conform Codului Etic al Profesioniștilor Contabili emis de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Etică pentru Contabili (codul IESBA), conform cerințelor etice care sunt relevante pentru auditul situațiilor financiare în România, inclusiv Regulamentul și Legea, și ne-am îndeplinit responsabilitățile etice conform acestor cerințe și conform Codului IESBA. Credem că probele de audit pe care le-am obținut sunt suficiente și adecvate pentru a furniza o bază pentru opinia noastră.

Aspecte cheie de audit

5. Aspectele cheie de audit sunt acele aspecte care, în baza raționamentului nostru profesional, au avut cea mai mare importanță pentru auditul situațiilor financiare ale perioadei curente. Aceste aspecte au fost abordate în contextul auditului situațiilor financiare în ansamblu și în formarea opiniei noastre asupra acestora și nu oferim o opinie separată cu privire la aceste aspecte cheie.

Am considerat ca și aspecte cheie următoarele aspecte:

Aspecte Cheie de audit	Modul de abordare al auditului cu privire la aspectele cheie
<p>a) Obligații privind beneficiile angajaților</p> <p>Regia acordă salariaților, conform prevederilor contractului de muncă, beneficii în bani în funcție de vechimea în muncă și, respectiv, la pensionare. Aceste beneficii reprezintă un număr variabil de salarii, diferențiate în funcție de categoria profesională a salariatului.</p> <p>Nivelul acestor beneficii este de 634.636.994 RON la 31 decembrie 2023, respectiv de 570.614.067 RON la 31 decembrie 2022.</p> <p>Datorită nivelului semnificativ al valorii acestor beneficii a ipotezelor folosite, considerăm ca acestea reprezintă un aspect cheie de audit.</p>	<p>Procedurile noastre de audit au inclus, printre altele:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ înțelegerea raționamentelor ipotezelor aplicate de conducere pentru fiecare din categoriile de beneficii; ➤ discuții cu reprezentanții departamentelor de specialitate, respectiv experții externi care au furnizat asistența în calculul acestor beneficii pentru a înțelege și a confirma ipotezele folosite în calcul; ➤ revizuirea modelelor de calcul pregătite de actuarul extern al Regiei și evaluarea rezonabilității variabilelor incluse în calcul; ➤ evaluarea adecvării informațiilor prezentate comparativ cu informațiile statistice istorice; ➤ înțelegerea controlului intern existent cu privire la modul de determinare acordare a beneficiilor pentru salariați, inclusiv verificarea prevederilor incluse în contractul de muncă.

Aspecte Cheie de audit

b) Recunoașterea veniturilor

Regia înregistrează venituri în baza Convenției Internaționale privind cooperarea pentru siguranța spațiului de navigare ce asigură statelor membre un sistem comun de taxare a rutelor (o taxare unică a zborului).

Eurocontrol reprezintă autoritatea care asigură implementarea acestei Convenții oferind tuturor statelor membre servicii de calculare, facturare colectare prin intermediul Oficiului Central de Tarife de Rută.

Costurile ROMATSA incluse în tarifele serviciilor de navigație aeriană care determină veniturile sunt reglementate, acestea fiind evidențiate într-un Plan de Performanță care acoperă o perioadă de referință cu o durată de 5 ani. În fiecare an, la stabilirea tarifului final ce se va practica în anul următor sunt luate în calcul diferențele înregistrate între valorile stabilite la începutul perioadei de referință și realizatul anului precedent, aceste diferențe conducând la ajustarea tarifului, respectiv la recuperarea/returnarea sub / supra tarifărilor. Actuala perioadă de referință acoperă perioada 2020-2024, pentru care la acest moment există un Plan de Performanță aprobat de Comisia Europeană.

Regia a analizat regularizările de venituri obținute de la Eurocontrol pentru activitatea de ruta și estimate a se produce la finalul ciclului de reglementare,

Modul de abordare al auditului cu privire la aspectele cheie

Procedurile noastre de audit au inclus, printre altele:

- înțelegerea și evaluarea metodologiei utilizate, respectiv a consecvenței aplicării acesteia de la un exercițiu financiar la altul;
- înțelegerea controlului intern existent cu privire de modul de determinare a regularizărilor de venituri;
- revizuirea acuratetei completitudinii veniturilor înregistrate pentru exercițiu financiar încheiat la 31 decembrie 2023 (inclusiv proceduri de confirmare a tranzacțiilor în relația cu Eurocontrol);
- evaluarea adecvării modului de prezentare a informațiilor în notele explicative la situațiile financiare;
- înțelegerea și analizarea Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2020/1627 al Comisiei Europene privind măsurile excepționale pentru a treia perioadă de referință (2020-2024) a sistemului de performanță și tarifare din cadrul Cerului unic european luate în contextul pandemiei de Covid -19, precum și a regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/317 al Comisiei din 11 februarie 2019 de instituire a unui sistem de performanță și de tarifare în cadrul cerului unic european și de abrogare a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) nr. 390/2013 și (UE) nr. 391/2013.

Aspecte Cheie de audit

Modul de abordare al auditului cu privire la aspectele cheie

Datorită aspectelor prezentate mai sus, am considerat recunoașterea veniturilor pentru activitatea de ruta un aspect cheie de audit

Alte informații – Raportul Administratorilor și Declarația nefinanciară

6. Administratorii sunt responsabili pentru întocmirea și prezentarea altor informații în conformitate cu OMFP nr. 2844/2016, punctele 15 - 19. Administratorii sunt de asemenea responsabili și pentru acel control intern pe care îl consideră necesar pentru a permite întocmirea și prezentarea Raportului Administratorilor și a Declarației nefinanciare care să nu conțină denaturări semnificative datorate fraudei sau erorii.
7. Acele alte informații cuprind Raportul administratorilor, care include și declarația nefinanciară, dar nu cuprind situațiile financiare și raportul auditorului cu privire la acestea.
8. Opinia noastră cu privire la situațiile financiare nu acoperă și aceste alte informații și cu excepția cazului în care se menționează explicit în raportul nostru, nu exprimăm nici un fel de concluzie de asigurare cu privire la acestea.
9. În legătura cu auditul situațiilor financiare pentru exercitiul financiar încheiat la 31 decembrie 2023, responsabilitatea noastră este să citim acele alte informații și, în acest demers, să apreciem dacă acele alte informații sunt semnificativ inconsecvente cu situațiile financiare, sau cu cunoștințele pe care noi le-am obținut în timpul auditului, sau dacă ele par a fi denaturate semnificativ.
10. În ceea ce privește Raportul administratorilor și Declarația nefinanciară, am citit și raportăm dacă acestea au fost întocmite, sub toate aspectele semnificative, în conformitate cu cerințele OMFP nr. 2844/2016, punctele 15 - 19.

În baza exclusiv a activităților care trebuie desfășurate în cursul auditului situațiilor financiare, în opinia noastră:

- a) Informațiile prezentate în Raportul administratorilor și Declarația nefinanciară pentru exercitiul financiar pentru care au fost întocmite situațiile financiare sunt în concordanță, în toate aspectele semnificative, cu situațiile financiare;
- b) Raportul administratorilor și Declarația nefinanciară au fost întocmite, sub toate aspectele semnificative, în conformitate cu informațiile prevăzute la punctele 15 - 19 din OMFP nr. 2844/2016.

În plus, în baza cunoștințelor și înțelegerii noastre cu privire la Regie și la mediul acesteia, dobândite în cursul auditului situațiilor financiare pentru exercitiul financiar încheiat la data de 31 decembrie 2023, ni se cere să raportăm dacă am identificat denaturări semnificative în Raportul administratorilor și Declarația financiară. Nu avem nimic de raportat cu privire la acest aspect.

Responsabilitățile conducerii și ale persoanelor responsabile cu guvernanta pentru situațiile financiare

11. Conducerea este responsabilă pentru întocmirea și prezentarea fidelă a situațiilor financiare în conformitate cu OMFP nr. 2844/2016 și pentru acel control intern pe care conducerea îl consideră necesar pentru a permite întocmirea de situații financiare lipsite de denaturări semnificative, cauzate fie de fraudă, fie de eroare.
12. În întocmirea situațiilor financiare, conducerea este responsabilă pentru evaluarea capacității Regiei de a-și continua activitatea, prezentând, dacă este cazul, aspectele referitoare la continuitatea activității și utilizând principiul continuității activității ca bază a contabilității, cu excepția cazului în care conducerea fie intenționează să lichideze Regia sau să oprească operațiunile, fie nu are nici o altă alternativă realistă în afara acestora.
13. Persoanele responsabile cu guvernanta sunt responsabile pentru supravegherea procesului de raportare financiară al Regiei.

Responsabilitățile auditorului într-un audit al situațiilor financiare

14. Obiectivele noastre constau în obținerea unei asigurări rezonabile privind măsura în care situațiile financiare, în ansamblu, sunt lipsite de denaturări semnificative, cauzate fie de fraudă, fie de eroare, precum și în emiterea unui raport al auditorului care include opinia noastră. Asigurarea rezonabilă reprezintă un nivel ridicat de asigurare, dar nu este o garanție a faptului că un audit desfășurat în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit va detecta întotdeauna o denaturare semnificativă, dacă aceasta există. Denaturările pot fi cauzate fie de fraudă, fie de eroare și sunt considerate semnificative dacă se poate preconiza, în mod rezonabil, că acestea, individual sau cumulativ, vor influența deciziile economice ale utilizatorilor, luate în baza acestor situații financiare.
15. Ca parte a unui audit în conformitate cu ISA, exercităm raționamentul profesional și menținem scepticismul profesional pe parcursul auditului. De asemenea:
 - Identificăm și evaluăm riscurile de denaturare semnificativă a situațiilor financiare, cauzată fie de fraudă, fie de eroare, proiectăm și executăm proceduri de audit ca răspuns la respectivele riscuri și obținem probe de audit suficiente și adecvate pentru a furniza o bază pentru opinia noastră. Riscul de nedetectare a unei denaturări semnificative cauzate de fraudă este mai ridicat decât cel de nedetectare a unei denaturări semnificative cauzate de eroare, deoarece fraudă poate presupune înțelegeri secrete, fals, omisiuni intenționate, declarații false și evitarea controlului intern.

- Înțelegem controlul intern relevant pentru audit, în vederea proiectării de proceduri de audit adecvate circumstanțelor, dar fără a avea scopul de a exprima o opinie asupra eficacității controlului intern al Regiei.
 - Evaluăm gradul de adecvare a politicilor contabile utilizate și caracterul rezonabil al estimărilor contabile și al prezentărilor aferente de informații realizate de către conducere.
 - Formulăm o concluzie cu privire la gradul de adecvare a utilizării de către conducere a contabilității pe baza continuității activității și determinăm, pe baza probelor de audit obținute, dacă există o incertitudine semnificativă cu privire la evenimente sau condiții care ar putea genera îndoieli semnificative privind capacitatea Regiei de a-și continua activitatea. În cazul în care concluzionăm că există o incertitudine semnificativă, trebuie să atragem atenția în raportul auditorului asupra prezentărilor aferente din situațiile financiare sau, în cazul în care aceste prezentări sunt neadecvate, să ne modificăm opinia. Concluziile noastre se bazează pe probele de audit obținute până la data raportului auditorului. Cu toate acestea, evenimente sau condiții viitoare pot determina Regia să nu își mai desfășoare activitatea în baza principiului continuității activității.
 - Evaluăm prezentarea, structura și conținutul general al situațiilor financiare, inclusiv al prezentărilor de informații, și măsura în care situațiile financiare reflectă tranzacțiile și evenimentele care stau la baza acestora într-o manieră care realizează prezentarea fidelă.
16. Comunicăm persoanelor responsabile cu guvernanta, printre alte aspecte, aria planificată și programarea în timp a auditului, precum și principalele constatări ale auditului, inclusiv orice deficiențe semnificative ale controlului intern, pe care le identificăm pe parcursul auditului.
 17. De asemenea, furnizăm persoanelor responsabile cu guvernanta o declarație că am respectat cerințele etice relevante privind independența și că le-am comunicat toate relațiile și alte aspecte despre care s-ar putea presupune, în mod rezonabil, că ne afectează independența și, acolo unde este cazul, măsurile de protecție aferente.
 18. Dintre aspectele pe care le-am comunicat persoanelor însărcinate cu guvernanta, stabilim acele aspecte care au avut o mai mare importanță în cadrul auditului asupra situațiilor financiare din perioada curentă și, prin urmare, reprezintă aspecte cheie de audit. Descriem aceste aspecte în raportul nostru de audit, cu excepția cazului în care legislația sau reglementările împiedică prezentarea publică a aspectului respectiv sau a cazului în care, în circumstanțe extrem de rare, considerăm ca un aspect nu ar trebui comunicat în raportul nostru deoarece se preconizează în mod rezonabil ca beneficiile interesului public să fie depășite de consecințele negative ale acestei comunicări.

Raport cu privire la alte dispozitii legale si de reglementare

19. Am fost numiti de Consiliul de Administratie prin hotărârea nr. 22942 din data de 21.12.2021 să auditam situatiile financiare ale R.A. ROMATSA pentru exercitiul financiar încheiat la 31 decembrie 2023. Durata totală neîntrerupta a angajamentului nostru este de 3 ani, acoperind exercitiile financiare încheiate la 31 decembrie 2021 până la 31 decembrie 2023.

20. Confirmăm că:

- Opinia noastră de audit este în concordantă cu raportul suplimentar prezentat Comitetului de Audit al Regiei, pe care l-am emis în aceeași dată în care am emis și acest raport. De asemenea, în desfășurarea auditului nostru, ne-am păstrat independența față de entitatea auditată.
- Nu am furnizat pentru Regie serviciile non audit interzise, mentionate la articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul UE nr.537/2014.

București, 27 mai 2024

Madeline Alexander, Partener Audit
Înregistrată în Registrul Public Electronic ASPAAS cu nr. AF36

Autoritatea Pentru Supravegherea Publică a
Activității de Audit Statutar (ASPAAS)

Auditor financiar: **Alexander Madeline Dalia**
Registrul Public Electronic: **AF36**

Pentru și în numele societății **TGS Romania Assurance and Advisory Business Services SRL**
Înregistrată în Registrul Public Electronic ASPAAS cu nr. FA91

Autoritatea pentru Supraveghere Publică a
Activității de Audit Statutar (ASPAAS)
Firma de Audit: **TGS ROMANIA ASSURANCE
& ADVISORY BUSINESS SERVICES S.R.L.**
Registrul Public Electronic: **FA91**

SITUAȚIA POZIȚIEI FINANCIARE LA 31 DECEMBRIE 2023

(toate sumele sunt prezentate în LEI dacă nu este indicat altfel)

	<u>Note</u>	<u>31 decembrie 2023</u>	<u>31 decembrie 2022,</u> <u>retratat¹</u>
<u>Active</u>			
<u>Active pe termen lung</u>			
Imobilizări corporale	4	266.665.939	269.018.112
Imobilizări necorporale	5	98.813.254	105.821.253
Active aferente drepturilor de utilizare	6	20.363.802	22.988.941
Interese de participare în alte entități	7	-	-
Investiții financiare pe termen lung	8	111.388.414	109.293.131
Creanțe comerciale și alte creanțe pe termen lung	10	717.027.227	714.133.156
Total active pe termen lung		1.214.258.636	1.221.254.593
<u>Active curente</u>			
Stocuri	9	13.609.812	13.261.058
Creanțe comerciale și alte creanțe	10	424.182.716	363.587.559
Cheltuieli înregistrate în avans	11	21.269.317	18.259.702
Disponibilități și alte conturi asimilate	12	220.320.720	205.032.973
Investitii financiare termen scurt	8	25.282.723	-
Total active curente		704.665.288	600.141.292
Total active		1.918.923.924	1.821.395.885
<u>Datorii și capitaluri</u>			
<u>Capitaluri proprii</u>			
Patrimoniu	13	376.954.042	376.954.042
Rezerva legală	13	38.894.851	41.863.620
Alte rezerve	13	42.015.176	33.506.665
Profitul/(Pierderea) reportată	13	24.562.102	10.320.033
Total capitaluri proprii		482.426.171	462.644.360
<u>Datorii pe termen lung</u>			
Împrumuturi pe termen lung	14	332.860.000	399.430.000
Leasing (IFRS 16) – termen lung	6	18.874.449	21.097.101
Alte obligații pe termen lung	16	273.304	581.432
Venituri în avans pe termen lung	19	71.445.682	38.114.758
Obligații privind beneficiile angajaților pe termen lung	17	578.700.193	520.620.720
Total datorii pe termen lung		1.002.153.628	979.844.011
<u>Datorii curente</u>			
Împrumuturi pe termen scurt	14	68.749.481	66.570.000
Leasing (IFRS 16) – termen scurt	6	3.098.140	3.358.592
Datorii comerciale pe termen scurt	15	50.253.156	39.343.584
Alte obligații pe termen scurt	16	14.851.478	15.718.149
Obligații privind beneficiile angajaților pe termen scurt	17	258.173.025	204.553.011
Provizioane	18	8.779.002	48.312.414

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

SITUAȚIA POZIȚIEI FINANCIARE LA 31 DECEMBRIE 2023

(toate sumele sunt prezentate în LEI dacă nu este indicat altfel)

	<u>Note</u>	<u>31 decembrie 2023</u>	<u>31 decembrie 2022,</u> <u>retratată¹</u>
Venituri în avans pe termen scurt	19	30.439.843	1.051.764
<i>Total datorii curente</i>		434.344.125	378.907.514
<i>Total datorii</i>		1.436.497.753	1.358.751.525
<i>Total datorii și capitaluri proprii</i>		1.918.923.924	1.821.395.885

¹Informațiile comparative sunt retratate ca urmare a unor reclasificări de creanțe între creanțe pe termen lung și creanțe pe termen scurt. A se vedea nota explicativă 10.

Situația poziției financiare trebuie citită împreună cu notele explicative care fac parte integrantă a acestor situații financiare individuale.

Aceste situații financiare au fost aprobate de către conducere în data de 27.05.2024 și semnate în numele acestora de către:

Felix Corneliu ARDELEAN
ADMINISTRATOR

Semnătura

Marius Adrian COJOC
DIRECTOR GENERAL

Semnătura

Cristian CÎTU – RADU
DIRECTOR ECONOMIC

Semnătura

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

(toate sumele sunt prezentate în LEI dacă nu este indicat altfel)

	Note	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
Cifra de afaceri	21	1.516.876.117	1.349.009.969
Alte venituri din exploatare	22	15.404.404	5.306.450
Total venituri din activitatea de exploatare		<u>1.532.280.521</u>	<u>1.354.316.419</u>
Cheltuieli privind combustibilul		(516.177)	(541.928)
Cheltuieli cu materiale, reparații și întreținere	23	(9.913.505)	(6.220.089)
Cheltuieli cu personalul	24	(1.150.896.192)	(923.398.820)
Cheltuieli cu amortizarea și deprecierea activelor	25	(56.667.252)	(55.992.470)
Alte cheltuieli de exploatare	26	(161.389.197)	(213.565.763)
Total cheltuieli din activitatea de exploatare		<u>(1.379.382.323)</u>	<u>(1.199.719.070)</u>
Profit din activitatea de exploatare		152.898.198	154.597.349
Venituri financiare	27	7.550.792	5.349.889
Cheltuieli financiare	28	(78.966.440)	(65.651.129)
Pierdere netă din activitatea financiară		<u>(71.415.648)</u>	<u>(60.301.240)</u>
Profit înainte de impozitare		81.482.550	94.296.109
Cheltuiala cu impozitul pe profit	29	(17.181.525)	(21.615.548)
Profitul net al exercițiului curent		64.301.025	72.680.561
Alte elemente ale rezultatului global			
Câștiguri/(Pierderi) actuariale din evaluarea planului de beneficii determinate postangajare	17	(44.519.214)	(32.428.372)
Impozit amânat aferent planului de beneficii determinate postangajare		-	-
Alte elemente ale rezultatului global aferente perioadei		<u>(44.519.214)</u>	<u>(32.428.372)</u>
Total rezultat global al exercițiului financiar		19.781.811	40.252.189

Situația rezultatului global trebuie citită împreună cu notele explicative care fac parte integrantă a acestor situații financiare individuale.

Aceste situații financiare au fost aprobate de către conducere în data de 27.05.2024 și semnate în numele acesteia de către:

Felix Corneliu ARDELEAN
ADMINISTRATOR

Semnătura

Marius Adrian COJOC
DIRECTOR GENERAL

Semnătura

Cristian CÎTU – RADU
DIRECTOR ECONOMIC

Semnătura

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

Administrația Română a Serviciilor de Trafic Aerian ROMATSA R.A.

SITUAȚIA MODIFICĂRILOR CAPITALURILOR PROPRII PENTRU ANUL ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2023

(toate sumele sunt prezentate în LEI dacă nu este indicat altfel)

	<u>Patrimoniul regiei</u> <u>(Nota 13)</u>	<u>Rezerva legală</u>	<u>Alte rezerve</u>	<u>Rezultat reportat</u>	<u>Total</u>
Sold la 1 ianuarie 2022	376.954.042	37.148.815	22.316.961	(14.027.647)	422.392.171
Rezultatul global					
Profitul exercițiului financiar curent	-	-	-	72.680.561	72.680.561
Alte elemente ale rezultatului global					
Pierderi actuariale din modificarea valorii actualizate a obligației privind beneficiile determinate postangajare	-	-	-	(32.428.372)	(32.428.372)
Creșterea/(descreșterea) rezervei legale	-	4.714.805	-	(4.714.805)	-
Creșterea altor rezerve	-	-	11.189.704	(11.189.704)	-
Total rezultat global al perioadei curente	-	4.714.805	11.189.704	24.347.680	40.252.189
Sold la 31 decembrie 2022	376.954.042	41.863.620	33.506.665	10.320.033	462.644.360
Sold la 1 ianuarie 2023	376.954.042	41.863.620	33.506.665	10.320.033	462.644.360
Rezultatul global					
Profitul exercițiului financiar curent	-	-	-	64.301.025	64.301.025
Alte elemente ale rezultatului global					
Pierderi actuariale din modificarea valorii actualizate a obligației privind beneficiile determinate postangajare	-	-	-	(44.519.214)	(44.519.214)
Creșterea/(descreșterea) rezervei legale	-	(2.968.769)	-	2.968.769	-
Creșterea altor rezerve	-	-	8.508.511	(8.508.511)	-
Total rezultat global al perioadei curente	-	(2.968.769)	8.508.511	14.242.069	19.781.811
Sold la 31 decembrie 2023	376.954.042	38.894.851	42.015.176	24.562.102	482.426.171

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

(toate sumele sunt prezentate în LEI dacă nu este indicat altfel)

Situația modificărilor capitalurilor proprii trebuie citită împreună cu notele explicative care fac parte integrantă a acestor situații financiare individuale.

Aceste situații financiare au fost aprobate de către conducere în data de 27.05.2024 și semnate în numele acestora de către:

Felix Corneliu ARDELEAN
ADMINISTRATOR

Semnătura

Marius Adrian COJOC
DIRECTOR GENERAL

Semnătura

Cristian CÎTU - RADU
DIRECTOR ECONOMIC

Semnătura

	<u>Note</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Fluxuri de trezorerie din activități de exploatare			
Profitul net al exercițiului financiar curent		64.301.025	72.680.561
Ajustări pentru reconcilierea rezultatului net cu numerarul net utilizat în activitățile de exploatare:			
Cheltuiala cu impozitul pe profit	29	17.181.525	21.615.548
Ajustarea valorii imobilizărilor corporale și necorporale – net	25	53.440.256	52.709.394
Ajustarea valorii activelor aferente drepturilor de utilizare	6, 25	3.226.996	3.283.076
Ajustări privind provizioane pentru active circulante – net	26	7.286.823	22.209.573
Ajustări privind provizioanele pentru riscuri și cheltuieli - net	18	(483.974)	16.867.907
Ajustări privind provizioanele pentru beneficiile angajaților IAS 19 – net	17	(17.730.483)	(13.096.818)
Ajustări privind provizioanele pentru alte obligații față de angajați - net	17	23.722.795	52.425.634
(Câștig)/ Pierdere netă din vânzarea de imobilizări corporale și necorporale	22, 26	32.049	70.857
Venituri din subvenții, gratuități și plus de inventar		(990.854)	(133.155)
Venituri din dobânzi	27	(3.382.163)	(1.446.168)
Cheltuieli cu dobânzile bancare	28	38.130.694	19.883.684
Cheltuieli cu dobânzi contracte leasing IFRS 16	6, 28	488.745	481.292
(Câștig)/ Pierdere netă din modificări IFRS 16	6	-	20.718
Cheltuieli cu dobânda aferentă datoriei nete privind beneficiile angajaților IAS 19	17, 28	37.234.196	41.662.962
Efectul variației cursului de schimb valutar asupra obligațiilor din contractele de leasing IFRS 16	6	74.287	(29.204)
Creșterea/(descreșterea) numerarului din exploatare înainte de modificările capitalului circulant		222.531.917	289.205.860
Modificări ale capitalului circulant			
(Creștere)/Descreștere în soldurile de creanțe comerciale și alte creanțe		(91.766.616)	(205.221.146)
(Creștere)/Descreștere în soldurile de stocuri		(159.390)	(1.208.334)
Creștere/(Descreștere) în soldurile de datorii comerciale și alte datorii		87.238.631	74.133.791
Fluxuri de trezorerie din activități de exploatare		217.844.542	156.910.171
Dobânzi bancare plătite		(35.951.213)	(19.883.684)
Dobânzi plătite IFRS 16	6	(503.839)	(455.423)
Beneficii plătite angajaților IAS 19	17	(41.379.099)	(36.644.775)
Impozit pe profit plătit		(20.130.079)	(15.573.783)
Numerar net generat din/(utilizat în) activități de exploatare		119.880.312	84.352.507

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

(toate sumele sunt prezentate în LEI dacă nu este indicat altfel)

	<u>Note</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Fluxuri de trezorerie din activitățile de investiții			
P plăți în numerar pentru achiziționarea de terenuri și mijloace fixe, imobilizări necorporale și alte active pe termen lung		(36.213.369)	(40.116.847)
Încasări din vânzări de imobilizări corporale		63.172	5.593
Încasări din dobânzi		3.382.163	1.446.168
Plata în numerar pentru achiziția de imobilizări financiare sau investiții pe termen scurt cedate		(2.095.283)	(201.230)
Numerar net generat din/(utilizat în) activități de investiții		(34.863.317)	(38.866.316)
Fluxuri de trezorerie din activități de finanțare			
Încasări în numerar din credite garantate de Stat	14	-	146.953.800
Rambursări în numerar ale sumelor împrumutate	14	(66.570.000)	-
P plăți în numerar contracte leasing IFRS 16	6	(3.159.248)	(3.219.830)
Numerar net generat din/(utilizat în) activități de finanțare		(69.729.248)	143.733.970
Creșterea/ (descreșterea) netă a numerarului și echivalentelor de numerar			
Numerar și echivalente de numerar la începutul exercițiului financiar	12	205.032.973	15.812.812
Numerar și echivalente de numerar la sfârșitul perioadei	12	220.320.720	205.032.973

Notele atașate de la 1 la 33 constituie parte integrantă a acestor situații financiare. Aceste situații financiare au fost aprobate de către conducere în data de 27.05.2024 și semnate în numele acesteia de către:

Felix Corneliu ARDELEAN
ADMINISTRATOR

Semnătura

Marius Adrian COJOC
DIRECTOR GENERAL

Semnătura

Cristian CÎTU - RADU
DIRECTOR ECONOMIC

Semnătura

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

1. INFORMATII GENERALE

R.A. ROMATSA (Administrația Română a Serviciilor de Trafic Aerian, „Regia” sau „ROMATSA”) a fost înființată la 1 decembrie 1990 prin Hotărârea Guvernului („HG”) nr. 74/1991, modificată prin HG 731/1992, cu modificările și completările ulterioare, republicată în Monitorul Oficial nr. 500/20.07/2009, care au la bază Legea nr. 15/1990 privind reorganizarea unităților economice de stat ca regii autonome și societăți comerciale. Regia este deținută integral de Statul Român și administrează patrimoniul public al statului.

În conformitate cu Art. 5 din Legea nr. 15 din 7 august 1990 privind reorganizarea unităților economice de stat ca regii autonome și societăți comerciale, Regia autonomă este proprietara bunurilor din patrimoniul său, iar în exercitarea dreptului de proprietate, Regia autonomă posedă, folosește și dispune, în mod autonom, de bunurile pe care le are în patrimoniu, sau le culege fructele, după caz, în vederea realizării scopului pentru care a fost constituită.

Adresa de înregistrare a Regiei este Bd. Ion Ionescu de la Brad nr. 10, Sector 1, București, România.

Principalele activități ale Regiei sunt exploatarea spațiului aerian al României și furnizarea de servicii de navigație aeriană, incluzând servicii de trafic aerian, servicii de comunicații aeronautice, navigație și supraveghere în domeniul aeronautic, servicii meteorologice aeronautice, servicii de informare aeronautică. Principalele servicii de navigație aeriană furnizate de către Regie sunt serviciile de rută și serviciile de terminal. Regia este organizată în două direcții de servicii de navigație aeriană de rută (DSNAR Arad și Constanța), o direcție regională (DR București), 13 direcții de servicii de navigație aeriană (DSNA București, Craiova, Oradea, Timișoara, Tulcea, Baia Mare, Satu Mare, Sibiu, Târgu Mureș, Iași, Suceava, Cluj și Bacău) și Administrația Centrală.

Regia poate fi delegată de către Ministerul Transporturilor să reprezinte România în relațiile cu Organizația Internațională privind Securitatea Navigației Aeriene EUROCONTROL.

La data autorizării prezentelor situații financiare conforme cu IFRS pentru anul financiar încheiat la 31 decembrie 2023, membri în Consiliul de Administrație sunt următorii:

- Ardelean Felix Corneliu - Președinte - mandatat din data de 10.05.2023
- Nedelcu Corvin - mandatat din data de 18.01.2024
- Olteanu Elena Zinica - mandatat din data de 02.02.2024

Tarife

a) Activitatea de rută

Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/317 al Comisiei din 11 februarie 2019 de instituire a unui sistem de performanță și de tarifare în cadrul cerului unic european și de abrogare a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) nr. 390/2013 și (UE) nr. 391/2013, reprezintă cadrul legal actual pentru stabilirea bazei de cost a tarifelor, calculul ratelor unitare a tarifelor pentru utilizatorii spațiului aerian, ajustarea în funcție de inflație, mecanismul de împărțire a riscurilor în materie de trafic, mecanismul de împărțire a riscurilor în materie de costuri.

Având în vedere situația deosebită generată de pandemia de COVID-19, a fost aprobat Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1627 al Comisiei din 3 noiembrie 2020 privind măsurile excepționale pentru a treia perioadă de referință (2020-2024) a sistemului de performanță și de tarifare din cadrul Cerului unic european luate în contextul pandemiei de COVID-19.

Statele membre pot scuti anumite categorii de zboruri de la plata tarifelor de rută, cum ar fi: zborurile militare efectuate de aeronave ale unui stat membru sau ale oricărei țări terțe, zborurile efectuate exclusiv în scopul verificării sau testării echipamentelor utilizate sau destinate utilizării ca mijloace de asistență de la sol pentru

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

navigația aeriană. Prin intermediul Regulamentului, statele membre acoperă costurile serviciilor pe care furnizorii de servicii de navigație aeriană le-au furnizat zborurilor scutite de tarife de navigație aeriană de rută sau terminală.

În anul 1996, România a aderat prin Legea nr. 44/27.05.1996 la Convenția internațională EUROCONTROL, privind cooperarea pentru siguranța navigației aeriene, încheiată la 13 decembrie 1960. Astfel, serviciile de navigație aeriană prestate pe teritoriul României se supun deciziilor și procedurilor Organizației Europene pentru Siguranța Navigației Aeriene (EUROCONTROL) în ceea ce privește implementarea obiectivelor comune din domeniul navigației aeriene și a măsurilor necesare pentru asigurarea siguranței și regularității fluxurilor de trafic aerian, precum și în ceea ce privește aplicarea sistemului comun de tarifare și colectare a remunerării serviciilor de navigație aeriană prestate operatorilor aerieni (CRCO). În baza Anexei IV „Dispoziții privind sistemul comun de tarife de rută” la Convenția EUROCONTROL, acesta colectează sumele datorate de operatorii aerieni ca remunerare a costurilor efectuate de furnizorii de servicii de navigație aeriană și le distribuie acestora periodic. Aceste sume nu pot fi utilizate decât strict pentru furnizarea serviciilor de navigație aeriană de rută și asigurarea continuității și dezvoltării acestora.

Facturarea, de către EUROCONTROL, în numele ROMATSA, a serviciilor de navigație aeriană de rută se face prin aplicarea unui tarif unitar de rută global la un număr de unități de servicii de rută:

- Tariful unitar global este compus din tariful unitar național, stabilit conform Regulamentelor și regulilor menționate mai sus, și tariful unitar administrativ, stabilit de către EUROCONTROL pentru acoperirea serviciilor sale de facturare și colectare a tarifelor pentru serviciile de navigație aeriană de rută;
- Unitatea de servicii de rută pentru fiecare zbor reprezintă produsul dintre un factor de distanță zburată în spațiul aerian al României și un factor de greutate a aeronavei.

b) Activitatea de terminal

Tarifele pentru activitatea de terminal nereglementat sunt percepute pentru serviciile de navigație aeriană prestate în zonele de control ale aeroporturilor și sunt aprobate de către Consiliul de Administrație al Regiei. Tarifele sunt diferențiate în funcție de aeroport, tipul zborului și greutatea maximă admisă la decolare (MTOW). Tarifele de navigație aeriană terminală reglementată prestate în zona de terminal aferentă Aeroporturi București sunt supuse prevederilor Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/317 al Comisiei din 11 februarie 2019 de instituire a unui sistem de performanță și de tarifare în cadrul cerului unic european și de abrogare a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) nr. 390/2013 și (UE) nr. 391/2013.

2. SUMARUL POLITICILOR CONTABILE SEMNIFICATIVE

2.1 Bazele întocmirii situațiilor financiare individuale

a. Declarație de conformitate

Situațiile financiare individuale ale Regiei sunt întocmite în conformitate cu:

- Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) adoptate de Uniunea Europeană;
- Legea 82 din 1991 a contabilității republicată și actualizată;
- Ordinul nr. 2844/12.12.2016 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară („Ordin 2844”).

b. Baza evaluării

Situațiile financiare au fost pregătite pe baza costului prezumat, cu excepția activelor intangibile care sunt exprimate la cost istoric așa cum este explicat în politicile contabile. Costul istoric este în general bazat pe valoarea justă a contraprestației efectuată în schimbul activelor.

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

În primul set de situații financiare întocmite conform IFRS, Regia a aplicat IAS 29 Raportarea financiară în economii hiperinflaționiste, corectând costul istoric al capitalului social (patrimoniul regiei) și rezervelor legale cu efectul inflației, până la data de 31 decembrie 2003. Aceste ajustări au fost înregistrate în contul de rezultat reportat.

c. Moneda funcțională și de prezentare

Elementele incluse în situațiile financiare sunt măsurate folosind moneda mediului economic principal în care operează entitatea, care este Leul românesc sau „RON” („moneda funcțională”). Leul românesc nu este convertibil în afara României.

Elementele nemonetare exprimate într-o altă valută, care sunt contabilizate la cost, sunt convertite utilizând ratele de schimb de la data tranzacției inițiale. Elementele nemonetare exprimate în valută măsurate la valoarea justă sunt convertite utilizând ratele de schimb de la data determinării valorii juste.

d. Utilizarea estimărilor și raționamentelor profesionale

Întocmirea situațiilor financiare în conformitate cu IFRS impune utilizarea anumitor estimări contabile critice și necesitatea aplicării de raționamente profesionale de către Conducere în cadrul procesului de implementare a politicilor contabile IFRS.

Domeniile care implică un grad mai ridicat de complexitate sau cele în care ipotezele și estimările au un impact semnificativ asupra situațiilor financiare sunt prezentate în Nota 3 - „Estimări și raționamente contabile critice”.

e. Continuitatea activității

Prezentele situații financiare au fost întocmite în baza principiului continuității activității care presupune că Regia își va putea continua în mod normal funcționarea într-un viitor previzibil.

Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023, Regia înregistrează profituri cumulate de 24.562.102 lei (la 31 decembrie 2022: profituri cumulate de 10.320.033 lei), din care profitul net al exercițiului financiar curent este 64.301.025 lei (profitul net al exercițiului financiar la 31 decembrie 2022 este 72.680.561 lei).

La 31 decembrie 2023 Regia înregistrează capitaluri proprii pozitive în valoare de 482.426.171 lei (la 31 decembrie 2022: capitaluri proprii pozitive în suma de 462.644.360 lei).

La 31 decembrie 2023, activele curente ale Regiei depășesc datoriile curente cu suma de 270.321.163 lei (la 31 decembrie 2022: activele curente depășeau datoriile curente cu suma de 221.233.778 lei).

Ținând cont de cifrele bugetate, Conducerea consideră că ROMATSA are suficiente lichidități pentru a-și putea îndeplini obligațiile financiare atunci când ele devin scadente pentru o perioadă de cel puțin un an.

Având în vedere cele menționate mai sus, Conducerea consideră că ROMATSA își va putea desfășura activitatea în viitorul previzibil și, în consecință, aplicarea principiului continuității activității în întocmirea situațiilor financiare individuale este considerată adecvată.

2.2 Modificări în politicile contabile și în prezentarea informațiilor

a) Standarde noi și amendamente adoptate de Regie

Pentru exercițiul financiar început la 1 ianuarie 2023, următoarele standarde și modificări de standarde erau aplicabile pentru prima dată:

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

- Prezentarea politicilor contabile - Modificări la IAS 1 și IFRS Practice Statement 2 ;
- Definiția estimărilor contabile - Modificări la IAS 8;
- Impozit amânat aferent creanțelor și datoriilor care decurg dintr-o singură tranzacție și Reforma Fiscală Internațională – Reguli Model pentru Pilonul Doi - Modificări la IAS 12.

Modificări la IAS 1 și IFRS Practice Statement 2 (emise la 12 februarie 2021 și în vigoare pentru perioadele anuale începând cu sau după 1 ianuarie 2023) - Prezentarea politicilor contabile. Amendamentele cer entităților să-și prezinte informații semnificative despre politicile lor contabile mai degrabă decât politicile lor contabile semnificative. Modificarea a furnizat definiția informațiilor semnificative privind politica contabilă. Modificarea a clarificat, de asemenea, că informațiile de politică contabilă sunt de așteptat să fie semnificative dacă, fără acestea, utilizatorii situațiilor financiare nu ar fi în măsură să înțeleagă alte informații semnificative din situațiile financiare. Modificarea a furnizat exemple ilustrative de informații de politică contabilă care este probabil să fie considerate semnificative pentru situațiile financiare ale entității. În plus, modificarea la IAS 1 a clarificat faptul că informațiile ne semnificative privind politica contabilă nu trebuie prezentate. Cu toate acestea, dacă sunt prezentate, nu ar trebui să ascundă informațiile relevante privind politica contabilă. Pentru a sprijini această modificare, Declarația de practică 2 IFRS, „Efectuarea judecăților semnificative” a fost, de asemenea, modificată pentru a oferi îndrumări cu privire la modul de aplicare a conceptului de semnificație la prezentările privind politicile contabile.

Modificări la IAS 8 (emise la 12 februarie 2021 și în vigoare pentru perioadele anuale începând cu sau după 1 ianuarie 2023) - Definiția estimărilor contabile. Amendamentele se concentrează pe estimările contabile și oferă îndrumări despre distincția dintre politici contabile și estimări contabile.

Modificări la IAS 12 (emise la 7 mai 2021 și în vigoare pentru perioadele anuale începând cu sau după 1 ianuarie 2023) - Impozit amânat aferent creanțelor și datoriilor care decurg dintr-o singură tranzacție. Amendamentele la IAS 12 specifică modul de contabilizare a impozitului amânat pe tranzacții, cum ar fi contractele de leasing și obligațiile de dezafectare. În circumstanțe specificate, entitățile sunt scutite de recunoașterea impozitului amânat atunci când recunosc active sau datorii pentru prima dată. Anterior, a existat o oarecare incertitudine cu privire la dacă scutirea se aplica tranzacțiilor precum contractele de leasing și obligațiile de dezafectare – tranzacții pentru care sunt recunoscute atât un activ, cât și o datorie. Amendamentele clarifică faptul că scutirea nu se aplică și că entitățile sunt obligate să recunoască impozit amânat pe astfel de tranzacții. Modificările impun companiilor să recunoască impozit amânat pe tranzacțiile care, la recunoașterea inițială, dau naștere la sume egale de diferențe temporare impozabile și deductibile.

Modificari la IAS 12 (emis la 23 mai 2023) - Reforma Fiscală Internațională – Reguli Model pentru Pilonul Doi. În mai 2023, IASB a emis amendamente cu domeniu de aplicare restrâns la IAS 12, „Impozit pe profit”. Aceste modificări au fost introduse ca răspuns la implementarea iminentă a regulilor model pentru Pilonul Doi, emise de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), ca urmare a reformei fiscale internaționale. Modificările oferă o excepție temporară de la cerința de a recunoaște și de a prezenta impozitele amânate care decurg din legea fiscală adoptată sau adoptată în mod substanțial, care implementează regulile model pentru Pilonul Doi. În conformitate cu data intrării în vigoare a IASB, companiile pot aplica imediat excepția, dar cerințele de prezentare sunt necesare pentru perioadele anuale care încep la sau după 1 ianuarie 2023.

Modificările sunt adoptate de Uniunea Europeană începând cu 1 ianuarie 2023.

b) Noi standarde, amendamente și interpretări emise, dar neaplicabile pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2023, drept urmare neadoptate:

Regia nu a adoptat anticipat standarde și interpretări noi sau revizuite care au fost emise, dar care nu au intrat încă în vigoare, întrucât nu se așteaptă ca acestea să aibă un impact semnificativ asupra entității în perioadele de raportare curente sau viitoare și asupra tranzacțiilor viitoare previzibile. În unele cazuri, aceste standarde nu au fost încă adoptate de UE.

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

Modificări la IFRS 16 (emise la 22 septembrie 2022 și în vigoare pentru perioade anuale care încep la sau după 1 ianuarie 2024) - Datorii de leasing într-o tranzacție de vânzare și leaseback. Modificările se referă la tranzacțiile de vânzare și leaseback care îndeplinesc cerințele din IFRS 15 pentru a fi contabilizate ca vânzare. Modificările impun vânzătorului-locatar să evalueze ulterior datoriile care decurg din tranzacție și într-un mod în care să nu recunoască niciun câștig sau pierdere aferentă dreptului de utilizare pe care l-a păstrat. Aceasta înseamnă amânarea unui astfel de câștig chiar dacă obligația este de a efectua plăți variabile care nu depind de un indice sau de o rată.

Modificări la IAS 1 (emise inițial la 23 ianuarie 2020 și modificate ulterior la 15 iulie 2020 și la 31 octombrie 2022, în vigoare în cele din urmă pentru perioadele anuale care încep la sau după 1 ianuarie 2024) – Clasificarea datoriilor în curente sau pe termen lung. Aceste modificări clarifică faptul că datoriile sunt clasificate drept curente sau pe termen lung, în funcție de drepturile care există la sfârșitul perioadei de raportare. Datoriile nu sunt curente dacă entitatea are dreptul substanțial, la sfârșitul perioadei de raportare, de a amâna decontarea pentru cel puțin doisprezece luni. Standardul nu mai impune ca un astfel de drept să fie necondiționat. Așteptările conducerii dacă vor exercita ulterior dreptul de a amâna decontarea nu afectează clasificarea datoriilor. Dreptul de amânare există numai dacă entitatea respectă orice condiții relevante de la sfârșitul perioadei de raportare. O datorie este clasificată ca datorie curentă dacă o condiție este încălcată la sau înainte de data raportării, chiar dacă o renunțare la această condiție este obținută de la creditor după încheierea perioadei de raportare. În schimb, un împrumut este clasificat ca fiind pe termen lung dacă un contract de împrumut este încălcat numai după data raportării. În plus, modificările clarifică condițiile de clasificare a datoriei pe care o companie ar putea s-o stingă prin conversia acesteia în elemente de capitaluri proprii. „Decontarea” este definită ca fiind stingerea unei datorii cu numerar, alte resurse care includ beneficii economice sau elementele de capitaluri proprii ale unei entități. Există o excepție pentru instrumentele convertibile care pot fi convertite în capitaluri proprii, dar numai pentru acele instrumente în care opțiunea de conversie este clasificată ca instrument de capitaluri proprii ca o componentă separată a unui instrument financiar compus.

Modificări la IAS 7 și IFRS 7 (emise la 25 mai 2023) - Acorduri de finanțare a furnizorilor. Ca răspuns la preocupările utilizatorilor situațiilor financiare cu privire la prezentarea inadecvată sau derutantă a acordurilor de finanțare, în mai 2023, IASB a emis amendamente la IAS 7 și IFRS 7 pentru a solicita prezentarea de informații cu privire la acordurile de finanțare a furnizorilor entității (SFA). Aceste modificări necesită prezentarea acordurilor de finanțare a furnizorilor entității care ar permite utilizatorilor situațiilor financiare să evalueze efectele acestor acorduri asupra datoriilor și fluxurilor de numerar ale entității și asupra expunerii entității la riscul de lichiditate. Scopul cerințelor suplimentare de prezentare este de a spori transparența acordurilor de finanțare a furnizorilor. Modificările nu afectează principiile de recunoaștere sau de evaluare, ci doar cerințele de prezentare. Noile cerințe de prezentare vor intra în vigoare pentru perioadele anuale de raportare care încep la sau după 1 ianuarie 2024.

Modificări la IAS 21 (emise la 15 august 2023) - Lipsa de conversie. În august 2023, IASB a emis amendamente la IAS 21 pentru a ajuta entitățile să evalueze posibilitatea de schimb între două valute și să determine cursul de schimb la vedere, atunci când capacitatea de conversie lipsește. O entitate este afectată de modificări atunci când are o tranzacție sau o operațiune într-o valută străină care nu poate fi schimbată într-o altă valută la o dată de evaluare pentru un scop specificat. Amendamentele la IAS 21 nu oferă cerințe detaliate privind modul de estimare a cursului de schimb la vedere. În schimb, ele stabilesc un cadru conform căruia o entitate poate determina cursul de schimb la vedere la data evaluării. La aplicarea noilor cerințe, nu este permisă retratarea informațiilor comparative. Este necesară convertirea sumelor afectate la cursurile de schimb la vedere estimate la data aplicării inițiale, cu o ajustare la rezultatul raportat sau la rezerva pentru diferențe de conversie cumulate.

2.3 Investiții în entități asociate

O entitate asociată este o entitate asupra căreia Regia are o influență semnificativă, dar nu control asupra politicilor financiare și operaționale, de obicei printr-un procent de participare între 20% și 50% în capitalul social. Investițiile în entități asociate sunt contabilizate utilizând metoda punerii în echivalență și sunt recunoscute inițial la cost. Partea Regiei din profitul sau pierderea ulterioară achiziției este recunoscută în contul de profit și pierdere iar partea sa din rezervele ulterioare achiziției este recunoscută în situația mișcărilor în capitalurile proprii, în alte elemente ale rezultatului global.

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

Câștigurile nerealizate între Regie și asociați sunt eliminate în concordanță cu procentul de interes în capitalul social. Pierderile nerealizate sunt eliminate în măsura în care nu există dovezi ale deprecierei unui activ transferat între Regie și asociat. Datele de raportare ale asociatului coincid cu cele ale Regiei și toate politicile contabile sunt în conformitate cu cele ale Regiei în cazul tranzacțiilor și evenimentelor similare, în circumstanțe asemănătoare.

2.4 Tranzacții în valută

Tranzacțiile în valută se exprimă în moneda funcțională (LEI) prin aplicarea cursului de schimb valabil la data tranzacției. Activele și pasivele exprimate în valută la sfârșit de an sunt exprimate în moneda funcțională la cursul de schimb de la acea dată. Câștigurile și pierderile din diferențele de curs valutar, realizate sau nerealizate, sunt înregistrate în contul de profit și pierdere al anului respectiv.

Cursurile de schimb sunt după cum urmează:

<u>Moneda străină</u>	<u>Simbol</u>	<u>Rata de schimb</u> <u>(lei pentru 1 unitate din moneda străină)</u>	
		<u>31 decembrie 2023</u>	<u>31 decembrie 2022</u>
Dolar SUA	USD	4,4958	4,6346
Euro	EUR	4,9746	4,9474
Lira sterlina	GBP	5,7225	5,5878
Dolar canadian	CAD	3,3913	3,4232

Activele și datoriile nemonetare evaluate pe baza costului istoric sau pe baza costului prezumat într-o monedă străină sunt convertite folosind cursul de schimb de la data tranzacției.

2.5 Imobilizări corporale

(a) Recunoaștere și evaluare

Imobilizările corporale sunt evaluate la cost, mai puțin amortizarea cumulată și orice pierderi cumulate din depreciere recunoscute.

Costurile imobilizărilor corporale în curs de execuție includ costurile materiale, costuri de instalare și asamblare, costuri inițiale de livrare și manipulare, costuri de testare a funcționării corecte a activului, salariile directe și alte tipuri de costuri direct atribuibile aducerii activului în condiții de funcționare.

Ajustarea pentru deprecierea imobilizărilor corporale neutilizate sau uzate este înregistrată în situațiile financiare, în măsura în care aceste elemente sunt identificate.

Pentru a stabili dacă o imobilizare corporală evaluată la cost prezumat este depreciată, Regia aplică IAS 36. La sfârșitul fiecărei perioade de raportare Regia estimează dacă sunt indicii ale deprecierei acestor active și în cazul în care sunt identificate, se estimează valoarea recuperabilă a activului și înregistrează deprecierea aferentă. O pierdere din depreciere trebuie recunoscută imediat în profit sau pierdere.

Orice câștig sau pierdere din cedarea unei imobilizări corporale este determinat ca diferență între încasările nete din cedare și valoarea contabilă a elementului și se recunoaște în contul de profit sau pierdere drept alte venituri sau alte cheltuieli.

(b) Costuri ulterioare

Costurile capitalizate cu activitățile de inspecții și reparații capitale reprezintă componente separate ale activelor corespunzătoare sau ale grupurilor corespunzătoare de active. Costurile capitalizate cu reparațiile capitale sunt amortizate utilizând metoda de amortizare pentru activul de bază până la următoarea reparație.

Cheltuielile cu activitățile majore de reparații cuprind costul înlocuirii activelor sau a unor părți din active, costurile de inspecție și costurile de reparații capitale. Aceste cheltuieli sunt capitalizate dacă un activ sau o parte a unui activ care a fost amortizat separat este înlocuit și este probabil că va aduce beneficii economice viitoare, respectiv dacă sunt respectate criteriile de recunoaștere.

Dacă o parte a activului înlocuit nu a fost considerată o componentă separată și, prin urmare, nu a fost amortizată separat, se utilizează valoarea de înlocuire pentru a estima valoarea contabilă netă a activului înlocuit care este casat imediat. Toate celelalte costuri cu reparațiile curente și întreținerea uzuală sunt recunoscute direct în cheltuieli.

(c) Amortizarea imobilizărilor corporale

Amortizarea este calculată pentru a diminua valoarea brută (costul) utilizând metoda liniară de amortizare pe durata de viață utilă (perioada în care un activ este preconizat a fi disponibil pentru utilizare) a imobilizărilor corporale și a componentelor lor, care se utilizează separat.

Duratele de viață estimate de către Regie pentru principalele grupe de imobilizări corporale sunt următoarele:

Active imobilizate	Durata estimată de viață utilă (ani)
Clădiri și construcții speciale	8-48 (în principal 40)
Mașini, echipamente și mijloace de transport	4-18 (în principal 12)
Alte imobilizări corporale	4-24 (în principal 15)

Valoarea reziduală a activului și durata de viață utilă a activului se revizuiesc cel puțin la sfârșitul exercițiului financiar.

Amortizarea unui activ începe când acesta este disponibil pentru utilizare, adică atunci când se află în amplasamentul și starea necesare pentru a putea funcționa în maniera dorită de conducere.

Amortizarea unui activ încetează la prima dată dintre data când activul este clasificat drept deținut în vederea vânzării (sau inclus într-un grup destinat cedării care este clasificat drept deținut în vederea vânzării în conformitate cu IFRS 5) și data la care activul este derecunoscut. Prin urmare, amortizarea nu încetează atunci când activul nu este utilizat cu excepția cazului în care acesta este complet amortizat.

Regia calculează și înregistrează cheltuieli cu amortizarea imobilizărilor corporale începând cu luna în care acesta a fost pusă în funcțiune, achiziționată, disponibilă pentru utilizare. Regia nu calculează și înregistrează cheltuieli cu amortizarea imobilizărilor corporale în luna ieșirii din gestiune.

Terenurile și clădirile sunt active separabile și sunt contabilizate separat chiar și atunci când sunt dobândite împreună.

Terenurile și imobilizările în curs nu se amortizează.

Dacă costul terenului include costuri de dezafectare, înlăturare, restaurare, aceste costuri sunt amortizate pe perioada în care se obțin beneficii ca urmare a efectuării acestor costuri.

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

Imobilizările în curs se amortizează din momentul în care sunt disponibile pentru a fi utilizate adică atunci când se află în amplasamentul și starea necesare pentru a putea funcționa în maniera dorită de conducere.

2.6 Patrimoniul public

Legea nr. 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia reglementează statutul domeniului public. În această lege se menționează că dreptul de proprietate asupra patrimoniului public aparține statului sau autorităților locale care pot închiria sau concesiunea bunurile ce sunt proprietate publică. HG nr. 624/2010 privind modificarea anexei 16 la HG nr. 1705/2006 pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, stabilește în anexa nr. 16 bunurile imobile (terenuri) care alcătuiesc domeniul public al statului prin Ministerul Transporturilor (MTI) aflate în administrarea ROMATSA. De asemenea prin HG nr. 359/2016 privind actualizarea valorii de inventar a unui imobil aflat în domeniul public al statului și în administrarea Ministerului Apărării Naționale și pentru transmiterea unor părți de imobile aflate în domeniul public al statului din administrarea Ministerului Apărării Naționale în administrarea Ministerului Transporturilor au fost primite în folosință două terenuri din domeniul public al statului. În cursul anului 2022 prin HG nr.641/2022 s-a aprobat înscrierea în inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului și darea în administrarea Regiei a trei terenuri.

Pentru dreptul de utilizare a terenurilor care aparțin patrimoniului public, Regia nu trebuie să plătească nicio taxă de utilizare. Valoarea terenurilor din domeniul public al statului aflate în administrarea Regiei sunt înregistrate în conturi extrabilanțiere.

Patrimoniul reprezintă contribuția Statului, constând din activele transferate Regiei la înființare.

2.7 Imobilizări necorporale

Imobilizările necorporale, reprezentând programe informatice, sunt recunoscute la cost de achiziție, mai puțin amortizarea cumulată și orice diminuări de valoare recunoscute. Costurile de achiziție ale programelor informatice se capitalizează și sunt tratate ca imobilizări necorporale dacă îndeplinesc criteriile de recunoaștere prevăzute de IAS 38 „Imobilizări necorporale” (acestea nu sunt parte integrantă a unui echipament hardware sau derivă din drepturi contractuale).

Imobilizările necorporale sunt amortizate liniar pe perioada de viață a acestora. Programele informatice sunt amortizate liniar pe o perioadă de 3 ani. Programul informatic SOFTWARE SISTEM ATM 2015+ este amortizat liniar pe o perioadă de 12 ani.

Pentru a stabili dacă o imobilizare necorporală evaluată la cost este depreciată, Regia aplică IAS 36. La sfârșitul fiecărei perioade de raportare Regia estimează dacă sunt indicii ale deprecierei acestor active și în cazul în care sunt identificate, se estimează valoarea recuperabilă a activului și înregistrează deprecierea aferentă. O pierdere din depreciere trebuie recunoscută imediat în profit sau pierdere.

2.8 Stocuri

În conformitate cu IAS 2 – Stocuri, acestea sunt active care sunt:

- deținute în vederea revânzării pe parcursul desfășurării normale a activității;
- în curs de producție pentru o astfel de vânzare; sau
- sub formă de materiale și alte consumabile care urmează a fi folosite în procesul de producție sau pentru prestarea de servicii.

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

Stocurile sunt prezentate la valoarea cea mai mică dintre cost și valoarea realizabilă netă. Valoarea realizabilă netă este estimată pe baza prețului de vânzare aferent activității normale, mai puțin costurile estimate pentru finalizare și vânzare. Pentru stocurile de materii prime și materiale fără mișcare sau cu mișcare lentă, precum și pentru cele de produse finite nevandabile se constituie ajustări pe baza estimărilor managementului.

Constituirea și reluarea ajustărilor pentru deprecierea stocurilor se efectuează pe seama contului de profit și pierdere.

Regia utilizează pentru determinarea costului la ieșirea din gestiune a materialelor aprovizionate metoda primul intrat primul ieșit (FIFO). La produsele finite se utilizează pentru intrarea și ieșirea din gestiune costul standard. La sfârșitul fiecărei luni pe baza contabilității de gestiune se determină costul efectiv al produselor obținute.

2.9 Instrumente financiare

(i) Active financiare nederivate

Regia recunoaște inițial creanțele la data tranzacției. Orice alte active financiare sunt recunoscute inițial la data la care Regia devine o parte a prevederilor contractuale ale unui instrument financiar. Regia derecunoaște un activ financiar atunci când drepturile contractuale asupra fluxurilor de trezorerie care decurg din activul financiar expiră sau transferă drepturile de a încasa fluxurile de trezorerie contractuale asupra activului financiar printr-o tranzacție în care toate riscurile și beneficiile rezultate din deținerea activului financiar sunt transferate. Regia recunoaște separat ca active sau datorii orice drepturi și obligații create sau păstrate în cadrul transferului.

Activele și datoriile financiare sunt compensate și prezentate la valoarea netă în situația poziției financiare atunci când Regia are dreptul legal de a compensa și intenționează fie să compenseze pe o bază netă, fie să realizeze activul și să deconteze datoria simultan.

Activele financiare nederivate ale Regiei sunt reprezentate de investiții financiare, creanțe comerciale și numerar și echivalente de numerar.

Investiții financiare

Investițiile financiare includ depozite pe termen scurt la bănci cu scadență mai mare de trei luni și mai mică de un an și active financiare deținute până la scadență. Aceste investiții sunt recunoscute inițial la valoare justă plus costurile de tranzacționare direct atribuibile achiziției. Ulterior recunoașterii inițiale, investițiile financiare sunt evaluate la cost amortizat utilizând metoda dobânzii efective, minus valoarea pierderilor din depreciere.

Creanțe comerciale

Creanțele comerciale includ facturile emise la valoarea nominală și creanțele estimate aferente serviciilor prestate. Creanțele comerciale sunt înregistrate inițial la valoarea justă. Ulterior recunoașterii inițiale, creanțele sunt înregistrate la cost amortizat, mai puțin pierderile din depreciere. Costul amortizat al creanțelor aproximează valoarea nominală, datorită perioadei scurte de decontare.

Numerar și echivalente de numerar

Numerarul și echivalentele de numerar includ casa, conturile curente și depozitele bancare cu maturitate originală mai mică de trei luni. Numerarul și echivalentele de numerar sunt înregistrate la cost.

Investiții deținute până la scadență

Dacă Regia are intenția și capacitatea de a păstra titlurile financiare până la scadență, atunci aceste active financiare sunt clasificate ca investiții deținute până la scadență.

Activele financiare deținute până la scadență sunt recunoscute inițial la valoarea justă plus costurile de tranzacționare direct atribuibile. Ulterior recunoașterii inițiale activele financiare deținute până la scadență sunt evaluate la cost amortizat utilizând metoda dobânzii efective, minus valoarea pierderilor din depreciere.

Orice vânzare sau reclasificare înainte de scadență a unei valori mai mari ne semnificative din investițiile deținute până la scadență și care nu intervine aproape de scadența acestora conduce la reclasificarea tuturor investițiilor deținute până la scadență în categoria activelor disponibile pentru vânzare, iar Administrația nu va mai putea să clasifice instrumentele de investiții ca deținute până la scadență în anul curent și în următorii doi ani financiari.

(ii) Datorii financiare nederivate

Regia recunoaște inițial datoriile financiare la data la care Regia devine o parte a prevederilor contractuale ale unui instrument financiar. Regia derecunoaște o datorie financiară atunci când obligațiile contractuale sunt stinse sau anulate sau expiră.

Regia clasifică datoriile financiare nederivate în categoria de alte datorii financiare. Asemenea datorii financiare sunt recunoscute inițial la valoarea justă mai puțin costurile de tranzacționare direct atribuibile. Ulterior recunoașterii inițiale, aceste datorii financiare sunt evaluate la costul amortizat, folosind metoda dobânzii efective.

Activele și datoriile financiare sunt compensate și prezentate la valoarea netă în situația poziției financiare atunci când Regia are dreptul legal de a compensa și intenționează fie să compenseze pe o bază netă, fie să realizeze activul și să deconteze datoria simultan. Datoriile financiare nederivate ale Regiei includ datoriile comerciale și alte datorii curente.

Datorii

O datorie reprezintă o obligație actuală a societății ce decurge din evenimente trecute și prin decontarea căreia se așteaptă să rezulte o ieșire de resurse care încorporează beneficii economice.

O datorie este recunoscută în contabilitate și prezentată în situațiile financiare atunci când este probabil că o ieșire de resurse purtătoare de beneficii economice va rezulta din lichidarea unei obligații prezente și când valoarea la care se va realiza această decontare poate fi evaluată în mod credibil.

Datoriile curente sunt acele datorii care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an.

O datorie trebuie clasificată ca datorie pe termen scurt, denumită și datorie curentă, atunci când:

- a) se așteaptă să fie decontată în cursul normal al ciclului de exploatare al Regiei;
- b) deținută în primul rând în scopul tranzacționării;
- c) este exigibilă în termen de 12 luni de la data bilanțului; sau
- d) Regia nu are dreptul necondiționat de a amâna achitarea datoriei pentru cel puțin 12 luni de la data bilanțului.

Toate celelalte datorii trebuie clasificate ca datorii pe termen lung.

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

Datoriile sunt prezentate la cost amortizat. Veniturile înregistrate în avans încadrate ca datorii pe termen lung sunt actualizate utilizând metoda dobânzii efective. Rata de actualizare utilizată în acest sens este rata determinată conform propriilor proceduri elaborate de către conducerea societății.

Regia derecunoaște o datorie atunci când obligațiile contractuale sunt achitate, anulate sau expiră.

Dacă bunurile și serviciile furnizate în legătură cu activitățile curente nu au fost facturate, dar dacă livrarea a fost efectuată și valoarea acestora este disponibilă, obligația respectivă este înregistrată ca datorie.

2.10 Deprecierea activelor

Active financiare nederivate (inclusiv creanțe)

Un activ financiar nedeseșnat la valoare justă prin contul de profit sau pierdere inclusiv dobânda aferentă unei investiții financiare este evaluat la sfârșitul fiecărei perioade de raportare pentru a determina dacă există vreo dovadă obiectivă a faptului că activul este depreciat. Un activ financiar este depreciat dacă există dovezi obiective ale deprecierei ca rezultat al unui eveniment care a apărut după recunoașterea inițială a activului, și dacă acel eveniment care ocaziona pierderi are un impact negativ asupra viitoarelor fluxuri de numerar estimate ale activului financiar care poate fi estimat în mod rezonabil. Dovezile obiective că un activ financiar este depreciat pot include neîndeplinirea obligațiilor de către un debitor sau indicii că un debitor intră în faliment. Regia consideră dovezile cu privire la deprecierea creanțelor pe baza unei analize specifice și generale. În evaluarea deprecierei creanțelor la nivel specific, Regia consideră clienții în litigiu, susceptibili de a intra în stare de faliment sau insolvență, sau cu istoric de rău platnici. Evaluarea deprecierei la nivel general are la bază analiza istorică a probabilității de neîncasare.

O pierdere din depreciere cu privire la un activ financiar contabilizat la cost amortizat este determinată ca diferență între valoarea contabilă a activului financiar și valoarea actualizată a fluxurilor de numerar viitoare estimate, actualizate la rata actuală de rentabilitate de piață pentru active financiare similare.

Active nefinanciare

Valorile contabile ale activelor nemonetare altele decât stocurile și impozitele amânate sunt revizuite la fiecare dată de raportare pentru a determina dacă există indicii de depreciere. Pierderea din depreciere este recunoscută la nivelul diferenței dintre valoarea contabilă a activului și valoarea recuperabilă. Valoarea recuperabilă este maximumul dintre valoarea justă minus costurile de vânzare și valoarea de utilizare. În scopul evaluării unei pierderi din depreciere, se va identifica activul sau cel mai mic grup de active care include activul avut în vedere și care generează intrări de numerar independente (unități generatoare de numerar). Activele non-financiare, cu excepția fondului comercial, care au suferit depreciere sunt revizuite anual în scopul evaluării unei posibile reversări a pierderii din depreciere.

Valoarea justă minus costurile de vânzare reprezintă prețul dintr-un angajament ferm de vânzare din cadrul unei tranzacții desfășurate în condiții obiective, ajustate în funcție de costurile aferente cedării activului respectiv. Dacă nu există niciun angajament ferm de vânzare, dar activul este comercializat pe o piață activă, valoarea justă minus costurile de vânzare este reprezentată de prețul activului pe piață minus costurile de cedare a activului. Dacă nu există niciun angajament ferm de vânzare, iar activul nu este comercializat pe o piață activă, valoarea justă minus costurile de vânzare este estimată ca fiind valoarea pe care Regia o poate obține din cedarea activului în cadrul unei tranzacții desfășurate în condiții obiective după deducerea costurilor cedării, luându-se în considerare rezultatele tranzacțiilor recente cu active similare din același sector de activitate.

Valoarea de utilizare a unui activ este valoarea actualizată a fluxurilor de numerar estimate a se obține din utilizarea activului sau a unității generatoare de numerar și din cedarea acestuia. Valoarea de utilizare este calculată prin aplicarea unei rate de actualizare rezonabile înainte de taxe, asupra fluxurilor de numerar previzionate. Estimarea

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

fluxurilor de numerar se bazează pe acele ipoteze care reprezintă cele mai bune raționamente ale managementului referitor la condițiile economice care vor exista pe durata de viață utilă a activului.

2.11 Distribuirea profitului către proprietar

În conformitate cu IAS 1 Prezentarea situațiilor financiare, proprietarii sunt deținătorii instrumentelor clasificate drept capitaluri proprii.

Conform OG 64/2001, Regia poate efectua repartizări din profit sub forma de vărsăminte la bugetul statului. Acestea sunt recunoscute ca distribuiri din capitaluri proprii în perioada în care este aprobată repartizarea lor.

OG 46/1998 actualizată prin OG 25/2022, prevede că în conformitate cu prevederile art. 1 alin (1) lit. d) din OG 64/2001, Regia repartizează diferența dintre venituri și cheltuieli aferentă fiecărui an, în rezerve, o sumă până la nivelul veniturilor rezultate din aplicarea mecanismelor de ajustare prevăzute de regulamentele europene în vigoare privind schema de performanță și tarify în contextul Cerului Unic European, pentru utilizarea acestora exclusiv pentru acoperirea obligațiilor regiei conform acestor reglementări.

2.12 Beneficiile angajaților

Beneficiile angajaților pe termen scurt includ salariile, contribuțiile la asigurările sociale și alte drepturi conform contractelor individuale de muncă, contractelor colective de muncă/acorduri în vigoare. În cadrul activității curente pe care o desfășoară, Regia efectuează plăți către Statul Român în beneficiul angajaților săi pentru asigurări sociale. Toți salariații Regiei sunt incluși în planul de pensii al Statului Român. Drepturile salariaților pe termen scurt sunt recunoscute ca și cheltuieli odată cu prestarea serviciilor de către aceștia.

Alte beneficii ale angajaților pe termen lung. Obligația netă a Regiei în ceea ce privește beneficiile pe termen lung acordate salariaților, alta decât planurile de pensii, este valoarea beneficiilor viitoare pe care salariații le-au câștigat în schimbul serviciilor prestate în perioada curentă și în cea anterioară. Acest beneficiu este actualizat pentru a determina valoarea justă a acestuia, iar valoarea justă a oricărui activ aferent este dedusă. Aceste beneficii sunt estimate utilizând metoda factorului de credit proiectat. Orice câștiguri sau pierderi actuariale sunt recunoscute în contul de profit sau pierdere în perioada în care apar. Alte beneficii ale angajaților pe termen lung sunt reprezentate de primele jubiliare.

Beneficiile pentru terminarea contractului de muncă sunt recunoscute drept cheltuielă atunci când Regia este angajată în mod evident și fără nicio posibilitate realistă de abandonare, într-un plan oficial detaliat pentru terminarea contractului de muncă înainte de data normală de pensionare sau pentru acordarea de beneficii pentru terminarea contractului de muncă drept rezultat al unei oferte făcute cu scopul de a încuraja plecarea voluntară. În al doilea caz, beneficiile pentru terminarea contractului de muncă sunt recunoscute drept cheltuielă atunci când Regia a făcut o ofertă pentru plecare voluntară, este probabil că oferta va fi acceptată, iar numărul de angajați care vor accepta oferta poate fi estimat în mod rezonabil.

Planurile de contribuții determinate sunt planuri de beneficii postangajare în baza cărora o entitate plătește contribuții fixe într-o entitate separată (un fond) și nu va avea nicio obligație legală sau implicită de a plăti contribuții suplimentare dacă fondul nu deține suficiente active pentru a plăti toate beneficiile angajaților aferente serviciului prestat de angajat în perioada actuală și în perioadele anterioare.

Obligațiile pentru contribuțiile la planurile de contribuții determinate pentru pensii sunt recunoscute ca o cheltuielă cu beneficiile angajaților în contul de profit sau pierdere în perioadele în care serviciile sunt furnizate de către angajați. Contribuțiile plătite anticipat sunt recunoscute ca un activ în măsura în care este posibilă o rambursare în numerar sau o reducere a plăților viitoare.

Un plan de beneficii determinate este un plan de beneficii post-angajare altul decât un plan de contribuții determinate. Obligațiile nete ale Regiei în raport cu planurile de beneficii determinate sunt calculate separat pentru fiecare plan în parte estimând valoarea beneficiilor viitoare pe care angajații le-au obținut în schimbul serviciilor prestate în perioada curentă și în perioadele anterioare. Aceste beneficii sunt actualizate la valoarea prezentă, rata de actualizare este obținută ca medie aritmetică între randamentele fixing bid și ask ale Băncii Naționale a României (BNR) pentru titluri de stat pe 10 ani. Beneficiile se referă la premii de pensionare.

Calculul este realizat anual de către un actuar calificat utilizând metoda factorului de credit proiectat. Atunci când beneficiile unui plan sunt suplimentate, cota-parte a beneficiului suplimentar aferent serviciilor prestate anterior de către angajați este recunoscută imediat în contul de profit sau pierdere.

Regia a adoptat IAS 19 „Beneficiile angajaților” (2011) având data aplicării inițiale la 1 ianuarie 2012 ca metodă de recunoaștere a câștigurilor și pierderilor actuariale rezultate din planurile de beneficii determinate. Acestea sunt recunoscute în cadrul altor elemente ale rezultatului global în timp ce toate cheltuielile aferente planurilor de beneficii determinate sunt recunoscute în contul de profit sau pierdere al perioadei.

Regia recunoaște câștigurile și pierderile din reducerea sau decontarea unui plan de beneficii determinate atunci când are loc reducerea sau decontarea. Câștigul sau pierderea din reducere sau decontare cuprinde orice modificare a valorii juste a activelor planului, orice modificare a valorii actualizate a obligației privind beneficiul determinat, orice câștiguri și pierderi actuariale aferente și costul serviciilor anterioare, care nu au fost anterior recunoscute.

Orice estimare actuarială este subiectivă și diferiți experți pot avea diferite abordări ale estimării și pot utiliza diferite ipoteze. Cheltuielile viitoare efective nu vor fi aceleași cu cele estimate și se pot abate în mod semnificativ de la estimările făcute. Calculele se bazează pe anumite ipoteze, care sunt prezentate în situațiile financiare și valorile derivate sunt dependente de acestea. Ipotezele sunt, în cele din urmă, responsabilitatea managementului Regiei.

2.13 Provizioane

Un provizion este recunoscut atunci, și numai atunci, când sunt îndeplinite următoarele condiții: Regia are o obligație curentă (legală sau implicită) ca urmare a unui eveniment trecut; este probabil (adică, mai mult probabil decât improbabil) ca o ieșire de resurse reprezentând beneficii economice să fie necesară pentru decontarea obligației; când poate fi făcută o estimare corectă în ceea ce privește suma obligației. Acolo unde efectul valorii în timp a banilor este semnificativ, valoarea unui provizion este valoarea prezentă a cheltuielilor ce se prevede a fi necesară pentru decontarea obligației. În cazul în care nu mai este probabil că pentru decontarea obligației va fi necesară o ieșire de resurse care încorporează beneficii economice, provizionul trebuie reluat.

2.14 Datorii contingente

Datoriile contingente nu sunt recunoscute în situațiile financiare anexate. Ele sunt prezentate dacă posibilitatea unei ieșiri de resurse ce reprezintă beneficii economice este posibilă, dar nu probabilă.

Un activ contingent nu este recunoscut în situațiile financiare anexate, ci este prezentat atunci când o intrare de beneficii economice este probabilă.

2.15 Recunoașterea veniturilor

Venitul este recunoscut atunci când este probabil ca beneficiile economice asociate cu tranzacția vor intra în patrimoniul Regiei, iar suma venitului poate fi determinată în mod corect. Veniturile reprezintă, în principal, valoarea serviciilor de rută, de terminal și alte servicii prestate de Regie, la un anumit moment în timp.

EUROCONTROL, autoritatea de reglementare a tarifelor pentru activitatea de rută și terminal a ROMATSA a stabilit, pentru cele trei perioade de referință: 2011-2014, 2015-2019 și 2020-2024 obligativitatea recuperării supra/sub-

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

tarifărilor rezultate în baza variațiilor dintre volumele de trafic și inflația prognozate, respectiv reale. Efectele acestor supra/sub-tarifări din fiecare perioada curentă se vor recupera, de ROMATSA, prin ajustarea tarifelor practicate la 2 ani după anul care generează variațiile mai sus menționate.

Schimbările înregistrate în fluxurile de trafic în urma crizelor geopolitice, dezvoltarea economică mai favorabilă decât cea planificată din ultimii ani, precum și reducerea semnificativă a inflației reale, au cauzat variații semnificative față de volumele de trafic, respectiv cotele inflației aferente celei de-a doua perioadă de referință, respectiv 2015-2019.

Aceste variații au dus la o supratarifare în cursul perioadei 2015-2019, iar Regia s-a așteptat ca autoritatea să recupereze aceste sume prin ajustarea tarifului practicat de către Regie în perioadele viitoare, conform prevederilor regulamentului menționat anterior.

În concluzie cea de-a doua perioadă de referință s-a caracterizat printr-o depășire a numărului de unități de servicii prognozate conform Planului de Performanță DANUBE FAB pentru cea de-a doua perioadă de referință (2015-2019). Astfel Regia a rambursat utilizatorilor spațiului aerian veniturile suplimentare obținute prin aplicarea mecanismului de împărțire a riscului în materie de trafic.

Prin Decizia de Punere în aplicare (UE) 2018/1782 a Comisiei din 15 noiembrie 2018 s-a permis revizuirea obiectivelor României în domeniul de performanță cheie al rentabilității pentru anii 2018 și 2019, astfel că ajustările de venituri aferente aplicării mecanismului de împărțire a riscului de trafic și pentru aplicarea mecanismului de ajustare la inflație au fost considerabil mai mici în anul 2018 și în anul 2019.

La data începerii exercițiului financiar 2020, Regia a înaintat Comisiei Europene un Proiect al Planului de Performanță pentru cea de-a treia perioadă de referință (2020-2024) în conformitate cu REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2019/317 AL COMISIEI din 11 februarie 2019 de instituire a unui sistem de performanță și de tarifare în cadrul cerului unic european și de abrogare a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) nr. 390/2013 și (UE) nr. 391/2013. În contextul pandemiei de COVID-19 care condus la o scădere bruscă a traficului aerian provocată de reducerea semnificativă a cererii, Uniunea Europeană a adoptat REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2020/1627 AL COMISIEI din 3 noiembrie 2020 privind măsurile excepționale pentru a treia perioadă de referință (2020-2024) a sistemului de performanță și de tarifare din cadrul Cerului unic european luate în contextul pandemiei de COVID-19, care modifică prevederi din Regulamentul (UE) 2019/317.

Astfel, conform art. 5, alin. 4 din Regulament, ajustările pentru perioada 2020-2021 sunt calculate pe baza proiectelor de planuri de performanță relevante pentru stabilirea ratelor unitare și a costurilor și traficului aerian actual, iar acestea trebuie repartizate în mod egal pe o perioadă de 5 până la 7 ani calendaristici, începând cu anul următor celui în care a fost adoptat planul de performanță. Mai exact, pierderea de venituri cumulată pentru perioada 2020-2021 va fi recuperată, începând cu anul 2023, pe o perioadă de 7 ani, prin creșterea tarifului încasat de la utilizatorii spațiului aerian pentru serviciile prestate.

Pentru ce-a de a treia perioadă de referință (RP3, 2020-2024), Planul național de Performanță a fost aprobat prin Nota MTI nr. 48772/14.12.2022, ca urmare a Deciziei (UE) 2022/2424 a Comisiei din 5 decembrie 2022 privind coerența obiectivelor de performanță incluse în proiectul de plan de performanță revizuit prezentat de România în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 549/2004 al Parlamentului European și al Consiliului cu obiectivele de performanță la nivelul Uniunii pentru cea de a treia perioadă de referință, notificată cu numărul C(2022) 8740. Decizia Comisiei Europene este obligatorie pentru România și implicit pentru RA ROMATSA.

În cadrul celei de-a treia perioade de referință în anii 2022 și 2023 s-au înregistrat rate ale inflației mai mari decât cele prevăzute în Planul național de Performanță aprobat, respectiv pentru anul 2022 rata reală a inflației a fost de 12,00% față de 9,27% iar pentru anul 2023 rata reală a inflației a fost de 9,70% față de 4,00%. Totodată, pentru activitatea de rută numărul unităților de servicii realizat a fost mai mare decât cel prevăzut în Planul național de Performanță cu 4,1% în anul 2022 și cu 7,0% în anul 2023. În acest context Regia a înregistrat venituri în conformitate cu mecanismele de ajustare prevăzute de Art. 25 Calculul ratelor unitare din REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2019/317 AL COMISIEI din 11 februarie 2019.

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

IFRS 15 Venituri din contractele cu clienții prevede ca Regia să evalueze veniturile din contractele cu clienții la valoarea contraprestației la care Regia estimează că va avea dreptul în schimbul transferării serviciilor și bunurilor promise către un client. Valoarea contraprestației poate varia ca urmare a reducerilor, rabaturilor, rambursărilor, stimulentele, primelor de performanță, penalizărilor sau altor elemente similare. Veniturile trebuie evaluate la valoarea justă a contraprestației primite sau de primit.

2.16 Venituri și cheltuieli financiare

Veniturile financiare cuprind veniturile din dobânzi și din diferențele de curs valutar ca urmare a evaluării, la finele fiecărei perioade de raportare, a creanțelor și datoriilor în valută. Veniturile din dobânzi sunt recunoscute în situația rezultatului global în perioada la care se referă, prin referință la capitalul scadent, folosind metoda dobânzii efective.

Cheltuielile financiare cuprind cheltuielile privind dobânzile aferente creditului pe termen lung contractat de Regie în anul 2020, dobânzile aferente contractelor de leasing recunoscute conform IFRS 16 Leasing și cheltuieli din diferențele de curs valutar ca urmare a evaluării, la finele fiecărei perioade de raportare, a creanțelor și datoriilor în valută. În categoria cheltuielilor financiare este inclusă și valoarea sumei plătite peste valoarea nominală a titlurilor de stat repartizată până la scadența acestora.

Pierderile și câștigurile din diferențe de curs valutar sunt prezentate ca valoare netă.

2.17 Impozitul pe profit

Impozitul pe profit cuprinde o parte curentă și o parte amânată. Impozitul curent și amânat este recunoscut în contul de profit și pierdere, cu excepția cazului în care se referă la elemente recunoscute în mod direct în capitalul propriu sau alte elemente ale rezultatului global.

Impozitul curent este impozitul estimat de plătit sau încasat, calculat pe baza rezultatului fiscal anual, utilizând cota de impozit în vigoare la data situațiilor financiare, ajustat cu corecțiile anilor anteriori.

Impozitul amânat se obține aplicând metoda bilanțieră asupra tuturor diferențelor temporare dintre valoarea contabilă și baza fiscală a elementelor bilanțiere. Impozitul amânat se calculează pe baza ratelor de impozitare prevăzute de legislația în vigoare a se aplica în perioada în care se va realiza diferența temporară.

Impozitul amânat la plată-activ este recunoscut numai în măsura în care este probabil să se obțină profit impozabil în viitor, astfel încât pierderile fiscale reportate și diferențele temporare să poată fi utilizate. Impozitul amânat la plată-activ este diminuat în măsura în care beneficiul fiscal aferent este improbabil să se realizeze.

Activele și pasivele privind impozitul amânat sunt compensate dacă există un drept legal de a compensa datoriile privind impozitul curent și activele, și care se referă la impozitele percepute de aceeași autoritate fiscală de la aceeași entitate impozabilă.

Efectul modificării ratelor de impozitare asupra impozitului amânat este recunoscut în contul de profit și pierdere cu excepția cazului în care se referă la poziții anterior recunoscute direct în capitalurile proprii.

2.18 Subvenții

Subvențiile sunt recunoscute la venituri atunci când există o asigurare rezonabilă că vor fi primite și că Regia respectă condițiile aferente subvenției. Veniturile din subvenții sunt înregistrate în situația rezultatului global la 'Alte venituri din exploatare'.

2.19 Evenimente ulterioare

Situațiile financiare anexate reflectă evenimentele ulterioare sfârșitului de an care furnizează informații suplimentare despre poziția Regiei la data încheierii bilanțului sau cele care indică o posibilă încălcare a principiului continuității activității (evenimente ce determină ajustări). Evenimentele ulterioare ce nu constituie evenimente ce determină ajustări sunt prezentate în note atunci când sunt considerate semnificative.

2.20 Standarde noi, amendamente și interpretări

O serie de noi standarde, amendamente la standarde și interpretări sunt aplicabile perioadelor anuale începând cu 1 ianuarie 2024 și nu au fost aplicate în întocmirea acestor situații financiare. Niciunul dintre noile standarde nu se așteaptă să aibă un efect semnificativ asupra situațiilor financiare individuale ale Regiei.

3. ESTIMARI CONTABILE, IPOTEZE ȘI RAȚIONAMENTE FUNDAMENTALE

Pregătirea situațiilor financiare în conformitate cu IFRS presupune utilizarea unor estimări din partea conducerii Regiei, judecăți și presupuneri ce afectează aplicarea politicilor contabile, precum și valoarea raportată a activelor, datoriilor, veniturilor și cheltuielilor. Rezultatele realizate pot fi diferite de aceste estimări, depinzând de schimbările intervenite în ipotezele folosite și de condițiile economice diferite față de cele previzionate inițial.

Estimările și presupunerile sunt revizuite periodic. Revizuirile estimărilor contabile sunt recunoscute în perioada în care estimarea este revizuită, dacă revizuirea afectează doar acea perioadă, sau în perioada în care estimarea este revizuită și perioadele viitoare dacă revizuirea afectează atât perioada curentă, cât și perioadele viitoare.

Provizioane

La sfârșitul fiecărei perioade Regia stabilește provizioane, pe baza unei estimări rezonabile a cheltuielii necesare stingerii obligațiilor prezente. Regia recunoaște provizioane în concordanță cu politica contabilă prezentată în Nota 2. Provizioanele sunt revăzute la fiecare raportare și ajustate pentru a reflecta cele mai rezonabile estimări.

De asemenea, Regia recunoaște provizioane pentru beneficiile acordate angajaților în concordanță cu IAS 19 „Beneficiile angajaților” așa cum este prezentat în politica contabilă menționată în Nota 2. Conform contractului colectiv de muncă și a contractelor individuale de muncă, Regia furnizează beneficii în bani pentru salariați, la pensionare, în funcție de vechimea în muncă și categoria de personal din care face parte în conformitate cu contractul individual de muncă. Regia face estimări asupra numărului de angajați care se vor pensiona în anii următori, asupra probabilității unei reduceri a numărului de salariați, asupra ratei de inflație și a celei de actualizare și recunoaște provizioane în funcție de aceste estimări (Nota 17).

Ajustări pentru deprecierea creanțelor

Evaluarea pentru deprecierea creanțelor este efectuată individual și se bazează pe cea mai bună estimare a conducerii privind valoarea prezentă a fluxurilor de numerar care se așteaptă a fi primite. Regia își revizuieste creanțele comerciale și de altă natură la fiecare dată a poziției financiare, pentru a evalua dacă trebuie să înregistreze în contul de profit și pierdere o depreciere de valoare. Raționamentul profesional al conducerii este necesar în special pentru estimarea valorii și pentru coordonarea fluxurilor de trezorerie viitoare atunci când se determină pierderea din depreciere. Aceste estimări se bazează pe ipoteze privind mai mulți factori, iar rezultatele reale pot fi diferite, ducând la modificări viitoare ale ajustărilor. Ajustările pentru deprecierea creanțelor aferente clienților pentru servicii de navigație de rută și terminal sunt stabilite prin aplicarea metodei simplificate din IFRS 9 Instrumente financiare și are la bază rata de neîndeplinire a obligațiilor luând în considerare ultimii 5 ani de date istorice.

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

Ajustări pentru deprecierea activelor imobilizate

În conformitate cu IAS 36, imobilizările necorporale și corporale sunt analizate pentru a identifica dacă prezintă indicii de depreciere la data bilanțului. Dacă valoarea contabilă netă a unui activ este mai mare decât valoarea lui recuperabilă, o pierdere din depreciere este recunoscută pentru a reduce valoarea netă contabilă a activului respectiv la nivelul valorii recuperabile. Dacă motivele recunoașterii pierderii din depreciere dispar în perioadele următoare, valoarea contabilă netă a activului este majorată până la nivelul valorii contabile nete, care ar fi fost determinată dacă nicio pierdere din depreciere nu ar fi fost recunoscută.

Investițiile deținute până la scadență

Pentru a clasifica activele financiare ca fiind deținute până la scadență, Managementul Regiei se folosește de judecata sa profesională. Pentru că Regia are capacitatea și intenția de a păstra titlurile de stat și obligațiunile până la scadență, acestea au fost clasificate ca investiții deținute până la scadență.

Administrația Română a Serviciilor de Trafic Aerian ROMATSA R.A.

NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE INDIVIDUALE IFRS PENTRU ANUL ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2023

(toate sumele sunt prezentate în LEI dacă nu este indicat altfel)

4. IMOBILIZĂRI CORPORALE

<u>Imobilizări corporale</u>	<u>Terenuri și clădiri</u>	<u>Masini, echipamente și mijloace de transport</u>	<u>Alte imobilizări corporale</u>	<u>Imobilizări în curs și avansuri</u>	<u>Total</u>
La 1 ianuarie 2022					
Cost	232.700.667	299.267.298	12.797.715	64.891.335	609.657.015
Amortizare cumulată	(97.621.956)	(183.051.580)	(6.499.073)	-	(287.172.609)
Depreciere de valoare cumulată	(5.971.269)	(2.964.898)	(155.832)	(829.163)	(9.921.163)
Valoarea contabilă netă	<u>129.107.442</u>	<u>113.250.820</u>	<u>6.142.810</u>	<u>64.062.171</u>	<u>312.563.243</u>
Anul încheiat la 31 decembrie 2022					
Valoare contabilă netă inițială	129.107.442	113.250.820	6.142.810	64.062.171	312.563.243
Intrări	-	133.234	-	44.711.676	44.844.910
Transferuri din imobilizări în curs	6.164.538	17.315.943	717.170	-	24.197.651
ieșiri	(500.702)	(2.523.955)	(39.204)	(75.786.336)	(78.850.197)
Amortizarea cumulată a ieșirilor	466.542	2.487.487	33.381	-	2.987.410
Cheltuiala cu amortizarea din an	(10.224.826)	(25.631.407)	(895.947)	-	(36.752.180)
Ajustări pentru pierderea de valoare	4.657	22.306	311	-	27.274
Valoarea contabilă netă	<u>125.017.651</u>	<u>105.054.428</u>	<u>5.958.521</u>	<u>32.987.512</u>	<u>269.018.112</u>
La 31 decembrie 2022					
Cost	238.364.503	314.192.521	13.475.681	33.816.675	599.849.380
Amortizare cumulată	(107.380.240)	(206.195.499)	(7.361.639)	-	(320.937.379)
Depreciere de valoare cumulată	(5.966.612)	(2.942.593)	(155.521)	(829.163)	(9.893.889)
Valoarea contabila neta	<u>125.017.651</u>	<u>105.054.428</u>	<u>5.958.521</u>	<u>32.987.512</u>	<u>269.018.112</u>
Anul încheiat la 31 decembrie 2023					
Valoare contabilă netă inițială	125.017.651	105.054.428	5.958.521	32.987.512	269.018.112
Intrări	-	36.294	-	36.716.810	36.753.104
Transferuri din imobilizări în curs	4.846.962	24.893.361	1.915.827	-	31.656.150
ieșiri	(504.716)	(1.200.722)	(616.335)	(33.100.527)	(35.422.300)

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

Administrația Română a Serviciilor de Trafic Aerian ROMATSA R.A.

NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE INDIVIDUALE IFRS PENTRU ANUL ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2023

(toate sumele sunt prezentate în LEI dacă nu este indicat altfel)

<u>Imobilizări corporale</u>	<u>Terenuri si clădiri</u>	<u>Masini, echipamente si mijloace de transport</u>	<u>Alte imobilizări corporale</u>	<u>Imobilizări în curs și avansuri</u>	<u>Total</u>
Amortizarea cumulată a ieșirilor	460.289	1.173.217	593.046	-	2.226.552
Cheltuiala cu amortizarea din an	(10.261.495)	(26.406.619)	(914.806)	-	(37.582.920)
Anulare ajustări pentru pierderea de valoare	4.472	5.733	7.036	-	17.241
Valoarea contabilă netă	119.563.163	103.555.692	6.943.289	36.603.795	266.665.939
La 31 decembrie 2023					
Cost	242.706.749	337.921.454	14.775.173	37.432.957	632.836.333
Amortizare cumulată	(117.181.447)	(231.428.902)	(7.683.398)	-	(356.293.747)
Depreciere de valoare cumulată	(5.962.139)	(2.936.860)	(148.485)	(829.163)	(9.876.647)
Valoarea contabilă netă	119.563.163	103.555.692	6.943.290	36.603.794	266.665.939

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

Terenuri și clădiri

Terenurile înregistrate în aceste situații financiare la începutul anului 2023 sunt în sumă de 5.666.696 lei, iar la sfârșitul anului 2023 valoarea acestora nu s-a modificat.

Clădirile includ sedii și construcții speciale necesare echipamentelor de control al traficului aerian amplasate în teritoriu.

Instalații tehnice și mașini

Mașinile, echipamentele și mijloacele de transport includ, în principal, sisteme de control al traficului aerian (echipamente RADAR, de semnalizare, IT și comunicații, stații meteo, etc.) și vehicule rutiere.

Regia se angajează la investiții semnificative, ca parte a Conceptului Operațional în concordanță cu HG 536/2000.

Actul normativ prevede un program de modernizare a sistemului de Management al Traficului Aerian din România (ATM) și implică îmbunătățiri semnificative pentru sistemele și procesele existente.

În timpul perioadei încheiate la 31 decembrie 2023, Regia a transferat din contul imobilizărilor în curs de execuție echipamente și soft-uri reprezentând, în principal, 12 sisteme noi DME destinate implementării navigației bazată pe performanță în regiunea de Informare a Zborurilor București (FIR București), echipamente pentru simulatorul AB INITIO ACC, APP,TWR , modernizarea unor sisteme de climatizare, centre de dirijare, precum și echipamente destinate utilizării la sol.

Alte instalații, utilaje și mobilier

Alte imobilizări corporale constau în mobilier și aparatură de birou.

Imobilizări în curs

În cadrul imobilizărilor în curs una dintre sumele cele mai semnificative este cea aferentă obiectivului de investiții "Sistem computerizat integrat AIS", respectiv echipamente și software, în valoare de 11.081.519,64 lei.

5. IMOBILIZĂRI NECORPORALE

	<u>Imobilizări necorporale</u>	<u>Imobilizări necorporale în curs și avansuri</u>	<u>Total</u>
La 1 ianuarie 2022			
Cost	169.444.293	1.213.473	170.657.766
Amortizare cumulată	(100.583.986)	-	(100.583.986)
Valoarea contabilă netă	<u>68.860.307</u>	<u>1.213.473</u>	<u>70.073.779</u>
<u>Anul încheiat la 31 decembrie 2022</u>			
Valoare contabilă netă inițială	68.860.307	1.213.473	70.073.780
Intrări	51.754.506	1.190.929	52.945.435
Ieșiri	(53.270)	(1.213.473)	(1.266.743)
Amortizarea cumulată a ieșirilor	53.270	-	53.270
Cheltuiala cu amortizarea din an	(15.984.489)	-	(15.984.489)
Valoarea contabilă netă	<u>104.630.324</u>	<u>1.190.929</u>	<u>105.821.253</u>

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

	<u>Imobilizări necorporale</u>	<u>Imobilizări necorporale în curs și avansuri</u>	<u>Total</u>
La 31 decembrie 2022			
Cost	221.145.529	1.190.929	222.336.458
Amortizare cumulată	(116.515.205)	-	(116.515.205)
Valoare contabilă netă	<u>104.630.324</u>	<u>1.190.929</u>	<u>105.821.253</u>
Anul încheiat la 31 decembrie 2023			
Valoare contabilă netă inițială	104.630.324	1.190.929	105.821.253
Corecție sold inițial	(1.456.361)	1.456.361	-
Transferuri din imobilizări necorporale în curs	657.444	(657.444)	-
Intrări	1.259.301	7.894.157	9.153.458
Ieșiri	(1.616.983)	(286.880)	(1.903.863)
Amortizarea cumulată a ieșirilor	1.616.983	-	1.616.983
Cheltuiala cu amortizarea din an	(15.874.577)	-	(15.874.577)
Valoarea contabilă netă	<u>89.216.131</u>	<u>9.597.123</u>	<u>98.813.254</u>
La 31 decembrie 2023			
Cost	219.988.930	9.597.123	229.586.053
Amortizare cumulată	(130.772.799)	-	(130.772.799)
Valoare contabilă netă	<u>89.216.131</u>	<u>9.597.123</u>	<u>98.813.254</u>

Imobilizările necorporale sunt prezentate la cost minus amortizarea cumulată și pierderile din depreciere cumulate și includ programe informatice.

Cea mai mare parte a imobilizărilor necorporale puse în funcțiune în cursul anului 2023 o constituie investiția în simulatorul AB INITIO ACC,APP,TWR Constanța și simulatorul TWR DSNA București în sumă totală de 1.156.543 lei.

Dintre imobilizările necorporale achiziționate în cursul anului 2023 și nepuse în funcțiune la 31 decembrie 2023, semnificative sunt upgrade-ul softului Sistem ATM în sumă de 4.168.919 lei, modernizarea A-SMGCS pentru implementarea Advance Tower Mesaging în valoare de 1.348.310 lei și softurile și licențele pentru Sistemul AWOS semiautomat de observare meteorologică la 16 aeroporturi în sumă de 1.444.826 lei .

6. ACTIVE AFERENTE DREPTURILOR DE UTILIZARE ȘI DATORII LEASING

6.1 Sume recunoscute în bilanț

Impactul aplicării de către Regie a IFRS 16 constă în recunoașterea unui drept de utilizare ca activ, respectiv a unei datorii privind leasingul pentru contractele existente la 1 ianuarie 2019, ceea ce a dus la o creștere a valorii imobilizărilor și a datoriilor cu 24.555.237 lei. La începutul anului 2023, valoarea dreptului de utilizare a activelor luate în leasing a fost de 22.988.941 lei, iar la sfârșitul anului 2023 această valoare a ajuns la 20.363.802 lei. În situația profitului sau pierderii s-au raportat cheltuieli cu amortizarea în sumă de 3.226.996 lei, respectiv cheltuieli cu dobânzile în sumă de 488.745 lei, în locul cheltuielilor cu chiria.

a) Active aferente drepturilor de utilizare

	RON 31 decembrie 2023	RON 31 decembrie 2022
Terenuri	2.212.628	2.049.480
Clădiri	16.714.819	18.884.003
Echipamente	265.271	432.810
Altele	1.171.084	1.622.648
Total	20.363.802	22.988.941

b) Datorii leasing

	RON 31 decembrie 2023	RON 31 decembrie 2022
Leasing termen scurt	3.098.140	3.358.592
Leasing termen lung	18.874.449	21.097.101
	21.972.589	24.455.693

6.2 Situația modificărilor din an

Modificările din perioadă ale valorilor contabile ale activelor aferente drepturilor de utilizare și ale datoriilor de leasing sunt următoarele:

a) Active aferente drepturilor de utilizare

	Terenuri	Clădiri	Echipamente	Altele	Total
La 1 Ianuarie 2023	2.049.480	18.884.003	432.810	1.622.648	22.988.941
Contracte noi	-	-	-	-	-
Modificări contractuale	34.242	567.615	-	-	601.857
Rezilierii de contracte	-	-	-	-	-
Cheltuiala cu amortizarea	(246.682)	(2.361.211)	(167.539)	(451.564)	(3.226.996)
Corecții	375.588	(375.588)	-	-	-
La 31 Decembrie 2023	2.212.628	16.714.819	265.271	1.171.084	20.363.802
	Terenuri	Clădiri	Echipamente	Altele	Total
La 1 Ianuarie 2022	2.248.309	18.493.031	-	1.775.170	22.516.510
Contracte noi	41.753	3.426.399	-	365.664	3.833.816
Modificări contractuale	27.492	444.343	502.618	79.086	1.053.539
Rezilierii de contracte	-	(1.131.848)	-	-	(1.131.848)
Cheltuiala cu amortizarea	(268.074)	(2.347.922)	(69.808)	(597.272)	(3.283.076)
La 31 Decembrie 2022	2.049.480	18.884.003	432.810	1.622.648	22.988.941

b) Datorii leasing

	Terenuri	Clădiri	Echipamente	Altele	Total
La 1 Ianuarie 2023	2.157.907	20.207.191	449.048	1.641.547	24.455.693
Contracte noi	-	-	-	-	-
Modificări de contracte	34.242	567.615	-	-	601.857
Rezilierii de contracte	-	-	-	-	-

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

(toate sumele sunt prezentate în LEI dacă nu este indicat altfel)

Plăți rate	(268.599)	(2.308.460)	(166.172)	(416.017)	(3.159.248)
Diferențe de curs valutar	6.169	60.341	1.580	6.197	74.287
Sold inițial dobândă	-	48.174	-	1.587	49.761
Cheltuiala cu dobânda	41.580	431.358	5.677	10.130	488.745
Dobânda plătită în an	(41.431)	(446.577)	(5.245)	(10.586)	(503.839)
Dobânda rămasă de plătit	(149)	(32.955)	(432)	(1.131)	(34.667)
Corecții	380.021	(380.021)	-	-	-
La 31 Decembrie 2023	2.309.740	18.146.666	284.456	1.231.727	21.972.589

	Terenuri	Clădiri	Echipamente	Altele	Total
La 1 Ianuarie 2022	2.300.468	19.774.862	129.706	1.723.468	23.928.504
Contracte noi	41.753	3.426.398	-	365.664	3.833.815
Modificări de contracte	105.318	485.746	489.292	79.086	1.159.442
Rezilieri de contracte	-	(1.217.032)	-	-	(1.217.032)
Plăți rate	(263.845)	(2.259.807)	(170.709)	(525.470)	(3.219.831)
Diferențe de curs valutar	(25.787)	(2.975)	759	(1.201)	(29.204)
Sold inițial dobândă	251	21.088	133	2.421	23.893
Cheltuiala cu dobânda	24.147	438.156	3.107	15.882	481.292
Dobânda plătită în an	(24.398)	(411.069)	(3.240)	(16.716)	(455.423)
Dobânda rămasă de plătit	-	(48.174)	-	(1.587)	(49.761)
La 31 Decembrie 2022	2.157.907	20.207.191	449.048	1.641.547	24.455.693

6.3 Sume recunoscute în contul de profit și pierdere

2023	Terenuri	Clădiri	Echipamente	Altele	Total
Cheltuiala cu dobânda (Nota 28)	(41.580)	(431.358)	(5.677)	(10.130)	(488.745)
Câștiguri/(Pierderi) nete din diferențe de curs valutar	(6.169)	(60.341)	(1.580)	(6.197)	(74.287)
Total costuri nete financiare	(47.749)	(491.699)	(7.257)	(16.327)	(563.032)
Cheltuieli cu amortizarea activelor (Nota 25)	(246.682)	(2.361.210)	(167.539)	(451.565)	(3.226.996)
Total impact în contul de profit și pierdere	(294.431)	(2.852.909)	(174.796)	(467.892)	(3.790.028)

2022	Terenuri	Clădiri	Echipamente	Altele	Total
Cheltuiala cu dobânda (Nota 28)	(24.147)	(438.156)	(3.107)	(15.882)	(481.292)
Câștiguri/(Pierderi) din modificări contracte	(77.826)	(41.402)	13.326	-	(105.902)
Câștiguri la terminarea contractelor	-	85.184	-	-	85.184
Câștiguri/(Pierderi) nete din diferențe de curs valutar	25.787	2.975	(759)	1.201	29.204
Total costuri nete financiare	(76.186)	(391.399)	9.460	(14.681)	(472.806)
Cheltuieli cu amortizarea activelor (Nota 25)	(268.074)	(2.347.922)	(69.808)	(597.272)	(3.283.076)
Total impact în contul de profit și pierdere	(344.260)	(2.739.321)	(60.348)	(611.953)	(3.755.882)

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

Cheltuielile aferente contractelor de leasing pe termen scurt, încheiate pe perioadă de maxim 12 luni și incluse pe linia „Cheltuieli de exploatare” din contul de profit și pierdere, au fost în cursul anului 2023 în valoare de 305.009 lei (119.010 lei în 2022).

7. INTERESE DE PARTICIPARE ÎN ALTE ENTITĂȚI

Regia deține acțiuni în valoare de 1.260.000 lei la 31 decembrie 2023 în Centrul Regional de Excelență în Aviația Civilă (CREAC).

Participarea R.A. ROMATSA la această societate a fost aprobată în ședința Consiliului de Administrație nr.10/28.07.2011, punctul 7.3 în baza notei de fundamentare nr.13.109/25.07.2011. CREAC este o societate pe acțiuni de tip închis având un capital social format din 1.050.000 acțiuni nominative în valoare de 10 lei fiecare. ROMATSA RA deține 40% din acțiuni respectiv 420.000 de acțiuni cu o valoare totală de 4.200.000 lei diminuată în cursul anului 2016 cu suma de 2.940.000 lei prin anularea obligației de plată pentru 294.000 de acțiuni. Precizăm de asemenea că participarea R.A. ROMATSA în cadrul CREAC a fost provizionată integral din anul 2016 astfel că în bilanț sunt prezentate la valoarea lor netă (zero).

8. INVESTIȚII FINANCIARE

8.1 Investiții financiare pe termen lung

Regia deține acțiuni în valoare de 27.749.425 lei la Tarom SA – Compania Națională de Transport Aerian („Tarom”), reprezentând 1,228% din capitalul social la 31 decembrie 2023 (31 decembrie 2022: 1,235%). Valoarea nominală a acțiunilor este de 2,5 lei, Regia deținând 11.099.770 acțiuni. 2.670.034 de acțiuni au fost obținute în iulie 1998 prin conversia creanțelor de la Tarom la data de 30 septembrie 1997, pe baza Ordonanței Guvernului 45/1997. În anul 2018 a avut loc o majorare de capital social la care Regia nu a participat, în acest fel cota de participare a fost diminuată la 1,235%.

În 2001, conform Ordonanței 173 emisă de Guvernul României („OG”) în data de 13 decembrie 2001 și publicată în Monitorul Oficial nr. 831/21 decembrie 2001, Regia a făcut conversia creanței de la TAROM în valoare de 30.224.587 lei (atât creanța ce include taxa pe valoarea adăugată, cât și penalitățile de 8.019.625 lei datorate de Tarom ca urmare a întârzierii de plată) în acțiuni în această societate.

În 2002, conform Legii 323/27 mai 2002 pentru aprobarea OG 173/13 decembrie 2001, taxa pe valoarea adăugată și penalitățile nu sunt acceptate ca aport la capitalul social al TAROM, Regia reducând astfel valoarea participației la 27.628.105 lei. În conformitate cu legislația în vigoare, Regia nu are dreptul să vândă aceste acțiuni. Datorită faptului că Regia, în perioada deținerii acțiunilor, nu a primit dividende, Regia a provizionat integral imobilizările financiare deținute la TAROM la 31 decembrie 2018 și 31 decembrie 2017.

În anul 2021, Regia a participat la majorarea capitalului social al TAROM cu suma de 6.997,50 lei, valoarea acțiunilor ajungând astfel la valoarea de 27.635.102,50 lei. Totodată, regia a mărit cu 6.997,50 lei valoarea ajustărilor pentru pierderea de valoare a titlurilor imobilizate, valoarea totală a ajustărilor pentru pierderea de valoare a acțiunilor deținute la TAROM fiind de 27.635.102,50 lei.

În anul 2022, Regia a participat la majorarea capitalului social al TAROM cu suma de 114.322,50 lei, valoarea acțiunilor ajungând astfel la valoarea de 27.749.425 lei. Totodată, regia a mărit cu aceeași sumă valoarea ajustărilor pentru pierderea de valoare a titlurilor imobilizate, valoarea acțiunilor deținute la TAROM prezentată în situația poziției financiare fiind nulă.

În data de 26.02.2021, Regia a achiziționat de pe piața secundară, prin BCR, 4.300 obligațiuni de stat cu cupon denumite în euro (ROG3L3GMYR6) în valoare nominală totală de 21.500.000 EUR, scadente în data 24 august 2026. La data de 31 decembrie 2021 acestea sunt constituite ca active imobilizate cu valoare contabilă de 106.384.150 lei. La data de 31 decembrie 2023, valoarea nominală în Euro este aceeași, iar valoarea contabilă reevaluată la cursul de închidere este de 106.953.900 lei (106.369.100 lei la 31 decembrie 2022).

8.2 Investiții financiare pe termen scurt

Investițiile financiare pe termen scurt includ depozitele bancare cu maturitate originală mai mare de trei luni, dar mai mică de un an, și obligațiuni cu maturitate mai mică de un an. Obligațiunile sunt clasificate ca investiții deținute până la scadență.

Dacă Regia are intenția și capacitatea de a păstra titlurile financiare până la scadență, atunci aceste active financiare sunt clasificate ca investiții deținute până la scadență.

La 31 decembrie 2023 și 2022 depozitele bancare pe termen scurt ale Regiei cu maturitate mai mică de trei luni au fost incluse în cadrul disponibilităților de numerar și conturi asimilate.

La data de 20.12.2023, Regia a constituit un depozit bancar pe termen scurt la termen, cu scadența în 20.12.2024, în valoare de 5.082.363 EUR, evaluat la cursul de închidere la valoarea de 25.282.723 lei. Acesta a fost clasificat ca investiție financiară pe termen scurt întrucât scadența sa originală depășește trei luni.

9. STOCURI

La 31 decembrie 2023 și 31 decembrie 2022 stocurile se prezintă astfel:

	<u>31 decembrie 2023</u>	<u>31 decembrie 2022</u>
Piese de schimb	9.463.029	8.799.742
Obiecte de inventar	186.041	237.986
Combustibil	214.009	202.321
Consumabile	3.387.800	3.851.440
Avansuri pentru furnizori de stocuri	358.933	169.569
Total valoare netă stocuri	<u>13.609.812</u>	<u>13.261.058</u>

În cadrul stocurilor valoarea cea mai importantă este cea a pieselor de schimb necesare pentru asigurarea funcționării permanente a echipamentelor care asigură exploatarea, mentenanța, protecția și servirea traficului aerian.

10. CREANȚE COMERCIALE ȘI ALTE CREANȚE

Creanțele Regiei se prezintă la fiecare dată a bilanțului, astfel:

	<u>31 decembrie 2023</u>	<u>31 decembrie 2022,</u> <u>retratată*</u>	<u>31 decembrie 2022</u>
Creanțe comerciale	320.814.129	280.411.055	280.411.055
Facturi de emis clienților	141.523.860	114.544.737*	828.677.893
Facturi de emis clienților pe termen lung	717.027.227	714.133.156*	-
Ajustări pentru deprecierea creanțelor (Nota 26)	<u>(51.824.687)</u>	<u>(46.994.504)</u>	<u>(46.994.504)</u>
(1) Creanțe comerciale – net	<u>1.127.540.529</u>	<u>1.062.094.444</u>	<u>1.062.094.444</u>

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

	<u>31 decembrie 2023</u>	<u>31 decembrie 2022,</u> <u>retrat*</u>	<u>31 decembrie 2022</u>
Alte creanțe	56.757.696	57.740.251	57.740.251
Dobânzi de încasat	426.732	265.364	265.364
Avansuri către furnizori	281.225	256.463	256.463
Alte creanțe cu statul	2.456.088	3.216.452	3.216.452
TVA de recuperat	4.031.059	3.543.327	3.543.327
Subvenții de primit	5.774.338	6.677.411	6.677.411
Alte creanțe cu angajații	228.053	212.780	212.780
Ajustări pentru deprecierea altor creanțe	<u>(56.285.777)</u>	<u>(56.285.777)</u>	<u>(56.285.777)</u>
(2) Alte creanțe – net	<u>13.669.414</u>	<u>15.626.271</u>	<u>15.626.271</u>
Total creanțe (1 + 2)	<u>1.141.209.943</u>	<u>1.077.720.715</u>	<u>1.077.720.715</u>

(*) În prezentele situații financiare, Regia a revizuit și a corectat clasificarea din Active curente, de pe linia „Creanțe comerciale și alte creanțe”, în Active pe termen lung, pe linia „Creanțe comerciale și alte creanțe pe termen lung”, a părții din creanța înregistrată pe baza estimărilor contabile rezultate din aplicarea mecanismelor de împărțire a riscurilor pe care Regia estimează că o va recupera pe o perioadă mai mare de 12 luni de la data raportării, în valoare de 714.133.156 lei la 31 decembrie 2022, fără modificarea totalului activelor.

Toate serviciile de navigație aeriană de rută prestate clienților interni și externi sunt evidențiate prin contul EUROCONTROL. Soldul contului EUROCONTROL înaintea ajustărilor de valoare pentru deprecierea creanțelor – clienți la 31 decembrie 2023 este compus din 252.454.319 lei aferent serviciilor prestate și 5.211.384 lei aferent penalităților calculate (237.002.850 lei pentru serviciile prestate și 5.204.221 lei pentru penalități la 31 decembrie 2022). În mărime absolută soldul creanțelor EUROCONTROL a crescut la 31 decembrie 2023 față de 31 decembrie 2022 cu 15.458.631 lei. EUROCONTROL reprezintă Organizația Europeană pentru Cooperarea pentru Securitatea Navigației Aeriene, la care România a aderat în conformitate cu Legea 44/1996.

Soldul creanțelor cuprinde și valoarea de 857.929.316 lei la 31 decembrie 2023 (828.677.893 lei la 31 decembrie 2022) de la Eurocontrol și care a fost înregistrată după cum urmează: 400.564.390 lei înregistrată ca activ, în exercițiului financiar 2020, 335.343.607 lei în exercițiului financiar 2021, 92.769.896 lei în exercițiul financiar 2022 și 143.796.159 lei în exercițiul financiar 2023, concomitent cu înregistrarea de venituri aferente exercițiilor financiare 2020, 2021, 2022 și 2023, pentru a respecta definițiile și criteriile de recunoaștere a acestor elemente din Cadrul general conceptual de raportare financiară precum și principiul contabilității de angajamente. Aceste sume reprezintă estimări contabile rezultate din aplicarea mecanismelor de împărțire a riscurilor în execuția anului 2020, 2021, 2022 și 2023 pentru activitatea de rută și terminal în cadrul ciclului de reglementare ce acoperă perioada 2020-2024 conform Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2020/1627 și Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/317. Pentru anii 2020 și 2021 aceste valori reprezintă ajustări privind nerealizarea unităților de servicii prognozate în perioada de referință și sunt determinate pe baza costurilor globale înregistrate, conform criteriilor stabilite de regulamentele europene aplicabile. Prin ajustarea ratei unitare a tarifului în următorii șapte ani calendaristici, începând cu anul următor celui în care va fi aprobat Planul de Performanță pentru cea de-a treia perioadă de referință RP3 (2020-2024) a sistemului de performanță și de tarifare din cadrul Cerului unic european luate în contextul pandemiei de COVID-19, se vor realiza fluxurile de numerar în perioada 2023-2029 către ROMATSA. Pentru anii 2022 și 2023 cele mai importante valori au fost cele înregistrate conform mecanismului de ajustare în funcție de inflație, mecanism prin care costurile determinate incluse în bazele de cost ale tarifelor pentru serviciile de navigație aeriană de rută și terminală ale unui an, exprimate în termeni nominali, se ajustează pe baza diferenței în procente dintre indicele inflației reale și indicele inflației prognozate pentru anul respectiv. La 31 decembrie 2023 ajustările în funcție de inflație sunt în sumă de 112.118.423 lei (la 31 decembrie 2022 în sumă de 23.736.800 lei) din care 101.729.657 lei pentru rută (la 31 decembrie 2022 în sumă de 21.503.845 lei) și 10.388.766 lei pentru terminal (la 31 decembrie 2022 în sumă de 2.232.955 lei). În cursul exercițiului financiar 2023 a fost recuperată valoarea totală de 114.544.736 lei, care a fost dedusă din activ. La 31 decembrie 2023, Regia estimează

că va recupera din creanță suma de 141.523.860 lei în termen de 12 luni și 717.027.227 lei pe termen lung (114.544.736 lei în termen de 12 luni și 714.133.156 lei pe termen lung la 31 decembrie 2022).

Valoarea creanțelor reprezentând zboruri exceptate la 31 decembrie 2023 este de 3.205.794 lei, provenita din 2.762.933 lei pentru rută și 442.861 lei pentru terminal (1.433.032 lei pentru rută și 375.326 lei pentru terminal la 31 decembrie 2022). Contravaloarea serviciilor de navigație aeriană de rută prestate de furnizorul de servicii de navigație aeriană de ruta care sunt scutite de la plata tarifelor pentru aceste servicii se rambursează de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Transporturilor în conformitate cu prevederile Codului Aerian din 18 martie 2020 și a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/317.

Creanțele comerciale nu sunt purtătoare de dobândă și au în general un termen de plată între 30 și 45 de zile.

Alte creanțe la 31 decembrie 2023 includ în principal valoarea indemnizațiilor pentru concedii medicale plătite din FNUASS în suma de 2.282.821 lei (3.154.671 lei la 31 decembrie 2022) pentru care sunt solicitări de rambursare de la Casa de Asigurări de Sănătate. Pe lângă aceste sume sunt incluse și sumele datorate de debitori pentru care Regia a înregistrat ajustări pentru depreciere, cea mai semnificativă creanță fiind de la ANAF în sumă de 55.519.921 lei (55.519.921 lei la 31 decembrie 2022). Suma de 5.774.338 lei (6.677.411 lei la 31 decembrie 2022) prezentată la subvenții reprezintă suma pe care Regia o are de primit ca urmare a proiectelor de finanțare externă corespunzătoare cheltuielilor de exploatare și a cheltuielilor de capital (pentru active) efectuate.

Mișcările înregistrate în cursul anilor 2023 și 2022 în provizionul aferent creanțelor depreciate sunt prezentate în tabelul de mai jos:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Sold initial la 1 ianuarie	103.280.281	84.338.250
<u>Modificari în contul de profit și pierdere (Nota 26):</u>		
Provizion pentru creanțe incerte înregistrat în cursul anului	7.159.635	21.641.633
Reversare provizion ramas fara utilizare	127.188	567.940
Pierderi din creanțe și debitori diverși	<u>(2.456.640)</u>	<u>(3.267.542)</u>
Sold final la 31 decembrie	<u>108.110.464</u>	<u>103.280.281</u>

11. CHELTUIELI ÎNREGISTRATE ÎN AVANS

Cheltuielile în avans includ în principal contribuții la EUROCONTROL aferente primului trimestru al anului următor în sumă de 13.135.885 lei la 31 decembrie 2023 (12.440.000 lei la 31 decembrie 2022), valoarea de 842.077 lei reprezentând costul titlurilor de stat, diferența între valoarea de piață și valoarea nominală, care se repartizează în contul de profit și pierdere ca o cheltuială financiară pe perioada deținerii titlurilor și comisionul de garantare, administrare aferent celui de al treilea an de garantare de 102.993 lei plătit de Regie către Eximbank S.A pentru creditul pe termen lung contractat. Cheltuielile în avans mai includ și alte cheltuieli aferente perioadelor viitoare (licențierea personalului, prime de asigurare, etc.). Contribuțiile la EUROCONTROL reprezintă sume pe care această organizație le facturează în contul serviciilor furnizate operatorilor de management al traficului aerian (ex.: colectarea tarifelor de rută).

12. DISPONIBILITĂȚI, CONTURI ASIMILATE ȘI NUMERAR RESTRICȚIONAT

La data bilanțului disponibilitățile și conturile asimilate ale Regiei se prezintă astfel:

	<u>31 decembrie 2023</u>	<u>31 decembrie 2022</u>
Conturi curente în lei	12.367.826	6.577.252
Conturi curente în valută	35.900.960	197.460.808
Depozite în lei - termen sub 3 luni	97.207.160	841.680
Depozite în valută – termen sub 3 luni	74.619.000	-
Disponibilități în casă lei	82.907	61.902
Disponibilități în casă valută	<u>142.867</u>	<u>91.331</u>
Total disponibilități	220.320.720	205.032.973
Numerar restricționat	-	-
Total disponibilități, conturi asimilate și numerar restricționat	220.320.720	205.032.973

La data bilanțului, Regia nu are numerar restricționat.

13. CAPITALURI PROPRII*Patrimoniul Regiei*

La 31 decembrie 2023 și 2022, patrimoniul statutar al Regiei este 214.684.295 lei și nu este împărțit în acțiuni. În conformitate cu IAS 1 – Prezentarea situațiilor financiare, proprietarii sunt deținătorii instrumentelor clasificate drept capitaluri, astfel Regia este proprietatea Statului și se află sub autoritatea Ministerului Transporturilor.

La 31 decembrie 2023 și 2022, patrimoniul Regiei include efectul retratărilor aferente perioadelor anterioare, reprezentând efectele aplicării IAS 29 “Raportarea financiară în economiile hiperinflaționiste” (credite în patrimoniu).

Patrimoniul Regiei se compune din:

	<u>31 decembrie 2023</u>	<u>31 decembrie 2022</u>
Patrimoniul regiei (valoare nominală)	214.684.295	214.684.295
Ratratări în conformitate cu IFRS	<u>162.269.747</u>	<u>162.269.747</u>
Capital social ajustat cu inflatarea	<u>376.954.042</u>	<u>376.954.042</u>

Rezerve legale

Rezervele legale în sumă de 38.894.851 lei pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023 reprezintă rezerve constituite pe baza rezultatelor statutare ale Regiei și nu pot fi distribuite.

La 31 decembrie 2023 rezerva legală include efectul retratărilor aferente perioadelor anterioare, reprezentând efectele aplicării IAS 29 “Raportarea financiară în economiile hiperinflaționiste” (credite în valoarea rezervelor legale).

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

	<u>31 decembrie 2023</u>	<u>31 decembrie 2022</u>
Rezerva legală (valoare nominală)	27.685.142	30.653.911
Ratratări în conformitate cu IFRS	<u>11.209.709</u>	<u>11.209.709</u>
Rezerva legală ajustată cu inflatarea	<u>38.894.851</u>	<u>41.863.620</u>

În conformitate cu OG nr. 64/2001 și Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal (care stabilește limita de deductibilitate la calculul impozitului pe profit), 5% din profitul brut statutar al anului se constituie ca rezervă legală până când aceasta reprezintă 20% din patrimoniul Regiei. Întrucât în rezultatul exercițiului financiar 2023 profitul contabil este de 81.482.550 lei rezerva legală a fost majorată cu suma de 4.074.128 lei reprezentând 5% din profitul contabil brut. În cursul anului 2023, conform HCA nr. 17 din 12.10.2023, Consiliul de Administrație al Regiei a aprobat acoperirea unei pierderi contabile reportate în valoare de 7.042.897 lei prin utilizarea rezervei legale.

Rezultatul reportat și alte rezerve

Pe lângă rezerva legală Regia a constituit, în conformitate cu prevederile fiscale, alte rezerve în sumă cumulată de 42.015.176 lei, care reprezintă rezerve pentru facilități fiscale primite/constituite în anii 2002, 2003 de 15.066.012 lei, pentru 2018 în sumă de 7.250.949 lei, pentru 2022 în sumă de 11.189.704 lei și pentru 2023 în sumă de 8.508.511 lei. Aceste rezerve (din facilități fiscale) sunt impozitate la schimbarea destinației (ex. distribuția către proprietar).

	<u>31 decembrie 2023</u>	<u>31 decembrie 2022</u>
Rezultatul reportat reprezentând surplusul realizat din capitalizarea valorii juste considerată drept cost presupus (cont 1175)	7.857.514	3.133.613
Rezultatul reportat provenit din trecerea la IFRS (mai puțin IAS 29) (cont 1177)	6.272.237	6.272.237
Rezultatul reportat provenit din utilizarea, la data trecerii la aplicarea IFRS, a valorii juste drept cost presupus (cont 1178)	176.712.635	181.436.537
Rezultatul reportat provenit din adoptarea pentru prima dată a IAS 29 „Raportarea financiară în economiile hiperinflaționiste” (cont 118)	(173.479.456)	(173.479.456)
Profitul exercițiului curent (cont 121)	64.301.025	72.680.561
Repartizarea profitului (cont 129)	(12.582.639)	(15.904.509)
Rezultatul reportat reprezentând profit nerepartizat/pierdere neacoperită (cont 1171)	(44.519.214)	(63.818.950)
Alte rezerve constituite din profitul net (cont 1068)	<u>42.015.176</u>	<u>33.506.665</u>
Rezultat reportat și alte rezerve	<u>66.577.278</u>	<u>43.826.698</u>

14. ÎMPRUMUTURI

La 31 decembrie 2023 și 31 decembrie 2022, situația împrumuturilor se prezintă după cum urmează:

	<u>31 Decembrie 2023</u>	<u>31 Decembrie 2022</u>
Împrumuturi pe termen lung		
Credite bancare	332.860.000	399.430.000
Împrumuturi pe termen scurt		
Porțiunea curentă a împrumutului bancar pe termen lung	66.570.000	66.570.000
Dobânda aferentă împrumuturilor pe termen lung	<u>2.179.481</u>	=
Total	<u>401.609.481</u>	<u>466.000.000</u>

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

a) Împrumuturi pe termen lung

Situația financiară a ROMATSA a fost afectată atât de scăderea traficului aerian, cât și de acceptarea de către majoritatea statelor membre EUROCONTROL a solicitării companiilor aeriene de a fi amânate plățile pentru serviciile de navigație aeriană prestate în perioada februarie – mai 2020, aceste sume urmând a fi încasate eșalonat în perioada noiembrie 2020 - august 2021.

În urma proiecțiilor financiare efectuate s-a constatat că fluxurile de numerar au înregistrat valori negative încă din ianuarie 2020, dar Regia s-a putut finanța din disponibilul de numerar avut la 01.01.2020, care era rezervat acoperirii unor obligații viitoare ale Regiei. Astfel, conform proiecțiilor financiare, deficitul din operațiuni ajungea până la sfârșitul anului 2021 la valoarea de aprox. 646 mil lei. Acest deficit urma să fie parțial finanțat din lichiditățile disponibile la 01.01.2020 iar restul printr-o linie de credit de aproximativ 466 mil. lei.

Prin Hotărârea Comitetului Interministerial de Finanțări, Garanții și Asigurări nr. 219/ 19.08.2020 s-a aprobat solicitarea Regiei formulată prin cererea nr. 13626/ 17.07.2020, privind emiterea unei garanții, pentru garantarea în proporție de 80% a unui credit pe obiect, în valoare de 466.000.000 lei, pentru susținerea activității curente. Astfel, Guvernul României a aprobat la data de 10 septembrie 2020, Memorandumul cu tema: Aprobarea, la solicitarea Eximbank S.A., avizată favorabil de Comitetul Interministerial de Finanțări, Garanții și Asigurări, a operațiunii de emisie a unei garanții Eximbank în numele și în contul statului, în alte condiții decât cele prevăzute la Cap. IV, pct. e din Norma de acordare a produselor de garantare, în valoare de 372.800.000 RON pentru garantarea în proporție de 80% a unui credit pe obiect în valoare de 466.000.000 RON, cu durata până la data de 31 decembrie 2029, ce va fi acordat de către Banca Comercială Română S.A. pentru finanțarea activității curente, companiei ROMATSA R.A.

Din Contractul de credit nr. 20201008052 încheiat cu BCR în valoare de 466.000.000 lei, Regia a tras integral suma până la data de 31 decembrie 2022, iar în cursul anului 2023, Regia a rambursat suma de 66.570.000 lei, conform scadențarului. Rata dobânzii este formată din procentul de 0.6% pe an și 6M ROBOR. În contractul de credit inițial încheiat în anul 2020 era prevăzută o perioadă de utilizare de 18 luni pentru utilizări multiple efectuate în perioada de utilizare urmând ca rambursarea să se facă în tranșe trimestriale inegale începând cu 30.03.2022, precizându-se și suma rambursată anual de minim 58.000.000 lei.

Începând cu data de 5 noiembrie 2020 a intrat în vigoare Regulamentul (UE) 2020/1627 privind măsurile excepționale pentru a treia perioadă de referință (2020-2024) a sistemului de performanță și de tarifare din cadrul Cerului unic european luate în contextul pandemiei de COVID-19, care modifică prevederi din Regulamentul (UE) 2019/317.

Astfel, conform art. 5, alin. 4 din Regulament, ajustările pentru perioada 2020-2021 sunt calculate pe baza proiectelor de planuri de performanță relevante pentru stabilirea ratelor unitare și a costurilor și traficului aerian actual, iar acestea trebuie repartizate în mod egal pe o perioadă de 5 până la 7 ani calendaristici, începând cu anul următor celui în care a fost adoptat planul de performanță. Mai exact, pierderea de venituri cumulată pentru perioada 2020-2021 va fi recuperată, începând cu anul 2023, pe o perioadă de 7 ani, prin creșterea tarifului încasat de la utilizatorii spațiului aerian pentru serviciile prestate.

Date fiind modificările legislative menționate mai sus, cu impact asupra premiselor avute în vedere la momentul contractării creditului, ROMATSA a întreprins începând cu anul 2021 acțiunile necesare pentru amânarea termenului perioadei de tragere și a perioadei de grație, fără însă a modifica durata contractului de credit încheiat cu BCR.

În acest context, în luna martie 2022 au fost semnate acte aditionale la contractual de credit și la convenția de garantare din 2020 prin care a fost prelungit termenul perioadei de tragere până la data de 31 decembrie 2022, a fost modificată perioada de grație până la data de 30.03.2023 și a fost modificată suma minimă de rambursat anual de 66.570.000 lei fără a schimba durata totală a creditului.

b) Maturitatea împrumuturilor

Maturitatea împrumuturilor la 31 decembrie 2023 și 31 decembrie 2022 se prezintă după cum urmează:

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

(toate sumele sunt prezentate în LEI dacă nu este indicat altfel)

	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
Împrumuturi cu maturitatea până într-un an	66.570.000	66.570.000
Împrumuturi cu maturitatea între 1 și 2 ani	66.570.000	66.570.000
Împrumuturi cu maturitatea între 2 și 5 ani	199.710.000	199.710.000
Împrumuturi cu maturitatea peste 5 ani	66.580.000	133.150.000
Total principal	399.430.000	466.000.000
Dobânzi cumulate	2.179.481	-
Total datorii financiare (Nota 31)	401.609.481	466.000.000

c) Situația îndatorării nete și fluxurile de trezorerie din activitatea de finanțare

Analiza îndatorării nete și a fluxurilor de trezorerie din activitatea de finanțare de la sfârșitul exercițiului financiar 2023 și 2022 se prezintă astfel:

	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
Disponibilități și conturi asimilate (Nota 12)	220.320.720	205.032.974
Dobânzi de plătit – credit bancar	(2.179.481)	-
Dobânzi de plătit – contracte de leasing (Nota 6)	(34.667)	(49.761)
Împrumuturi pe termen scurt	(66.570.000)	(66.570.000)
Împrumuturi pe termen lung	(332.860.000)	(399.430.000)
Datorii leasing (principal)	(21.972.589)	(24.455.693)
Îndatorarea netă	(203.296.017)	(285.472.480)

	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
Disponibilități, conturi asimilate și numerar restricționat	220.320.720	205.032.974
Valoarea brută a datoriilor cu rata dobânzii fixe	(24.186.737)	(24.505.454)
Valoarea brută a datoriilor cu rata dobânzii variabile	(399.430.000)	(466.000.000)
Îndatorarea netă	(203.296.017)	(285.472.480)

	Alte active	Datorii din activități financiare				Total	
		Disponibilități, conturi asimilate și numerar restricționat	Împrumuturi		Datorii leasing		Dobânzi de plată
			Maturitatea sub 1 an	Maturitatea peste 1 an			
Îndatorarea netă la 1 ianuarie 2022	15.812.812	-	(319.046.200)	(23.928.503)	(23.893)	(327.185.784)	
Fluxuri de trezorerie	189.220.161	-	-	3.219.831	20.339.107	212.779.099	
Contracte noi	-	-	(146.953.800)	(3.833.816)	-	(150.787.616)	
Modificări de contracte	-	-	-	57.591	-	57.591	
Dobânzi	-	-	-	-	(20.364.975)	(20.364.975)	
Diferențe de curs valutar	-	-	-	29.204	-	29.204	
Alte modificări *	-	(66.570.000)	66.570.000	-	-	-	
Îndatorarea netă la 31 decembrie 2022	205.032.973	(66.570.000)	(399.430.000)	(24.455.693)	(49.761)	(285.472.481)	
Îndatorarea netă la 1 ianuarie 2023	205.032.973	(66.570.000)	(399.430.000)	(24.455.693)	(49.761)	(285.472.481)	
Fluxuri de trezorerie	15.287.747	-	66.570.000	3.159.248	36.455.052	121.472.047	
Contracte noi	-	-	-	-	-	-	

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

(toate sumele sunt prezentate în LEI dacă nu este indicat altfel)

Modificări de contracte	-	-	-	(601.857)	-	(601.857)
Dobânzi	-	-	-	-	(38.619.439)	(38.619.439)
Diferențe de curs valutar	-	-	-	(74.287)	-	(74.287)
Alte modificări *	-	-	-	-	-	-
Îndatorarea netă la 31 decembrie 2023	220.320.720	(66.570.000)	(332.860.000)	(21.972.589)	(2.214.148)	(203.296.017)

*Alte modificări includ modificările nemonetare, respectiv câștigurile/pierderile nete la modificările de contracte de chirie, subvenția pentru plata chiriei, concesiile primite, reclasificări etc.

15. DATORII COMERCIALE

Datorii comerciale pe termen scurt:

	<u>31 decembrie 2023</u>	<u>31 decembrie 2022</u>
Furnizori de bunuri și servicii	24.167.482	24.564.589
Furnizori facturi de primit	7.531.267	5.656.102
Furnizori de imobilizări	<u>18.554.407</u>	<u>9.122.893</u>
Total datorii comerciale pe termen scurt	<u>50.253.156</u>	<u>39.343.584</u>

16. ALTE DATORII ȘI OBLIGAȚII

La 31 decembrie 2023, alte datorii și obligații includ:

	Obligații pe termen scurt	Obligații pe termen lung	La 31 decembrie 2023 Total la 31 decembrie 2023
Impozitul pe profit	3.093.211	-	3.093.211
Impozitul pe venituri de natura salariilor	9.457.394	-	9.457.394
Creditori diverși	1.187.223	-	1.187.223
Alte datorii către stat	105.946	-	105.946
Garanții primite de la furnizori	973.037	273.304	1.246.341
Dobânzi leasing de plată (Nota 6)	34.667	-	34.667
Total alte datorii și obligații	<u>14.851.478</u>	<u>273.304</u>	<u>15.124.782</u>

La 31 decembrie 2022, alte datorii și obligații includ:

	Obligații pe termen scurt	Obligații pe termen lung	La 31 decembrie 2022 Total la 31 decembrie 2022
Impozitul pe profit	6.041.765	-	6.041.765
Impozitul pe venituri de natura salariilor	7.928.950	-	7.928.950
Creditori diverși	1.326.068	-	1.326.068
Alte datorii către stat	154.785	-	154.785
Garanții primite de la furnizori	216.820	581.432	798.252
Dobânzi leasing de plată (Nota 6)	49.761	-	49.761
Total alte datorii și obligații	<u>15.718.149</u>	<u>581.432</u>	<u>16.299.581</u>

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

17. OBLIGAȚII PRIVIND BENEFICIILE ANGAJAȚILOR**Obligațiile pe termen scurt în legătură cu personalul**

Obligațiile în legătură cu personalul includ:

- salariile și contribuțiile sociale de plată la data bilanțului;
- sumele previzionate privind plata concediilor de odihnă neefectuate;
- garanții reținute angajaților;
- alte datorii cu salariații.

La 31 decembrie 2023 și 31 decembrie 2022, obligațiile pe termen scurt în legătură cu personalul se prezintă astfel:

	<u>31 decembrie 2023</u>	<u>31 decembrie 2022</u>
Salarii de plată	44.268.809	26.801.672
Provizion concedii de odihnă neefectuate	22.777.786	13.708.546
Provizion ajutor salariați decedați	832.823	245.886
Provizioane pentru drepturi salariale provenite din mecanismele de ajustare (inclusiv CAM)	75.779.811	61.713.193
Contribuții asigurări sociale	35.149.831	30.280.151
Contribuții asigurări sociale de sănătate	14.562.375	12.065.678
Contribuția asiguratorie pentru muncă	3.279.304	2.681.844
Contribuția la pensiile facultative	5.585.485	7.062.694
Salarii, beneficii și asigurări sociale	<u>202.236.224</u>	<u>154.559.664</u>

Provizioane pentru drepturi salariale provenite din mecanismele de ajustare (inclusiv CAM) s-au înregistrat conform următoarelor considerente:

- Prin mecanismul de ajustare în funcție de inflație prevăzut de art. 26 al Regulamentului (UE) nr. 2019/ 317 „Pentru fiecare an al perioadei de referință, costurile determinate incluse în bazele de cost ale tarifelor pentru serviciile de navigație aeriană de rută și terminală ale anului n, exprimate în termeni nominali, se ajustează pe baza diferenței în procente dintre indicii inflației reale și indicii inflației prognozate pentru anul n respectiv și se includ ca ajustare pentru calculul ratei unitare pentru anul n + 2.” Astfel, diferențele rezultate din ajustarea la inflație a costurilor cu personalul se acordă angajaților, iar valoarea acestora se ridică la 53.561.726 lei în 2023 (21.401.036 lei în 2022) și include contribuția asiguratorie pentru muncă.
- Conform art. 11 al Regulamentului (UE) nr. 2019/ 317 se stabilesc stimulente de natură financiară pentru obiectivele de performanță în domeniile cheie de performanță al rentabilității și capacității. Întrucât țintele de performanță pentru anul 2023 au fost îndeplinite, echivalentul acestor sume echivalente se distribuie salariaților ca bonus, valoarea acestuia determinată pentru anul 2023 fiind de 22.218.085 lei (19.824.324 lei în 2022) și include contribuția asiguratorie pentru muncă.
- Prin mecanismul de împărțire a riscului de trafic conform art. 27 al Regulamentului (UE) nr. 2019/ 317 dacă numărul real al unităților de servicii variază până într-o anumită măsură, veniturile suplimentare se rețin de către furnizorii de servicii de navigație aeriană. O parte din veniturile suplimentare reținute în cursul anului 2022 ca urmare a depășirii numărului de unități de servicii se distribuie salariaților ca bonus, valoarea determinată pentru anul 2022 fiind de 20.487.833 lei și include contribuția asiguratorie pentru muncă. În anul 2023 venituri suplimentare reținute de Regie ca urmare a depășirii numărului de unități de servicii în

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

sumă de 33.500.000 lei au fost distribuite salariaților în luna decembrie 2023 în conformitate cu prevederile contractului colectiv de muncă, ca urmare nu s-a mai înregistrat un provizion.

Beneficii ale angajaților pe termen lung și planuri de beneficii determinate

Regia a calculat și a constituit provizioane pentru obligațiile privind beneficiile postangajare ale angajaților după cum urmează:

	<u>31 decembrie 2023</u>	<u>31 decembrie 2022</u>
Porțiunea curentă din obligațiile privind plata beneficiilor postangajare	55.936.801	49.993.347
Obligații pe termen lung privind plata beneficiilor postangajare	578.700.193	520.620.720
Total obligații privind beneficiile postangajare ale angajaților	634.636.994	570.614.067

Conform prevederilor Contractului Individual de Muncă, a Contractului Colectiv de munca nr. 228/27.06.2022 (aplicabil până la 23.06.2023) și a Contractului Colectiv de munca nr. 216/30.06.2023 (aplicabil până la 01.07.2024), Regia acordă beneficii în bani în funcție de vechimea în muncă și la pensionare pentru salariați. Aceste beneficii sunt reprezentate de un număr variabil de salarii de bază acordate în funcție de categoria profesională a angajatului care se pensionează. De asemenea, angajații primesc bonusuri jubiliare, echivalentul unui salariu de bază, la fiecare 5 ani, începând cu al 10-lea an de vechime în muncă acumulată. La 31 decembrie 2023 Regia a constituit provizioane pentru aceste beneficii în sumă de 634.636.994 lei (570.614.067 lei la 31 decembrie 2022).

Orice estimare actuarială este subiectivă, iar diferiți experți pot avea abordări diferite și pot utiliza ipoteze diferite în determinarea unei asemenea estimări. Cheltuielile viitoare efective nu vor fi identice cu cele estimate, putând diferi semnificativ față de estimări. Calculele aferente estimării sunt bazate pe anumite ipoteze descrise în aceste situații financiare, iar valorile astfel determinate sunt dependente de concretizarea acestor ipoteze. Ipotezele utilizate sunt responsabilitatea conducerii Regiei.

Valoarea prezentă a obligației de plată privind beneficiile determinate la 31 decembrie 2023 și 31 decembrie 2022 și mișcările obligației nete în perioadă se prezintă astfel:

	<u>31 decembrie 2023</u>	<u>31 decembrie 2022</u>
Obligația inițială pentru beneficiile determinate – 1 ianuarie	570.614.067	509.619.551
Costul serviciului actual	21.996.436	20.295.585
Costul cu dobânzile	37.234.196	41.662.962
Pierderi actuariale prime jubiliare	1.652.180	3.252.372
Total sume recunoscute în contul de profit și pierdere	60.882.812	65.210.919
Reestimări – (câștiguri)/pierderi actuariale		
Pierderi actuariale din schimbările privind ipotezele financiare	44.519.214	32.428.372
Total sume recunoscute în alte elemente ale rezultatului global	44.519.214	32.428.372
Beneficii plătite angajaților	(41.379.099)	(36.644.775)
Obligația netă pentru beneficiile determinate – 31 decembrie	634.636.994	570.614.067

Mișcările datoriei nete în perioadă

	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
Soldul inițial al obligației nete privind beneficiile determinate	570.614.067	509.619.551
Componentele obligației privind beneficiile la pensionare înregistrate în contul de profit și pierdere	60.882.812	65.210.919
Componentele obligației privind beneficiile la pensionare înregistrate în alte elemente ale rezultatului global	44.519.214	32.428.372
Beneficiile plătite	<u>(41.379.099)</u>	<u>(36.644.775)</u>
Soldul final al obligației nete privind beneficiile determinate	634.636.994	570.614.067

Regia a adoptat IAS 19 „Beneficiile angajaților” (2011) așa cum este descris în nota 2.12 la aceste situații financiare și a recunoscut în alte elemente ale rezultatului global pierderile/câștigurile actuariale rezultate din planurile de beneficii determinate, mai puțin dobânda și costul serviciului curent recunoscute în contul de profit și pierdere.

Dobânda aferentă planurilor de beneficii determinate este recunoscută în contul de profit și pierdere, fiind calculată cu ajutorul ratei de discount, folosită pentru a măsura obligația netă pentru beneficii determinate. Costurile serviciilor anterioare sunt recunoscute imediat în cazul în care beneficiile sunt acordate imediat, urmărind introducerea și modificările planului de pensii.

Ipotezele actuariale utilizate

a) Rata de actualizare

Pentru actualizarea beneficiilor viitoare folosite în calculul provizionului s-au folosit curbele de dobândă fara risc publicate de către Autoritatea Europeană de Asigurări și Pensii Ocupaționale (EIOPA) pentru 31 decembrie 2023.

b) Creșterea salarială

În calculele efectuate la 31 decembrie 2023, dar și la evaluarea de la 31 decembrie 2022, au fost folosite în modelul de calcul următoarele creșteri salariale:

Anul	Data evaluării 31 decembrie 2023	Data evaluării 31 decembrie 2022
2023	-	14,50%
2024	9,70%	13,50%
2025	10,79%	6,14%
2026	6,60%	5,45%
2027	5,10%	5,11%
2028	4,05%	5,05%
2029	4,00%	5,05%
2030+	2,30%	4,00%

c) Rata de rotație a personalului (probabilitatea de ieșire din serviciu)

Probabilitățile de ieșire din serviciu ale angajaților (orice motiv în afară de concediere colectivă, pensionare pentru limita de vârstă sau anticipată, invaliditate sau deces) au fost estimate pe grupe de vârste și calculate ca numărul total de angajați ieșiți din serviciu în fiecare an împărțit la numărul total de angajați activi la începutul anului respectiv.

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

Rata de rotație a angajaților utilizată este calculată pe grupe de vârstă, considerând ca aceasta scade pe măsură ce angajatul se apropie de vârsta de pensionare:

Vârstă	Rata de rotație la 31 decembrie 2023	Rata de rotație la 31 decembrie 2022
0-20	0,00%	0,00%
21-30	1,07%	0,78%
31-40	0,55%	0,45%
41-50	0,24%	0,34%
51-60	0,03%	0,04%
61-65	0,23%	0,23%

d) Rata de mortalitate

Pentru estimarea valorii actualizate a beneficiilor determinate viitoare au fost folosite probabilități de deces din Tabela de mortalitate a României 2018 diferențiată pe sexe, emisă de către Institutul Național de Statistică.

e) Taxe salariale

Salariile brute utilizate în calcul includ și contribuțiile sociale în sumă de 2,25% plătibile de către RA ROMATSA.

f) Vârsta de pensionare

În mod specific, la momentul actual, vârsta standard de pensionare este de 65 de ani pentru bărbați, respectiv 62 de ani și 2 luni pentru femei. Creșterea treptată a vârstei standard de pensionare continuă doar pentru femei, până în 2030, când aceasta va atinge nivelul de 63 de ani.

La 31 decembrie 2023 un număr de 331 de angajați, din care 295 controlori de trafic aerian, 30 personal administrativ și 6 personal aeronautic tehnic nenavigant (341 de angajați din care 309 controlori de trafic aerian, 26 personal administrativ și 6 personal aeronautic tehnic nenavigant la 31 decembrie 2022) îndeplineau criteriile de ieșire la pensie anticipată înainte de împlinirea vârstei standard de pensionare. Având în vedere faptul că acești angajați își pot exercita dreptul de pensionare anticipată în intervalul dintre vârsta minimă de pensionare anticipată pe grupa de muncă și vârsta standard de pensionare, Regia și-a asumat estimarea provizionului pe baza unei vârste medii probabile de pensionare anticipată pentru fiecare dintre cei 331 de angajați.

Vârsta medie probabilă de pensionare anticipată pentru fiecare din cei 331 de angajați a fost calculată pentru fiecare categorie de personal ca medie între vârsta minimă de pensionare anticipată și vârsta standard de pensionare pentru limita de vârstă, ponderată cu raportul dintre numărul de angajați care și-au exercitat dreptul de pensionare anticipată și numărul de angajați care aveau acest drept, în ultimii 4 ani.

În evaluare s-au utilizat următoarele ponderi ale angajaților pensionați anticipat, pe categorii de personal:

Categorie personal	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
CTA	48,5%	46,90%
PAD	57,4%	83,30%
PNA, MET	27,8%	60,00%

Planurile de contribuții determinate pentru pensii expun Regia la anumite riscuri actuariale, cum ar fi riscul de longevitate, riscul de creșteri salariale semnificative sau de rată a dobânzii.

Analiza de sensibilitate

O modificare a ipotezelor actuariale cu +/- 10% va determina modificarea valorii actualizate a obligației de plată a beneficiilor la pensionare, conducând la următoarele rezultate:

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

La 31 decembrie 2023

Scenariu	Creștere de 10% (profit)/pierdere	Variație	Scădere de 10% (profit)/pierdere	Variație
Rata de actualizare	41.853.825	+6,6%	(37.834.539)	-6,0%
Rata de creștere a salariilor	(25.922.882)	-4,1%	27.105.875	+4,3%
Rata mortalității	6.767.133	+1,1%	(6.666.766)	-1,1%
Rata de rotație a personalului	882.921	+0,1%	(879.468)	-0,1%

La 31 decembrie 2022

Scenariu	Creștere de 10% (profit)/pierdere	Variație	Scădere de 10% (profit)/pierdere	Variație
Rata de actualizare	30.745.523	+5,4%	(28.332.463)	-5,0%
Rata de creștere a salariilor	(17.944.359)	-3,1%	18,456,300	+3,2%
Rata mortalității	6.986.017	+1,2%	(6.863.723)	-1,2%
Rata de rotație a personalului	709.343	+0,1%	(706.971)	-0,1%

Maturitatea provizionului de pensii

Analiza maturității estimate pentru obligația de plată stabilită la data raportării este următoarea:

<u>Interval</u>	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
Până la 1 an	55.936.801	49.993.347
peste 1 an	578.700.193	520.623.720
Total	634.636.994	570.614.067

18. PROVIZIOANE

La 31 decembrie 2023 și la 31 decembrie 2022, situația provizioanelor, altele decât obligațiile privind beneficiile postangajare (Nota 17), se prezintă astfel:

	Provizioane pentru litigii	Alte provizioane	Total
Valoare contabilă la 1 ianuarie 2022	33.477.341	39.436	33.516.777
Sume recunoscute în contul de profit și pierdere (Nota 26), din care:			
- Constituire provizion	16.867.907	-	16.867.907
- Reversare porțiune neutilizată din provizion	-	-	-
Sume utilizate în timpul anului, fără impact în rezultat	(2.072.270)	-	(2.072.270)
Valoare contabilă la 31 decembrie 2022	48.272.978	39.436	48.312.414
Valoare contabilă la 1 ianuarie 2023	48.272.978	39.436	48.312.414

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

Sume recunoscute în contul de profit și pierdere (Nota 26), din care:			
- Constituire provizion	274.541	-	274.541
- Reversare porțiune neutilizată din provizion	(758.515)	-	(758.515)
Sume utilizate în timpul anului, fără impact în rezultat	(39.049.438)	-	(39.049.438)
Valoare contabilă la 31 decembrie 2023	8.739.566	39.436	8.779.002

Informații privind provizioanele individuale și estimările semnificative

Provizioane pentru litigii

Provizioanele pentru litigii care au fost constituite pentru procese aflate în derulare în instanță cu șanse semnificative de a fi pierdute de către Regie.

Începând cu data de 22.08.2014 o echipă a Serviciului de Inspecție Economico-Financiară din cadrul Agenției Naționale de Administrare Fiscală – Direcția Generală de Administrare a Marilor Contribuabili a efectuat un control tematic. În anul 2018, Agenția Națională de Administrare Fiscală a transmis Regiei, Raportul de Inspecție Economico-Financiară nr. MC_IEF – 826/26.10.2018 prin care erau stabilite în sarcina Regiei vărsăminte la bugetul de stat din profit în sumă de 47.754.126 lei, dobânzi/majorări de întârziere și dobânzi penalizatoare de 21.545.070 lei calculate până la data de 31.08.2018, actualizate la 31 decembrie 2021 până la concurența sumei de 31.053.701 lei. Urmare acestui raport, Regia a înregistrat un provizion în suma de 31.053.701 lei pentru dobânzile penalizatoare și majorările de întârziere calculate pentru vărsăminte la bugetul de stat din profitul net al regiilor autonome. Întrucât în urma contestării, Raportul de Inspecție Economico-Financiară nr. MC_IEF-826/26.10.2018, a fost suspendat, Regia nu a plătit sumele înscrise în dispoziția obligatorie nr. MC_IEF-827/26.10.2018.

Prin Decizia nr. 3867/13.09.2022, Înalta Curte de Casație și Justiție a respins recursul ROMATSA și a admis recursurile formulate de către MFP-DGAMC în Dosarul nr. 725/2/2019. Ca urmare a deciziei instanței, ROMATSA este obligată să plătească suma de 69.299.196 lei (principal de 47.754.126 lei, împreună cu accesorii în cuantum de 21.545.070 lei). La această sumă se adaugă alte accesorii calculate de la data de 01.09.2018 până la data plății efective sau până la data emiterii deciziei de eşalonare, de 22.219.995 lei. În data de 29.11.2022 ROMATSA a plătit suma de 47.754.126 lei reprezentând vărsăminte din profitul net al regiilor autonome calculate suplimentar de ANAF-DGAMC în sarcina Regiei, prin RIEF MC_IEF-826/26.10.2018. Începând cu data plății, a încetat calculul dobânzilor și penalităților de întârziere. La data de 31 decembrie 2022, Regia a majorat pe seama cheltuielilor provizionul pentru dobânzile penalizatoare și majorările de întârziere cu suma de 12.711.364 lei până la concurența sumei de 43.765.065 lei reprezentând accesorii calculate prin RIEF MC_IEF-826/26.10.2018 până la data de 31.08.2018 de 21.545.070 lei la care se adaugă accesorii calculate de la data de 01.09.2018 până la data plății principalului, respectiv 29.11.2022 de 22.219.995 lei. În cursul anului 2023, din suma totală de 43.765.065 lei, Regia a plătit dobânzi și penalități de întârziere în valoare de 38.635.514 lei, concomitent cu reluarea provizionului la venituri.

Alte sume semnificative incluse provizionul de riscuri și cheltuieli (litigii) sunt:

- 4.670.440 lei provizion în legătură cu dosarele 1736/33/2011, 1342/R/2011 și 8876/211/2012 în contradictoriu cu un fost angajat al Regiei, Suciș Emil Adrian (4.670.440 lei la 31 decembrie 2019). Acest provizion a fost diminuat prin reluare la venituri cu suma de 3.527.978 ca urmare a deciziei pronunțate în data de 28.10.2021 prin care au fost anulate actele de executare silită în dosarul execuțional al BEJ Stolnean Diana pentru suma ce depășește 1.142.462 lei. Decizia este irevocabilă. Soldul acestui provizion la data de 31 decembrie 2021 este de 1.142.462 lei. În data de 24.10.2022 regia a eliberat suma de 1.142.462 lei către fostul salariat prin intermediul BEJ Stolnean Diana Maria și a reluat la venituri provizionul constituit.

Ca urmare a pronunțării în data de 28.10.2021 a Deciziei în Dosarul 46247/301/2011 unele dosare care erau suspendate au fost repuse pe rol. Astfel în anul 2022, Regia a constituit pe seama cheltuielilor următoarele provizioane:

- În Dosarul 7746/211/2022 suma de 546.145 lei reprezentând valoarea estimată a dobânzii legale penalizatorie solicitată de salariat. Suma a fost plătită fostului angajat, iar provizionul a fost reluat la venituri în 2023;
 - În Dosarul 2762/117/2013 suma de 2.788.790 lei reprezentând drepturi de pensionare la data de 22.02.2010 conform Contractului Individual de Muncă și Contractului Colectiv de Muncă. În 2023, provizionul a fost majorat pe seama cheltuielilor cu suma de 239.541 lei;
 - În dosarul 16075/2112016, Dosarul 8671/211/2020 suma de 353.200 lei reprezentând penalități pentru perioada martie 2018-decembrie 2022.
- Provizion în sumă 468.408 lei pentru dobânzi și penalități de întârziere stabilite prin Decizia 64996 din 02.02.2023, calculate pentru plata cu întârziere a sumelor din Dosarul 46247/301/2011. În cursul anului 2023, Regia a plătit și a reluat la venituri suma de 413.924 lei;
 - Provizion pentru litigiul cu AIRSIGHT GMBH în sumă de 929.808 lei (929.808 la 31 decembrie 2020, 1.650.921 lei la 31 decembrie 2019) în Dosar nr. 35758/3/2018 prin care se solicită daune-interese rezultate din execuția contractului de prestări servicii nr. AC/E/B/PS nr. 145/25.03.2015. Ca urmare a pronunțării hotărârii din data de 09.02.2022 de către Curtea de Apel București, Regia a plătit suma de 179.551,9 EUR (887.794,37 lei) cu titlu de daune interese compensatorii și 55.497,90 lei cu titlu de cheltuieli de judecată. Ca urmare provizionul în sumă de 929.808 lei a fost reluat la venituri în anul 2022.

19. VENITURI ÎN AVANS

ROMATSA are înregistrate următoarele venituri în avans:

	<u>31 decembrie 2023</u>	<u>31 decembrie 2022</u>
Subvenții pentru investiții	11.502.517	12.364.423
Donații pentru investiții	396.344	474.692
Plusuri de inventar de natura imobilizărilor	35.328	49.637
Obligații provenite din contractele cu clienții (IFRS 15)	82.412.593	26.210.304
Alte venituri în avans	7.538.743	67.466
Total venituri în avans	<u>101.885.525</u>	<u>39.166.522</u>
din care:		
- Venituri în avans pe termen scurt	30.439.843	1.051.764
- Venituri în avans pe termen lung	71.445.682	38.114.758

Din total subvenții pentru investiții în sumă de 11.502.517 la 31 decembrie 2023, suma de 9.905.956 (10.683.519 lei la 31 decembrie 2022) reprezintă subvențiile pentru active, respectiv echipamente pentru dirijarea traficului aerian, în cadrul proiectului cu finanțare europeană SPICE. Venitul amânat se înregistrează ca venit în contul de profit și pierdere, după punerea în funcțiune a activului, pe măsura înregistrării cheltuielilor cu amortizarea începând cu anul 2023. Suma de 1.596.560 lei este aferentă investiției sistem panouri fotovoltaice în cadrul proiectului S-Generation cu punere în funcțiune în noiembrie 2022.

Veniturile în avans cuprind și valoarea de 82.412.593 lei la 31 decembrie 2023 (26.210.304 lei la 31 decembrie 2022) în legătură cu EUROCONTROL înregistrate ca obligații provenite din contractele cu clienții în exercițiile financiare 2023 și 2022, concomitent cu diminuarea de venituri recunoscute, pentru a respecta definițiile și criteriile de recunoaștere a acestor elemente din Cadrul general conceptual de raportare financiară precum și principiul

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

contabilității de angajamente. Aceste sume reprezintă estimări contabile rezultate din aplicarea mecanismului de împărțire a riscurilor în materie de trafic în execuția anilor 2023 și 2022 și a ajustărilor datorate diferențelor de costuri, pentru activitatea de rută în cadrul ciclului de reglementare ce acoperă perioada 2020-2024 conform Articolul 27 din Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/317 al Comisiei din 11 februarie 2019 de instituire a unui sistem de performanță și de tarifare în cadrul cerului unic european și de abrogare a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) nr. 390/2013 și (UE) nr. 391/2013.

20. INSTRUMENTE FINANCIARE

	<u>31 decembrie 2023</u>	<u>31 decembrie 2022</u>
Active financiare		
Investiții financiare	136.671.137	109.293.131
Creanțe comerciale	1.127.540.529	1.062.094.442
Alte creanțe	803.761	584.038
Numerar restricționat	-	-
Numerar și echivalente de numerar	<u>220.320.720</u>	<u>205.032.974</u>
Total Active financiare	1.485.336.147	1.377.004.585
Datorii financiare		
Împrumuturi	(401.609.481)	(466.000.000)
Datorii leasing	(21.972.589)	(24.455.693)
Datorii comerciale	(50.253.156)	(39.343.584)
Alte datorii	<u>(146.127.458)</u>	<u>(104.643.377)</u>
Total Datorii financiare	(619.962.684)	(634.442.654)
<u>Expunere netă</u>	<u>865.373.463</u>	<u>742.561.931</u>

Din activele financiare, sunt excluse: cheltuieli în avans (dreptul de a primi bunuri și servicii în viitor, și nu cash sau activ financiar), creanțe privind impozitul pe profit și alte taxe similare (drepturi legale, și nu contractuale).

Din datoriile financiare, sunt excluse: alte datorii cu excepția celor financiare, venit amânat (obligația de a livra bunuri și servicii în viitor, și nu cash sau activ financiar); datorii privind impozitul pe profit și alte obligații similare (impuse de autorități, și nu contractuale).

21. CIFRA DE AFACERI

Pentru exercițiile financiare încheiate la 31 decembrie 2023 și 2022 veniturile din serviciile de rută și de terminal precum și veniturile din alte prestații aferente cifrei de afaceri se prezintă astfel:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Venituri din activitatea de rută	1.323.783.997	1.189.515.398
Venituri din activitatea de terminal	191.188.435	157.492.253
Venituri din chirii și alte servicii	<u>1.903.685</u>	<u>2.002.318</u>
Total cifră de afaceri	<u>1.516.876.117</u>	<u>1.349.009.969</u>

Începând cu anul 2018, Regia a aplicat prevederile IFRS 15, care nu au schimbat modul de recunoaștere a veniturilor. IFRS 15 a fost aplicat retroactiv și în situațiile IFRS întocmite în scop informativ pentru anii 2016 și 2017.

Pentru anul 2023, Regia a recunoscut venituri în valoare de 12.611.121 lei (10.929.015 lei pentru anul 2022) aferente zborurilor exceptate în cadrul serviciilor de rută și 3.303.488 lei (2.867.691 lei pentru anul 2022) aferente zborurilor exceptate în cadrul serviciilor de terminal.

Conform Convenției Internaționale a Eurocontrol referitor la Cooperarea pentru Siguranța Spațiului de Navigare, statele membre operează un sistem comun de taxare a rutelor ce presupune o taxare unică a zborului și oferă statelor membre servicii de calculare, facturare și colectare prin intermediul Oficiului Central de Tarife de Rută (CRCO) al EUROCONTROL-ului. Aderarea României la Eurocontrol a fost aprobată prin Legea nr. 44 din 27 mai 1996 pentru aderarea României la Convenția internațională EUROCONTROL privind cooperarea pentru siguranța navigației aeriene, încheiată la 13 decembrie 1960, și la Acordul multilateral privind tarifele de rută aeriană, semnat la Bruxelles la 12 februarie 1981.

În contextul aplicării legislației europene aferente Cerului Unic European, Regulamentul (UE) 2019/ 317 stabilește măsurile aplicabile funcționării sistemelor de performanță și de tarifare pentru serviciile de navigație aeriană și pentru funcțiile de rețea și reglementează adoptarea, evaluarea, revizuirea planurilor de performanță, finanțarea serviciilor de navigație aeriană, stabilirea bazelor de cost al tarifelor, furnizarea de informații, monitorizarea și publicarea informațiilor.

De asemenea, prin Regulamentul (UE) 2019/ 317, se stabilesc sisteme de stimulente de natură financiară, precum și mecanisme de ajustări. Sistemele de stimulente incluse în planurile de performanță adoptate de statele membre trebuie să respecte următoarele principii:

- a) stabilesc stimulente de natură financiară pentru atingerea obiectivelor de performanță în domeniul-cheie de performanță al capacității în mod eficace și proporțional;
- b) se aplică pe întreaga perioadă acoperită de planul de performanță;
- c) sunt nediscriminatorii, transparente și eficace;
- d) se aplică serviciilor de navigație aeriană de rută și de navigație aeriană terminală.

În ceea ce privește sistemele de ajustări pentru obiectivele de performanță din domeniul-cheie al rentabilității se aplică ajustări pentru inflație (art. 26), mecanismul de împărțire a riscurilor în materie de trafic (art. 27) și mecanismul de împărțire a riscurilor în materie de costuri (art. 28).

Având în vedere situația deosebită generată de pandemia de COVID-19, în data de 5 noiembrie 2020 a intrat în vigoare Regulamentul (UE) 2020/ 1627 care modifică anumite prevederi din Regulamentului (UE) 2019/ 317, inclusiv în ceea ce privește mecanismele de ajustare.

Conform art. 29 (5) al Regulamentului (UE) 2019/ 317, în situația în care statele membre nu au adoptat un plan de performanță înainte de începerea perioadei de referință, ratele unitare se recalculează, dacă este necesar, și se aplică cât mai curând posibil, pe baza planului de performanță adoptat sau a planului de performanță revizuit adoptat.

În cazul în care un plan de performanță este adoptat după începerea perioadei de referință, orice diferență de venituri cauzată de aplicarea ratei unitare sau a ratelor unitare calculate pe baza proiectului de plan de performanță, în locul ratei unitare sau a ratelor unitare calculate pe baza planului de performanță adoptat determină o primă ajustare a ratei unitare în anul următor adoptării planului de performanță și o ajustare finală a ratei unitare la doi ani după anul respectiv.

Regia a recunoscut venituri în sumă de 400.564.390 lei pentru anul 2020, de 335.343.607 lei pentru anul 2021, de 92.769.896 lei pentru anul 2022 și respectiv de 143.796.159 lei pentru anul 2023 (972.474.052 lei în total) în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 2019/ 317 și IFRS 15, venituri pe care Regia urmează să le încaseze conform legislației europene în vigoare. Din totalul acestora, partea cea mai importantă de 801.813.150 lei va fi încasată pe o perioadă de 7 ani începând cu anul 2023. Astfel, în cursul anului 2023 au fost facturate către utilizatorii spațiului aerian, venituri în valoare totală de 114.544.736 lei, recunoscute anterior.

Dispozițiile articolelor 27 și 28 din Regulamentul (UE) 2019/ 317 (mai sus referite) se aplică pe baza planului de performanță adoptat și se aplică retroactiv începând cu prima zi a perioadei de referință.

Conform Regulamentului (UE) 2020/ 1627, Planul de Performanță revizuit a fost depus la 1 octombrie 2021 aprobat de către Comisia Europeană la 1 noiembrie 2022, iar recuperarea pierderii de venituri pentru anii 2020-2021, se va realiza începând cu anul 2023, eșalonat pe o perioadă de 7 ani, prin raportare la costurile actuale înregistrate.

În conformitate cu IFRS 15 prețul tranzacției ce face obiectul unui contract reprezintă valoarea contraprestației la care o entitate se așteaptă să aibă dreptul în schimbul transferurilor bunurilor sau al serviciilor promise către un client. Contraprestația promisă într-un contract cu un client ar putea include componente fixe, componente variabile sau ambele. În cazul în care contraprestația promisă într-un contract include o componentă variabilă, o entitate trebuie să estimeze valoarea contraprestației la care ar avea dreptul în schimbul transferului serviciilor promise către un client. Valoarea contraprestației poate varia ca urmare a reducerilor, rabaturilor, rambursărilor, creditelor, concesiilor de preț, stimulentele, primelor de performanță, penalizărilor sau altor elemente similare.

Având în vedere prevederile Regulamentului (UE) 2019/ 317, ROMATSA trebuie să ia în considerare o contraprestație variabilă pentru a determina prețul tranzacției.

Având în vedere că pentru anul 2021 planul de performanță urmează a fi aprobat după începerea perioadei de referință pentru calculul veniturilor au fost aplicate prevederile articolului 29 (5) din Reg. (UE) 2019/ 317, diferența de venituri fiind estimată prin raportare a costurilor determinate și unităților de servicii luate în calcul la stabilirea tarifului aplicat în anul 2021 la costurile reale înregistrate și unitățile de servicii prestate.

Conform minutei Comitetului de Apel al Comisiei Europene în cadrul căruia a fost avizat Reg. (UE) 2020/ 1627 se menționează faptul că "în timpul crizei nivelurile de trafic scăzute au generat pierderi semnificative de venituri pentru furnizorii serviciilor de trafic aerian, în timp ce costurile au fost continuu suportate pentru menținerea disponibilității serviciilor esențiale pentru transportul aerian". De asemenea se precizează că "în ceea ce privește perioada de timp care precedă prezentarea proiectelor de planuri de performanță revizuite, vor fi luate în considerare costurile efective suportate de furnizorii serviciilor de trafic aerian și de statele membre, cu excepția cazului în care aceste costuri cuprind cheltuieli nejustificate sau elemente de cost neeligibile."

În conformitate cu dispozițiile articolului 29 din Regulamentul UE 2019/ 317 și având în vedere Decizia 21/170 a Comisiei Lărgite a EUROCONTROL, pentru anul 2022 s-a aplicat tariful unitar stabilit conform Planului de Performanță depus în octombrie 2021. Conform prevederilor art. 10, alin.(2) literele f) și g) din Regulamentul UE 2019/ 317 a fost luată în calcul prognoza de trafic din "EUROCONTROL Forecast Update 2021-2027. European Flight Movements and Service Units. Three Scenarios for Recovery from COVID-19", Scenariul 2, publicată pe 15 octombrie 2021.

Prin Decizia 8740 din 5.12.2022 Comisia Europeana constata că obiectivele de performanță incluse în proiectul de plan de performanță revizuit prezentat de România în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 549/2004, sunt coerente cu obiectivele de performanță la nivelul Uniunii pentru cea de a treia perioadă de referință prevăzute în Decizia de punere în aplicare (UE) 2021/891 (planul de performanță revizuit prezentat de România este aprobat).

22. ALTE VENITURI DIN ACTIVITATEA DE EXPLOATARE

Pentru exercițiile financiare încheiate la 31 decembrie 2023 și 2022 alte venituri din exploatare se prezintă astfel:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Subvenții aferente altor cheltuieli de exploatare	1.811.628	2.138.588
Venituri din penalități	6.923.696	2.381.089
Câștig din cedarea imobilizărilor corporale	-	5.593
Alte venituri din exploatare	<u>6.669.080</u>	<u>781.180</u>
Total alte venituri din exploatare	<u>15.404.404</u>	<u>5.306.450</u>

Subvențiile aferente altor cheltuieli de exploatare reprezintă veniturile aferente proiectelor, finanțate de Comisia Europeană, proiecte la care Regia participă activ la implementarea pe plan european în domeniul ATM, respectiv șase proiecte ce aparțin fazei de implementare SESAR (MITRANO, SPATIO, ATC TBO, NETWORK TBO, ROMAIRTCM, FF-ICE).

Alte venituri includ, în principal, penalizări calculate clienților pentru activitatea de rută și terminal reglementat, venituri facturate de EUROCONTROL precum și pentru activitatea de terminal nereglementat, venituri facturate de Regie.

23. CHELTUIELI CU MATERIALE, REPARAȚII ȘI ÎNTREȚINERE

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Materiale consumabile	2.446.687	1.623.262
Întreținere și reparații	3.769.621	3.506.716
Cheltuieli cu piese de schimb	<u>3.697.197</u>	<u>1.090.111</u>
Total cheltuieli cu materiale și consumabile	<u>9.913.505</u>	<u>6.220.089</u>

24. CHELTUIELI CU PERSONALUL**1. Numărul mediu de angajați**

Numărul mediu de angajați al Regiei pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2023 este de 1.584 persoane (2022: 1.566).

2. Cheltuieli cu personalul

Pentru exercițiile financiare încheiate la 31 decembrie 2023 și 2022 cheltuielile cu personalul se prezintă astfel:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Cheltuieli cu salariile	892.502.805	722.754.219
Cheltuieli cu concediile neefectuate	22.777.786	13.130.887
Cheltuieli cu provizioanele pentru drepturi salariale, bonusuri provenite din mecanismul de ajustare (inclusiv CAM)	75.779.811	61.713.193
Contribuția la planuri de pensii determinate	44.601.805	36.004.361
Contribuții sociale	24.752.073	20.152.079
Tichete de masă	1.521.040	829.590
Cheltuieli cu provizion pensii (calcul actuarial) (Nota 17)	40.927.723	33.411.773
Alte beneficii cu protecția socială	<u>48.033.149</u>	<u>35.402.718</u>
Total cheltuieli salariale	<u>1.150.896.192</u>	<u>923.398.820</u>

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

În cursul exercițiilor încheiate la 31 decembrie 2023 și la 31 decembrie 2022, indemnizațiile conducerii (Director General și membrii Consiliului de Administrație au fost în sumă de 1.536.122 lei și, respectiv 1.380.439 lei.

În cursul exercițiului încheiat la 31 decembrie 2023 salariile directorilor (exclusiv contractele de mandat) din ROMATSA Administrația Centrală și cele 16 subunități fără personalitate juridică au fost în sumă de 14.785.685 lei, iar la 31 decembrie 2022 au fost în sumă de 14.386.139 lei.

25. CHELTUIELI CU AMORTIZAREA ȘI DEPRECIEREA

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Cheltuieli cu amortizarea imobilizărilor	53.457.497	52.736.668
Cheltuieli/(Reversări) pierderi de valoare a imobilizărilor	(17.241)	(27.274)
Total cheltuieli amortizare și depreciere imobilizări (Nota 4, Nota 5)	53.440.256	52.709.394
Cheltuieli cu amortizarea drepturilor de utilizare aferente contractelor de leasing (IFRS 16) (Nota 6)	<u>3.226.996</u>	<u>3.283.076</u>
Total cheltuieli amortizare și depreciere active nefinanciare	<u>56.667.252</u>	<u>55.992.470</u>

26. ALTE CHELTUIELI DE EXPLOATARE

Pentru exercițiile financiare încheiate la 31 decembrie 2023 și 2022 alte cheltuieli de exploatare se prezintă astfel:

	<u>Nota</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Contribuția la Eurocontrol		49.855.558	38.474.280
Deplasări și delegații	26 b)	5.757.142	3.900.910
Supervizarea serviciilor de management al traficului aerian		7.503.054	10.828.683
Asigurări		19.257.660	8.513.749
Verificarea echipamentelor		8.782.894	10.716.278
Cheltuieli poștale și telecomunicații		6.341.979	6.709.564
Utilități	26 a)	11.923.524	13.271.809
Cursuri pentru angajați, licențe		12.764.878	5.343.865
Alte taxe		4.400.526	3.950.175
Comisioane bancare		6.057.511	6.961.791
Alte chirii		305.009	119.010
Deprecierea activelor circulante		7.286.823	22.209.573
Pierdere din cedarea activelor imobilizate, net		32.049	76.450
Majorare / (diminuare) de provizioane		(18.214.457)	3.771.089
Reclamă și protocol		606.361	235.093
Alte servicii prestate de terți		36.938.804	30.240.619
Alte cheltuieli generale de administrație		<u>1.789.882</u>	<u>48.242.825</u>
Total alte cheltuieli de exploatare		<u>161.389.197</u>	<u>213.565.763</u>

a) Utilități

Pentru exercițiile financiare încheiate la 31 decembrie 2023 și 2022 cheltuielile cu utilitățile se prezintă astfel:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Cheltuieli privind apa	192.737	173.191
Cheltuieli privind energia electrică	10.093.432	11.465.478
Cheltuieli privind căldura	<u>1.637.355</u>	<u>1.633.140</u>
Total cheltuieli cu utilitățile	<u>11.923.524</u>	<u>13.271.809</u>

b) Deplasări și delegații

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Cheltuieli transport personal	1.098.832	903.704
Cheltuieli transport mărfuri	6.280	13.670
Cheltuieli deplasări și transferuri	<u>4.652.030</u>	<u>2.983.536</u>
Total cheltuieli cu transport	<u>5.757.142</u>	<u>3.900.910</u>

27. VENITURI FINANCIARE

Pentru exercițiile financiare încheiate la 31 decembrie 2023 și la 31 decembrie 2022 veniturile financiare se prezintă astfel:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Venituri din dobânzi	3.382.163	1.446.168
Câștiguri din diferențe de curs valutar	4.168.629	3.903.721
Venituri financiare	<u>7.550.792</u>	<u>5.349.889</u>

28. CHELTUIELI FINANCIARE

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Cheltuieli cu dobânzi împrumuturi primite	38.130.694	19.883.684
Cheltuieli cu diferențe de curs valutar	2.798.615	3.195.692
Cheltuieli cu dobândă provizion pensii	37.234.196	41.662.962
Cheltuieli financiare privind amortizare titluri de stat	314.190	427.499
Dobânzi leasing	488.745	481.292
Cheltuieli financiare	<u>78.966.440</u>	<u>65.651.129</u>

29. BENEFICII/ CHELTUIELI DIN IMPOZIT PE PROFIT CURENT ȘI AMÂNAT

Impozitul pe profit curent al Regiei pentru exercițiile încheiate la 31 decembrie 2023 și la 31 decembrie 2022 este determinat pe baza unei rate statutare de 16%, aplicată profitului statutar ajustat cu cheltuielile nedeductibile și cu veniturile neimpozabile. La stabilirea rezultatului fiscal se iau în calcul și elemente similare veniturilor și cheltuielilor, precum și pierderile fiscale care se recuperează din profiturile impozabile obținute în următorii 7 ani consecutivi.

(toate sumele sunt prezentate în LEI dacă nu este indicat altfel)

În anul 2022 Regia a înregistrat un profit fiscal în sumă de 223.956.459 lei care a acoperit integral pierderea fiscală din anii precedenți. Astfel, la 31 decembrie 2022 Regia nu mai are nicio pierdere fiscală de recuperat. În anul 2023, Regia a înregistrat un profit fiscal în sumă de 121.305.500 lei.

Totodată, sumele reprezentând sponsorizările din anii 2018-2022 în sumă totală de 1.269.420 lei au fost deduse din impozitul pe profit datorat aferent exercițiului financiar 2022.

Descriere	<u>31 decembrie 2023</u>	<u>31 decembrie 2022</u>
Cheltuiala cu impozitul conform reglementărilor naționale	17.181.525	21.615.548
Impozit amânat		
Descrștere/(creștere) în soldul creanței privind impozitul amânat	(1.856.281)	(4.058.466)
(Descrștere)/creștere în soldul datoriei privind impozitul amânat	1.856.281	4.058.466
Total cheltuială/(beneficiu) cu impozitul amânat	-	-
Total cheltuieli /(venituri) cu impozitul pe profit	17.181.525	21.615.548

Pentru anii încheiați la 31 decembrie 2023 și la 31 decembrie 2022, reconcilierea dintre rezultatul contabil înaintea impozitării și cheltuiala (venitul) cu impozitul pe profit se prezintă astfel:

Descriere	<u>31 decembrie 2023</u>	<u>31 decembrie 2022</u>
Rezultat brut înainte de impozitare conform IFRS	81.482.550	94.296.109
Rată de impozitare conform reglementărilor naționale	16%	16%
Estimare beneficiu cu impozit, aplicând cota de 16%	13.037.208	15.087.377
Efectul fiscal al sumelor nedeductibile/ neimpozabile în calculul impozitului pe profit:		
Efectul veniturilor neimpozabile	(25.360.691)	(10.092.543)
Efectul cheltuielilor nedeductibile	41.776.434	43.978.992
Elemente similare veniturilor	1.805.962	103.756
Deduceri fiscale	(14.077.388)	(19.070.136)
Pierdere fiscală de recuperat din anii precedenți	-	(8.391.898)
Total cheltuieli cu impozitul pe profit	17.181.525	21.615.548
(Cheltuieli)/ Venituri privind impozitul amânat	-	-
Total (cheltuieli)/ venituri cu impozitul pe profit	17.181.525	21.615.548

Regia nu a recunoscut creanța din impozitul amânat pentru considerentele prezentate mai jos.

Conform Standardului Internațional de Contabilitate 12 "Impozitul pe profit" (IAS 12), punctul 10, "O entitate trebuie, cu anumite excepții limitate, să recunoască o datorie privind impozitul amânat (o creanță privind impozitul amânat) ori de câte ori recuperarea sau decontarea valorii contabile a unui activ sau a unei datorii ar face plățile viitoare ale impozitelor mai mari (mai mici) decât ar fi acestea dacă o asemenea recuperare sau decontare nu ar avea consecințe fiscale".

Cu privire la recunoașterea unei creanțe privind impozitul amânat, IAS 12 precizează la punctul 24 că aceasta trebuie recunoscută "în măsura în care este probabil să fie disponibil un profit impozabil față de care să poată fi utilizată diferența temporară deductibilă".

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

Deși termenul “probabil” nu este definit de IAS 12, există în IFRS 5 (“Active immobilizate deținute în vederea vânzării și activități întrerupte”) o precizare conform căreia “pentru scopurile IFRS, termenul “probabil” este definit ca “mai multe șanse să se întâmple decât să nu se întâmple”.

Mai mult, conform punctului 35 din IAS 12, se impune prezentarea unor dovezi suficiente și adecvate cu privire la profiturile impozabile viitoare.

Având în vedere specificul activității Regiei și informațiile cunoscute la acest moment, se impune menționarea următoarelor aspecte care ar trebui luate în considerare în evaluarea existenței profiturilor impozabile viitoare și în obținerea dovezilor suficiente și adevrate cu privire la acestea:

- Venitul principal al Regiei are la bază un tarif reglementat, ceea ce înseamnă că nu este în totalitate în controlul Conducerii Regiei. Mai mult, principiul reglementării acestui venit ține cont de factori precum traficul gestionat și de rata inflației, factori care nu sunt întotdeauna direct corelați cu valoarea cheltuielilor angajate de Regie. Prin urmare, veniturile Regiei realizate pe baza unui tarif reglementat pot să nu ofere dovezi suficiente și adecvate cu privire la recuperarea integrală a acestor cheltuieli angajate;

- Începând cu anul 2011, statele membre ale Uniunii Europene au obligația elaborării unor planuri de performanță care includ o serie de obiective pentru perioade de timp predefinite, denumite perioade de referință. Obiectivele de performanță sunt stabilite prin intermediul unor indicatori de performanță specifici privind siguranța, capacitatea, mediul și eficiența costurilor. Tarifele aplicate pentru serviciile de navigație se stabilesc în baza acestor planuri de performanță. Având în vedere Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1627 al Comisiei privind măsurile excepționale pentru a treia perioadă de referință 2020-2024 a sistemului de performanță și de tarifare din cadrul Cerului unic european luate în contextul pandemiei de COVID-19, România a depus proiectul Planului de performanță pentru 2020-2024 în luna octombrie 2021. Pe baza Raportului PRB – Performance review body of single european sky, asupra proiectelor planurilor de performanță, Comisia Europeană a emis în data de 13.04.2022 Decizia de punere în aplicare a Comisiei privind lipsa de coerență a anumitor obiective de performanță incluse în planuri de performanță prezentate de mai multe țări printre care și România. În aceste condiții, conform prevederilor din regulamentele europene, statul membru are la dispoziție maximum 3 luni pentru modificarea planului de performanță în sensul celor arătate de PRB, iar ulterior Comisia în circa 5 luni trebuie să emită o nouă decizie. România a depus un Plan de performanță revizuit. În urma raportului Raportului PRB – Performance review body of single european sky, Comisia Europeană a emis Decizia (UE) 2022/2424 a Comisiei din 5 decembrie 2022 privind coerența obiectivelor de performanță incluse în proiectul de plan de performanță revizuit prezentat de România în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 549/2004 al Parlamentului European și al Consiliului cu obiectivele de performanță la nivelul Uniunii pentru cea de a treia perioadă de referință, notificată cu numărul C(2022) 8740.

Toate aceste puncte enumerate mai sus au constituit o bază de argumente pe care Conducerea Regiei a avut-o în vedere la luarea deciziei cu privire la nerecunoașterea creanței cu impozitul amânat ca parte a aplicării IFRS, în corelație directă și cu principiul general de raportare financiară al prudenței care prevede că la întocmirea situațiilor financiare anuale, recunoașterea și evaluarea trebuie realizate pe o bază prudentă.

La data de 14 aprilie 2009 Guvernul României a emis OUG nr. 34 pentru amendarea Codului Fiscal, conform căreia rezervele din reevaluarea statutară a immobilizărilor corporale (inclusiv a terenurilor) efectuate începând cu data de 1 ianuarie 2004, care sunt deduse la calculul impozitului pe profit prin amortizare fiscală sau cheltuieli cu cedarea sau casarea, devin impozabile concomitent cu deducerea amortizării fiscale, respectiv la momentul scăderii din gestiune a acestor immobilizări. OUG a intrat în vigoare de la 1 mai 2009. Rezervele din reevaluare care au fost deduse prin amortizare sau ca urmare a cedării immobilizărilor reevaluate înainte de 30 aprilie 2009 fac obiectul reglementărilor în vigoare înainte de 1 mai 2009, respectiv acestea devin impozabile în viitor, în situația distribuirii sub orice formă către proprietar sau a folosirii lor pentru acoperirea pierderilor contabile raportate.

La data trecerii la IFRS (01.01.2015), R.A. ROMATSA a folosit valoarea justă înregistrată ca rezultat al reevaluării activelor la data de 31.12.2013, drept cost presupus.

Prin utilizarea acestei opțiuni, toate rezervele din reevaluarea imobilizărilor, contabilizate în contul 105 - Rezerve din reevaluare înregistrate în perioada 2001-2007, 2010, 2013 au fost încorporate în Rezultatul reportat provenit din utilizarea la data trecerii la aplicarea IFRS, a valorii juste drept cost presupus - cont 1178.

În conformitate cu pct. 175 din O.M.F.P. nr. 2844/2016, rezultatul reportat provenit din utilizarea, la data trecerii la IFRS, a valorii juste drept cost presupus și reflectat în creditul contului 1178 – Rezultatul reportat provenit din utilizarea la data trecerii la aplicarea IFRS a valorii juste drept cost presupus se consideră câștig realizat la scoaterea din evidență a activului corespunzător sau pe măsura folosirii acestuia. R.A. ROMATSA consideră realizarea câștigului la scoaterea din evidență a activului corespunzător;

Provizionul pentru beneficiile angajaților este recunoscut în situațiile financiare fiind nedeductibil fiscal. Cheltuielile sunt asimilate conturilor de salarii și considerate deductibile fiscal la momentul acordării beneficiilor, diferența temporară generând creanțe privind impozitul amânat.

Peste 135 de jurisdicții au convenit asupra lucrării Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, „Provocările fiscale generate de digitalizarea economiei – Regulile-model globale de combatere a erodării bazei impozabile (pilonul doi)” (denumite în continuare „regulile-model ale OCDE”) aprobate la 14 decembrie 2021 de Cadrul incluziv al OCDE/G20 privind BEPS și asumate de statele membre. Regulile-model ale OCDE au fost transpuse în legislația europeană prin Directiva (UE) 2022/2523 a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind asigurarea unui nivel minim global de impozitare a grupurilor de întreprinderi multinaționale și a grupurilor naționale de mari dimensiuni în Uniune și în legislația internă prin Legea nr. 431/2023 privind asigurarea unui nivel minim global de impozitare a grupurilor de întreprinderi multinaționale și a grupurilor naționale de mari dimensiuni. Aceasta propune și introduce o impozitare minimă de 15% la nivelul fiecărei jurisdicții care se aplică grupurilor naționale și multinaționale care au venituri la nivel consolidat de peste 750 milioane de euro.

În urma adoptării acestei reforme fiscale au fost aduse amendamente la IAS 12, iar conform paragrafului 4A, o entitate poate alege să aplice excepția temporară de la cerința de a recunoaște și de a prezenta impozitele amânate care decurg din legea fiscală adoptată sau adoptată în mod substanțial, care implementează regulile-model ale OCDE. O entitate trebuie să prezinte însă informațiile cunoscute sau care pot fi estimate în mod rezonabil care îi ajută pe utilizatorii situațiilor financiare să înțeleagă expunerea entității la impozitul pe profit conform regulilor-model OCDE. Având în vedere cele menționate anterior, Regia consideră că se află în afara sferei de aplicare a noii legislații fiscale, iar impactul acesteia asupra impozitului pe profit curent și amânat este nul.

DATORII NETE PRIVIND IMPOZITUL AMÂNAT

	<u>Creanțe din impozite amânate</u>	<u>Datorii din impozite amânate</u>	<u>Creanță/(Datorie) netă din impozite amânate – net</u>
Sold la 1 ianuarie 2022	8.079.741	(8.079.741)	-
Modificare impozit amânat	4.058.466	(4.058.466)	-
Sold la 31 decembrie 2022	12.138.207	(12.138.207)	-
Modificare impozit amânat	1.856.281	(1.856.281)	-
Sold la 31 decembrie 2023	13.994.488	(13.994.488)	-

a) Datorii din impozite amânate

Soldul datoriilor din impozite amânate include diferențe temporare rezultând din:

	<u>31 decembrie 2023</u>	<u>31 decembrie 2022</u>
Imobilizări necorporale	10.736.280	8.459.976
Active aferente drepturilor de utilizare IFRS 16	3.258.208	3.678.231
Total datorii din impozit amânat	13.994.488	12.138.207

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

Modificarea datoriilor privind impozitul amânat în perioadă se prezintă astfel:

	Imobilizări necorporale	Active aferente drepturilor de utilizare IFRS 16	Total
Sold la 1 ianuarie 2022	4.477.099	3.602.642	8.079.741
Sume cu impact în contul de profit și pierdere	3.982.877	75.589	4.058.466
Sume cu impact în alte elemente ale rezultatului global	-	-	-
Sold la 31 decembrie 2022	8.459.976	3.678.231	12.138.207
Sold la 1 ianuarie 2023	8.459.976	3.678.231	12.138.207
Sume cu impact în contul de profit și pierdere	2.276.304	(420.023)	1.856.281
Sume cu impact în alte elemente ale rezultatului global	-	-	-
Sold la 31 decembrie 2023	10.736.280	3.258.208	13.994.488

b) Creanțe privind impozitul amânat

Soldul creanțelor din impozite amânate include diferențe temporare rezultând din:

	<u>31 decembrie 2023</u>	<u>31 decembrie 2022</u>
Imobilizări corporale	-	-
Creanțe – provizioane privind pierderile de valoare	-	-
Provizioane beneficii angajați	9.893.752	7.497.720
Datorii leasing IFRS 16	3.516.824	3.912.911
Alte provizioane de riscuri și cheltuieli	583.912	727.576
Total creanțe din impozit amânat	13.994.488	12.138.207

Administrația Română a Serviciilor de Trafic Aerian ROMATSA R.A.

NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE INDIVIDUALE IFRS PENTRU ANUL ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2023

(toate sumele sunt prezentate în LEI dacă nu este indicat altfel)

Modificarea creanțelor cu impozitul amânat în perioadă se prezintă astfel:

	Imobilizări corporale	Creanțe depreciate	Provizioane beneficii angajați	Datorii leasing IFRS 16	Alte provizioane	Pierderi fiscale reportate	Total
Sold la 1 ianuarie 2022	-	-	3.857.089	3.828.560	394.092	-	8.079.741
Sume cu impact în contul de profit și pierdere	1.056.933	4.055.866	99.547.982	84.351	333.484	-	105.078.616
Sume cu impact în alte elemente ale rezultatului global	-	-	-	-	-	-	-
Depreciere creanță cu impozit amânat	<u>(1.056.933)</u>	<u>(4.055.866)</u>	<u>(95.907.351)</u>	=	=	=	<u>(101.020.150)</u>
Sold la 31 decembrie 2022	=	=	<u>7.497.720</u>	<u>3.912.911</u>	<u>727.576</u>	=	<u>12.138.207</u>
Sold la 1 ianuarie 2023	=	=	<u>7.497.720</u>	<u>3.912.911</u>	<u>727.576</u>	=	<u>12.138.207</u>
Sume cu impact în contul de profit și pierdere	1.001.549	5.614.503	109.946.666	(396.087)	(143.664)	-	116.022.967
Sume cu impact în alte elemente ale rezultatului global	-	-	-	-	-	-	-
Depreciere creanță cu impozit amânat	<u>(1.001.549)</u>	<u>(5.614.503)</u>	<u>(107.550.634)</u>	-	-	-	<u>(114.166.686)</u>
Sold la 31 decembrie 2023	=	=	<u>9.893.752</u>	<u>3.516.824</u>	<u>583.912</u>	=	<u>13.994.488</u>

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

30. TRANZACȚII CU PĂRȚILE AFILIATE

Părțile afiliate includ Ministerul Transporturilor și Infrastructurii și regiile autonome și societățile ce aparțin de Ministerul Transporturilor și Infrastructurii.

Regia derulează tranzacții cu Ministerul Transporturilor și Infrastructurii reprezentând servicii de navigație aeriană exceptate de la plata tarifului de rută și terminal. Contravaloarea acestor servicii este rambursată de către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii în conformitate cu Ordinul 1635/2020.

Contravaloarea serviciilor de rută și terminal exceptate, prestate de Regie și recunoscute în cadrul cifrei de afaceri în anul 2023 au fost în valoare de 15.914.609 lei (2022: 13.796.706 lei).

Valoarea creanțelor de la Ministerul Transporturilor la 31 decembrie 2023 este de 7.605.604 lei (31 decembrie 2022: 2.540.472 lei), din care 3.205.794 lei pentru servicii de ruta și terminal și 4.399.810 lei reprezentând contribuția României la Fondul european special de solidaritate ATM – pentru Ucraina și Moldova, gestionat de către Eurocontrol. Rambursarea contravalorii contribuției se va face de către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii conform OG nr. 46/2018.

Nu au fost înregistrate ajustări de valoare pentru creanțele de la Ministerul Transporturilor și Infrastructurii la 31 decembrie 2023 și 31 decembrie 2022.

a) Cumpărări de la părțile afiliate

		<u>2023</u>	<u>2022</u>
TAROM	Parte afiliată	255.790	329.981
Autoritatea Aeronautică Civilă Română	Parte afiliată	18.757.524	23.488.092
Compania Națională Aeroporturi București	Parte afiliată	3.049.577	3.351.416
Aeroportul Internațional Mihail Kogălniceanu-Constanța	Parte afiliată	241.582	229.843
Aeroportul Internațional Timișoara	Parte afiliată	429.626	425.920
Școala Superioară de Aviație	Parte afiliată	35.200	96.959
Total cumparari		<u>22.769.299</u>	<u>27.922.211</u>

b) Vânzări de servicii către părțile afiliate

		<u>2023</u>	<u>2022</u>
TAROM	Parte afiliată	30.467.711	23.108.505
Autoritatea Aeronautică Civilă Română	Parte afiliată	15.387	16.473
Compania Națională Aeroporturi București	Parte afiliată	740.934	704.450
Aeroportul Internațional Mihail Kogălniceanu-Constanța	Parte afiliată	31.996	32.727
Aeroport Internațional Timișoara	Parte afiliată	41.790	39.164
Școala Superioară de Aviație	Parte afiliată	2.869	8.117
Total vanzari		<u>31.300.687</u>	<u>23.909.436</u>

c) Solduri cu părțile afiliate

		<u>31 decembrie 2023</u>	<u>31 decembrie 2022</u>
Datorii			
TAROM	Parte afiliată	-	87.974
Autoritatea Aeronautică Civilă Română	Parte afiliată	1.169.277	1.669.448

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

(toate sumele sunt prezentate în LEI dacă nu este indicat altfel)

Compania Națională Aeroporturi București	Parte afiliată	77.282	469.341
Aeroportul Internațional Mihail Kogălniceanu-Constanța	Parte afiliată	46.041	65.099
Aeroportul Internațional Timișoara	Parte afiliată	-	82.673
Total datorii		1.292.600	2.374.535
Creanțe			
TAROM	Parte afiliată	19.333.566	12.572.532
Autoritatea Aeronautică Civilă Română	Parte afiliată	284	1.782
Compania Națională Aeroporturi București	Parte afiliată	67.028	62.684
Aeroportul Internațional Mihail Kogălniceanu-Constanța	Parte afiliată	2.231	2.274
Aeroportul Internațional Timișoara	Parte afiliată	<u>6.751</u>	<u>3.414</u>
Total creante		19.409.860	12.642.686

Indemnizațiile personalului de conducere și administrare

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Salariile brute ale personalului de conducere		
Din care:		
Indemnizație director general	683.866	566.298
Indemnizații membri Consiliu de Administrație	852.256	814.141

Compania nu a acordat împrumuturi directorilor săi și nu a acordat alte beneficii personalului de conducere.

31. MANAGEMENTUL RISCULUI FINANCIAR

Activitățile Regiei sunt expuse la diverse riscuri financiare: riscul de piață (incluzând riscul valutar, Riscul de rată a dobânzii), riscul de credit și riscul de lichiditate.

Această notă prezintă informații privind expunerea Regiei la fiecare dintre riscurile prezentate anterior, obiectivele, politicile și procedurile de măsurare și gestionare a riscului folosite de Regie. Mai multe informații privind aceste riscuri sunt incluse în aceste situații financiare.

Conducerea Regiei identifică și analizează riscurile cu care se confruntă Regia și stabilește limitele adecvate de expunere la risc și controalele interne adecvate.

Politicile și sistemele de gestionare a riscurilor sunt revizuite periodic pentru a reflecta modificările condițiilor de piață și activitățile Regiei. Regia, prin cursurile de formare și standardele și procedurile de gestionare, urmărește să dezvolte un mediu de control disciplinat și constructiv, în care toți angajații să înțeleagă rolurile și obligațiile lor.

a) Riscul de piață

Riscul de piață este riscul ca schimbările în prețul de piață, cum ar fi tariful reglementat de EUROCONTROL, vor afecta fluxurile de trezorerie ale Regiei sau valoarea justă a instrumentelor financiare deținute. Obiectivul gestionării riscului de piață este acela de a gestiona și a controla expunerile riscului de piață în limite acceptabile, având în vedere optimizarea rezultatului.

(i) Riscul valutar

Moneda utilizată pe piața internă este leul românesc, iar pentru împrumuturile externe, costurile de finanțare sunt exprimate în diferite monede externe. Ca urmare, împrumuturile în valută sunt ulterior exprimate în lei, la cursul de la sfârșitul anului. Diferențele rezultate sunt incluse în contul de profit și pierdere și nu afectează fluxul de numerar până în momentul lichidării datoriei.

Regia este expusă riscului de curs valutar ca urmare a expunerilor pe diferite valute, în principal cu privire la numerar, echivalente de numerar, creanțe, investiții financiare și datorii comerciale. Regia nu utilizează instrumente financiare derivate pentru a reduce acest risc.

Valoarea activelor și obligațiilor financiare ale Regiei pe valute la 31 decembrie 2023 și la 31 decembrie 2022 se prezintă după cum urmează:

La 31 decembrie 2023	RON	EUR	USD	Alte monede	TOTAL
Active financiare					
Investiții financiare	4.389.488	132.281.649	-	-	136.671.137
Creanțe comerciale	846.339.492	281.201.037	-	-	1.127.540.529
Alte creanțe	424.178	379.583	-	-	803.761
Numerar și echivalente în numerar	109.657.893	110.306.096	356.388	343	220.320.720
Total active financiare	960.811.051	524.168.365	356.388	343	1.485.336.147
Obligații financiare					
Împrumuturi	(401.609.481)	-	-	-	(401.609.481)
Datorii leasing	(8.180.066)	(13.085.380)	(707.143)	-	(21.972.589)
Datorii comerciale	(28.455.625)	(21.785.617)	(11.914)	-	(50.253.156)
Alte datorii	(144.506.563)	(1.620.895)	-	-	(146.127.458)
Total obligații financiare	(582.751.735)	(36.491.892)	(719.057)	-	(619.962.684)
Expunere netă	<u>378.059.316</u>	<u>487.676.473</u>	<u>(362.669)</u>	<u>343</u>	<u>865.373.463</u>
La 31 decembrie 2022					
	RON	EUR	USD	Alte monede	TOTAL
Active financiare					
Investiții financiare	2.879.251	106.413.880	-	-	109.293.131
Creanțe comerciale	809.205.853	252.888.589	-	-	1.062.094.442
Alte creanțe	318.832	265.206	-	-	584.038
Numerar și echivalente în numerar	7.480.835	197.521.198	30.606	335	205.032.973
Total active financiare	819.884.771	557.088.873	30.606	335	1.377.004.585
Obligații financiare					
Împrumuturi	(466.000.000)	-	-	-	(466.000.000)
Datorii leasing	(7.425.923)	(16.291.150)	(738.620)	-	(24.455.693)
Datorii comerciale	(17.927.767)	(21.402.240)	-	(13.577)	(39.343.584)
Alte datorii	(103.128.646)	(1.514.731)	-	-	(104.643.377)
Total obligații financiare	(594.482.336)	(39.208.121)	(738.620)	(13.577)	(634.442.654)
Expunere netă	<u>225.402.435</u>	<u>517.880.752</u>	<u>(708.014)</u>	<u>(13.242)</u>	<u>742.561.931</u>

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

Următoarele rate de schimb au fost valabile în timpul anului:

	Curs mediu		Curs de închidere la data de raportare	
	2023	2022	2023	2022
RON/EURO	4,9465	4,9315	4,9746	4,9474
RON/USD	4,5743	4,6885	4,4958	4,6346

Analiza sensibilității

O diminuare sau o creștere cu 10% a cursului de schimb RON raportat la EUR și USD la data de 31 decembrie 2023 și respectiv la 31 decembrie 2022 ar genera un câștig/(o pierdere) cu sumele prezentate mai jos. Această analiză presupune că toate celelalte variabile rămân constante.

	O depreciere cu 10% a cursului de schimb RON raportat la EUR și USD		O apreciere cu 10% a cursului de schimb RON raportat la EUR și USD	
	Câștig/(Pierdere)	Câștig/(Pierdere)	Câștig/(Pierdere)	Câștig/(Pierdere)
	2023	2022	2023	2022
EUR	(48.767.647)	(51.788.075)	48.767.647	51.788.075
USD	36.267	70.801	(36.267)	(70.801)

(ii) Riscul aferent ratei dobânzii

Riscul generat de rata dobânzii este riscul ca valoarea unui instrument financiar să fluctueze datorită modificării ratelor dobânzilor pe piață în comparație cu rata dobânzii aplicabilă aceluși instrument financiar. Riscul fluxului de numerar determinat de dobânzi este riscul variației în timp a costurilor cu dobânzile.

Regia nu contabilizează active și datorii financiare cu rata de dobândă fixă la valoare justă prin contul de profit sau pierdere și nu desemnează instrumente financiare derivate (swap-uri pe rata dobânzii) ca instrumente de acoperire a riscurilor în cadrul unui model de contabilizare a operațiunilor de acoperire a valorii juste împotriva riscurilor. Prin urmare, o modificare a ratelor de dobândă la data raportării nu ar afecta contul de profit sau pierdere.

b) Riscul de credit

În decursul activității sale, Regia este expusă riscului de credit, în special datorită creanțelor comerciale. Conducerea Regiei monitorizează expunerea la riscul de credit în mod regulat. Situațiile financiare conțin ajustări în legătură cu riscul de credit, care reprezintă cea mai bună estimare a conducerii.

	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
Numerar și echivalente de numerar	220.320.720	205.032.973
Creanțe comerciale	1.127.540.529	1.062.094.442
Total active financiare	1.347.861.249	1.267.127.415

Creanțele Regiei sunt împărțite în 4 clustere pe baza caracteristicilor de risc comune:

- Creanțe aferente Eurocontrol – cluster Eurocontrol: creanțele încadrate în acest cluster se referă la activitatea de rută pentru care Eurocontrol facturează clienții finali (companii aeriene) și încasează de la aceștia, în numele Regiei;
- Penalități aferente Eurocontrol – cluster Eurocontrol – Pen: creanțele încadrate în acest cluster se referă la penalitățile în caz de neplată pentru activitatea de rută pentru care Eurocontrol facturează și încasează în numele Regiei;
- Creanțe aferente operatorilor de trafic interni și externi – cluster Operatori interni/externi: creanțele încadrate în acest cluster se referă la activitatea de terminal, în principal aeroportul Henri Coandă cât și aeroporturile din țară;

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

(toate sumele sunt prezentate în LEI dacă nu este indicat altfel)

- Creanțe provenite din zboruri scutite de la plata tarifelor decontate de Ministerul Transporturilor (zboruri militare, zboruri umanitare, căutare și salvare) – cluster MTI (zboruri exceptate).

În cazul creanțelor de la clienți care au intrat în proceduri de insolvență sau faliment, în valoare de 13.037.214 lei la 31 decembrie 2023 (10.239.812 lei la 31 decembrie 2022), acestea sunt depreciate integral la data raportării. Majoritatea soldului acestor creanțe este reprezentat de valoarea de recuperat de la Blue Air Aviation în sumă de 12.805.857 lei (10.002.175 lei la 31 decembrie 2022).

Componența pe vechimi a creanțelor comerciale la data raportării a fost:

La 31 decembrie 2023

Categorie client\ Valoarea nominală a creanței	Nescadent	1-30 zile	31-60 zile	61-90 zile	91-120 zile	Peste 120 zile
Eurocontrol	1.075.678.328	5.529.965	3.647.166	870.856	514.230	24.143.091

Categorie client\ Valoarea nominală creanței	Nescadent	1-30 zile	31-60 zile	61-180 zile	181-365 zile	Peste 365 zile
Eurocontrol – Pen	145.171	47.033	62.231	133.799	641.635	4.181.514
Operatori interni/externi	26.416.788	3.456.332	3.664.069	6.898.666	1.190.436	1.501.087
MTI (zboruri exceptate)	7.605.605	-	-	-	-	-
Proceduri de insolvență/faliment	-	-	-	-	3.017.269	10.019.945

La 31 decembrie 2022*

Categorie client\ Valoarea nominală a creanței	Nescadent	1-30 zile	31-60 zile	61-90 zile	91-120 zile	Peste 120 zile
Eurocontrol	1.021.848.339	12.248.159	3.870.494	5.141.449	1.833.182	20.739.120

Categorie client\ Valoarea nominală creanței	Nescadent	1-30 zile	31-60 zile	61-180 zile	181-365 zile*	Peste 365 zile*
Eurocontrol – Pen	360.415	101.662	-	194.590	266.025	4.281.534
Operatori interni/externi	15.334.297	2.440.016	2.967.640	4.047.994	262.346*	371.404*
MTI (zboruri exceptate)	2.540.472	-	-	-	-	-
Proceduri de insolvență/faliment	-	-	-	-	2.295.543*	7.944.268*

*În prezentele situații financiare, Regia a revizuit prezentarea creanțelor comerciale față de clienții aflați în proceduri de insolvență/faliment prin mutarea lor din categoria „Operatori interni/externi”, pe o linie separată, fiind modificate sumele prezentate în intervalele „181-365 zile” cu 2.295.543 lei, respectiv „Peste 365 zile” cu 7.944.268 lei la 31 decembrie 2022. Regia consideră că această prezentare oferă un grad sporit de claritate utilizatorilor de situații financiare, întrucât creanțele comerciale față de clienții aflați în proceduri de insolvență/faliment sunt depreciate integral la data raportării, diferit față de creanțele prezentate în categoria „Operatori interni/externi”.

La 31 decembrie 2023 și la 31 decembrie 2022, Regia determinat următoarele rate așteptate de pierdere:

La 31 decembrie 2023

Categorie client\ Rata așteptată de pierdere	Nescadent	1-30 zile	31-60 zile	61-90 zile	91-120 zile	Peste 120 zile
Eurocontrol	0,48%	16,59%	36,16%	50,04%	77,94%	100,00%

Categorie client\ Rata așteptată de pierdere	Nescadent	1-30 zile	31-60 zile	61-180 zile	181-365 zile	Peste 365 zile
Eurocontrol – Pen	94,21%	80,89%	100,00%	86,83%	90,15%	93,96%
Operatori interni/externi	3,10%	6,91%	22,35%	24,10%	58,42%	96,62%
MTI (zboruri exceptate)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Proceduri de insolvență/faliment	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

La 31 decembrie 2022

Categorie client\ Rata așteptată de pierdere	Nescadent	1-30 zile	31-60 zile	61-90 zile	91-120 zile	Peste 120 zile
Eurocontrol	0,50%	16,93%	37,43%	52,95%	79,80%	100,00%

Categorie client\ Rata așteptată de pierdere	Nescadent	1-30 zile	31-60 zile	61-180 zile	181-365 zile	Peste 365 zile
Eurocontrol – Pen	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	94,57%	93,38%
Operatori interni/externi	2,22%	6,68%	18,49%	22,78%	38,42%	97,12%
MTI (zboruri exceptate)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Proceduri de insolvență/faliment	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

La 31 decembrie 2023, creanțele comerciale totale în suma de 1.179.365.216 lei (1.109.088.948 la 31 decembrie 2022) lei și creanțele comerciale Nescadente din categoria Eurocontrol în sumă de 1.075.678.328 lei (1.021.848.339 lei la 31 decembrie 2022) includ și creanța în sumă de 857.929.316 lei (828.677.893 lei la 31 decembrie 2022) de încasat de la EUROCONTROL prin tarifele serviciilor de navigație aeriană și înregistrate conform art. 29 alin. (5) al Reg. (UE) 2019/317. Acest activ a fost recunoscut în bilanț deoarece Regia consideră că este probabilă realizarea unor beneficii economice viitoare și valoarea a putut fi evaluată fiabil. În anul 2023 Regia a facturat utilizatorilor spațiului aerian suma de 114.544.736 lei și a recunoscut creanțe în sumă de 143.796.159 lei.

Analiza credit rating

Regia deține numerar și depozite semnificative plasate la instituții financiare, care sunt considerate ca fiind asociate unui risc minim de performanță. De asemenea, Regia deține un număr semnificativ de titluri emise de Statul Român. România este clasificată Baa3 după standardele Moody's, un rating scăzut spre mediu (*Sursa www.tradingeconomics.com*).

Indice	Banca	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
P-2	BCR	135.370.150	200.088.362
P-2	BRD	456.786	579.277
P-2	Unicredit Bank	182.551	193.224
P-1	ING	78.448.648	2.521.621
P-2	CEC	798.181	-
P-2	Banca Transilvania	163.421	391.154
N/A	Trezorerie	4.675.209	1.106.103
N/A	Casa	225.774	153.232
Total		220.320.720	205.032.973

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

(toate sumele sunt prezentate în LEI dacă nu este indicat altfel)

Indicatorul financiar al fiecărei instituții bancare a fost preluat din analizele externe de risc ale Moody's Analytics actualizate în 2023. Evaluările pentru depozite pe termen scurt și conturi curente se aplică la nivel individual pentru fiecare instituție financiară. Moody's Analytics folosește următoarele calificative pentru a evalua capacitatea de rambursare a obligațiilor financiare a fiecărei instituții bancare:

- P-1: instituțiile financiare notate cu acest calificativ au o capacitate superioară de rambursare a obligațiilor pe termen scurt;
- P-2: instituțiile financiare notate cu acest calificativ au o capacitate ridicată de rambursare a obligațiilor pe termen scurt;
- P-3: instituțiile financiare notate cu acest calificativ au o capacitate acceptabilă de rambursare a obligațiilor pe termen scurt;
- NP: instituțiile financiare notate cu acest calificativ nu se încadrează în categoriile prezentate mai sus;
- n/a: aceste instituții financiare nu sunt analizate de Moody's Analytics.

c) Riscul de lichiditate

Riscul de lichiditate se referă la riscul ca entitatea să nu-și poată onora obligațiile ce revin din datoriile financiare care sunt reglate prin numerar sau alte bunuri financiare. Politica Regiei privind administrarea lichidității este de a asigura, în măsura în care este posibil, că va avea întotdeauna lichidități suficiente pentru a îndeplini obligațiile sale atunci când vor fi scadente, atât în condiții normale cât și în condiții deosebite, fără a suporta pierderi inacceptabile. Gestionarea prudentă a riscului de lichiditate implică menținerea de numerar suficient și posibilitatea de lichidare a activelor financiare. Managementul monitorizează previziunile privind rezervele de lichidități ale Regiei pe baza fluxurilor de numerar viitoare.

Expunerea maximă la riscul de lichiditate la data raportării a fost:

	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
Active		
Active financiare în RON	960.811.051	819.884.771
Active financiare în alte valute	<u>524.525.096</u>	<u>557.119.814</u>
Total Active financiare	1.485.336.147	1.377.004.585
Datorii		
Datorii financiare în RON	(582.751.735)	(594.482.336)
Datorii financiare în alte valute	<u>(37.210.949)</u>	<u>(39.960.318)</u>
Total Datorii financiare	(619.962.684)	(634.442.654)
Poziția financiară netă în RON	378.059.316	225.402.435
Poziția financiară netă în alte valute	487.314.147	517.159.496
Poziția financiară netă	865.373.463	742.561.931

Termenele contractuale ale obligațiilor financiare, incluzând dobânzile, sunt prezentate mai jos:

	Valoare totala	Sub 12 luni	1-2 ani	2-5 ani	Peste 5 ani
La 31 decembrie 2023					
Împrumuturi	(401.609.481)	(68.749.481)	(66.570.000)	(199.710.000)	(66.580.000)
Datorii leasing	(21.972.589)	(3.098.140)	(2.392.294)	(6.339.504)	(10.142.651)
Datorii comerciale	(50.253.156)	(50.253.156)	-	-	-
Alte obligații	(146.127.458)	(145.854.154)	(42.075)	(231.229)	-
Total datorii financiare	<u>(619.962.684)</u>	<u>(267.954.931)</u>	<u>(69.004.369)</u>	<u>(206.280.733)</u>	<u>(76.722.651)</u>
Dobânzi viitoare aferente împrumuturilor bancare	(89.101.279)	(26.885.802)	(22.014.910)	(37.318.299)	(2.882.268)
Dobânzi viitoare aferente datoriilor de leasing	(9.928.317)	(462.192)	(430.651)	(1.135.426)	(7.900.048)
Total datorii financiare viitoare	<u>(718.992.280)</u>	<u>(295.302.925)</u>	<u>(91.449.930)</u>	<u>(244.734.458)</u>	<u>(87.504.967)</u>

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

La 31 decembrie 2022

Împrumuturi	(466.000.000)	(66.570.000)	(66.570.000)	(199.710.000)	(133.150.000)
Datorii leasing	(24.455.696)	(3.358.591)	(2.910.746)	(6.652.958)	(11.533.399)
Datorii comerciale	(39.343.584)	(38.861.913)	(481.671)	-	-
Alte obligații	(104.643.376)	(104.061.945)	(436.243)	(145.188)	-
Total datorii financiare	<u>(634.442.654)</u>	<u>(212.852.449)</u>	<u>(70.398.660)</u>	<u>(206.508.146)</u>	<u>(144.683.399)</u>
Dobânzi viitoare aferente împrumuturilor bancare	(149.815.321)	(39.254.439)	(33.361.115)	(64.112.461)	(13.087.306)
Dobânzi viitoare aferente datoriilor de leasing	(8.244.115)	(463.675)	(428.604)	(1.114.073)	(6.237.763)
Total datorii financiare viitoare	<u>(792.502.090)</u>	<u>(252.570.563)</u>	<u>(104.188.380)</u>	<u>(271.734.679)</u>	<u>(164.008.468)</u>

Detalierea soldurilor datoriilor a fost prezentată în Nota 15 – Datorii comerciale, Nota 16 – Alte datorii și obligații.

Managementul capitalurilor

Politica conducerii Regiei este de a păstra o structură adecvată a capitalurilor pentru a menține încrederea creditorilor și a pieței și pentru a susține dezvoltarea viitoare a afacerii.

Regia monitorizează structura capitalurilor și o ajustează în funcție de schimbările condițiilor economice.

Evaluarea la valoarea justă

Valoarea justă a instrumentelor financiare care sunt tranzacționate pe o piață activă se bazează pe prețurile de piață cotate la sfârșitul perioadei de raportare. Valoarea justă a instrumentelor financiare care nu sunt tranzacționate pe o piață activă este stabilită prin utilizarea tehnicilor de evaluare.

La 31 decembrie 2023, valorile contabile ale numerarului și echivalentelor de numerar, furnizorilor și clienților, angajamentelor și datoriilor pe termen scurt aproximau valorile lor juste datorită scadențelor pe termen scurt ale acestor active și datorii.

Valoarea justă a datoriilor financiare cu o perioadă de decontare mai mare de 6 luni este estimată prin actualizarea fluxurilor de numerar contractuale viitoare la rata curentă a dobânzii de pe piață aflată la dispoziția Regiei pentru instrumente financiare similare. La 31 Decembrie 2023 și la 31 decembrie 2022 Regia nu a folosit instrumente derivative pentru a se proteja de riscurile mai sus menționate. Valoarea contabilă a tuturor instrumentelor financiare aproximează valoarea lor justă.

32. ANGAJAMENTE ȘI CONTINGENȚE**(a) Programul de investiții**

Regia este angajată în continuarea programului de investiții, detaliat pe obiective după cum urmează:

Obiectiv	Valoare investiție 31 decembrie 2023
Obiective în continuare din care:	
Turn control nou pe Aeroportul Cluj-Napoca	829.163,33
Sistem de semnalizare luminoasă pentru traversarea controlată a căilor de rulare N și C de la AIHCB	48.091,57

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

(toate sumele sunt prezentate în LEI dacă nu este indicat altfel)

Sistem computerizat integrat AIS	11.081.519,64
Modernizare sistem electroalimentare echipamente, rack-uri si pozitii de lucru sala ACC	37.000,00
Electroalimentare TWR Baia Mare	891.550,70
Sistem AWOS semiautomat de observare meteorologica la 16 aeroporturi	2.645.890,24
Stații radio comunicații A/G VHF (ENR)	5.033.937,80
Schimbare centrala telefonica CDZ Bucuresti	3.000,00
Modernizare tablouri secundare CTO CDZ Bucuresti	369.148,00
Modernizare Turn Control DSNA Timișoara	47.500,00
Modernizare A-SMGCS la DSNA București - Implementare Advanced Tower Mesaging	372.909,35
Total obiective în continuare	21.359.710,63
Obiective noi din care:	
Sistem D-ATIS la DSNA Cluj și la DSNA Bacău	44.628,93
Alimentare cu energie electrica Radiofar Ștefanești	521.287,46
Reconfigurare ROMAWOS Sibiu instalare senzor vant - RWY 09	62.000,00
Sistem panouri fotovoltaice pentru consum propriu - ReGEN (CDZ Arad, Constanța și Cluj-Napoca)	100.000,00
Modernizare punct de distribuție apă răcită corpuri administrative CDZ București	8.600,00
Mentenanță evolutivă - upgrade software Sistem ATM (INDRA)	2.052.386,86
Mentenanță evolutivă - upgrade software sistem E-MANAGEMENT	30.960,00
Extindere supraveghere WAM in est fir Bucuresti	28.626,74
Total obiective noi	2.848.489,99
Dotări independente	4.145.805,08
Studii	1.761.132,29
Total proiecte de investiții	30.115.137,99

(b) Garanții și angajamente primite

La 31 decembrie 2023 Regia a recunoscut extrabilanțier scrisori de garanție bancară în legătură cu contractele de investiții și de prestări servicii derulate în sumă de 21.380.236,89 lei. Cele mai importante sunt următoarele:

Denumire ordonator (furnizor)	31 decembrie 2023
ASOC ETA2U SI QUALITY BUSINESS SOL	4.358.182
IDS AIR NAV	2.528.306
ERA AS	1.908.239
SELEX ES INC_SUA	1.689.878
INDRA SISTEMAS	1.415.806
CGX	1.404.748
NOTAM	1.342.835
TELEKOM ROMANIA COMMUNICATION	1.135.836

(c) Situația bunurilor din domeniul public al statului (HG 1.705/2006 și HG 359/2016) aflate în administrarea R.A. ROMATSA

Nr. crt.	Subunitatea	Denumire	Tip bun (imobil, teren, etc.)	Valoare la 31 decembrie 2023 (lei)	Lege/HG/OUG/etc. care reglementează situația juridică
1	DR BUCUREȘTI	Incinta curte Centrul de Dirijare al Zborurilor Bucuresti	Teren	68.354.791,22	Legea 213/1998, HG 624/2010
2	ADMINISTRAȚIA CENTRALĂ	Construire sediu Administratia Centrala ROMATSA si AACR	Teren	7.907.390,08	Legea 213/1998, HG 624/2010

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

(toate sumele sunt prezentate în LEI dacă nu este indicat altfel)

3	DR BUCUREȘTI	Incinta curte RADAR PRIMAR SI SECUNDAR CU RAZA LUNGA DE ACTIUNE THOMSON	Teren	227.795,78	Legea 213/1998, HG 624/2010
4	DR BUCUREȘTI	Incinta curte RADIOFAR INDEPARTAT OTOPENI DIRECTIA 81 ^o R (RADAR MSSR)	Teren	1.083.357,39	Legea 213/1998, HG 624/2010
5	DR BUCUREȘTI	Incinta curte VOR/DME STREJNIC	Teren	110.454,40	Legea 213/1998, HG 624/2010
6	DR BUCUREȘTI	Incinta curte VOR/DME FLORESTI STOENESTI	Teren	26.415,19	Legea 213/1998, HG 624/2010
7	DR BUCUREȘTI	Incinta curte RADIOFAR DE RUTA FLORESTI STOENESTI	Teren	98.530,05	Legea 213/1998, HG 624/2010
8	DR BUCUREȘTI	Incinta curte RADIOFAR DE RUTA TÂRGU JIU	Teren	395.109,51	Legea 213/1998, HG 624/2010
9	DR BUCUREȘTI	Incinta curte VOR/DME TARGU JIU	Teren	40.509,35	Legea 213/1998, HG 624/2010
10	DSNA BUCUREȘTI	Incinta curte RADIOFAR APROPIAT BANEASA DIRECTIA 71 ^o	Teren	3.680.256,95	Legea 213/1998, HG 624/2010
11	DSNA BUCUREȘTI	Incinta curte RADAR TMA	Teren	3.578.467,42	Legea 213/1998, HG 624/2010
12	DSNA BUCUREȘTI	Incinta curte RADIOFAR APROPIAT OTOPENI DIRECTIA 261 ^o L	Teren	901.289,95	Legea 213/1998, HG 624/2010
13	DSNA BUCUREȘTI	Incinta curte RADIOFAR APROPIAT OTOPENI DIRECTIA 261 ^o R	Teren	944.399,24	Legea 213/1998, HG 624/2010
14	DSNA BUCUREȘTI	Incinta curte RADIOFAR INDEPARTAT OTOPENI DIRECTIA 81 ^o L	Teren	1.143.308,93	Legea 213/1998, HG 624/2010
15	DSNA BUCUREȘTI	Incinta curte RADIOFAR INDEPARTAT OTOPENI DIRECTIA 261 ^o L	Teren	664.222,33	Legea 213/1998, HG 624/2010
16	DSNA BUCUREȘTI	Incinta curte RADIO GONIOMETRU UUS OTOPENI DIRECTIA 81 ^o L	Teren	127.913,19	Legea 213/1998, HG 624/2010
17	DSNA BUCUREȘTI	Incinta curte RADIOFAR APROPIAT OTOPENI DIRECTIA 81 ^o R	Teren	1.816.339,51	Legea 213/1998, HG 624/2010
18	DSNA BUCUREȘTI	Incinta curte RADIOFAR APROPIAT OTOPENI DIRECTIA 81 ^o L	Teren	2.960.231,51	Legea 213/1998, HG 624/2010
19	DSNA BUCUREȘTI	Incinta curte RADIOFAR INDEPARTAT OTOPENI DIRECTIA 261 ^o R	Teren	673.833,51	Legea 213/1998, HG 624/2010
20	DSNA BUCUREȘTI	Incinta curte RADIOFAR INDEPARTAT BANEASA DIRECTIA 71 ^o	Teren	1.570.004,83	Legea 213/1998, HG 624/2010
21	DSNA BUCUREȘTI	Incinta curte RADIOFAR APROPIAT BANEASA DIRECTIA 251 ^o	Teren	8.995.775,29	Legea 213/1998, HG 624/2010
22	DSNA BUCUREȘTI	Incinta curte RADIOFAR INDEPARTAT BANEASA DIRECTIA 251 ^o	Teren	1.654.158,74	Legea 213/1998, HG 624/2010
23	DSNAR ARAD	Incinta curte RADIOFAR RUTA DEVA	Teren	229.387,28	Legea 213/1998, HG 624/2010
24	DSNAR ARAD	Incinta curte RADIOFAR INDEPARTAT	Teren	74.342,01	Legea 213/1998, HG 624/2010
25	DSNAR ARAD	Incinta curte RADIOMARKER	Teren	1.405,11	Legea 213/1998, HG 624/2010
26	DSNAR ARAD	Incinta curte RADIOFAR APROPIAT	Teren	190.923,48	Legea 213/1998, HG 624/2010

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE INDIVIDUALE IFRS PENTRU ANUL ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2023

(toate sumele sunt prezentate în LEI dacă nu este indicat altfel)

27	DSNAR ARAD	Incinta curte RADIOGONIOMETRU	Teren	210.666,76	Legea 213/1998, HG 624/2010
28	DR BUCUREȘTI	Incinta curte DVOR/DME GALATI (SENDRENI)	Teren	597.202,21	Legea 213/1998, HG 624/2010
29	DSNAR CONSTANȚA	Incinta curte RADIOFAR INDEPARTAT PE DIRECTIA 184º	Teren	31.820,58	Legea 213/1998, HG 624/2010
30	DSNAR CONSTANȚA	Incinta curte RADIOFAR APROPIAT PE DIRECTIA 184º	Teren	95.313,58	Legea 213/1998, HG 624/2010
31	DSNAR CONSTANȚA	Incinta curte RADIOFAR DE PANTA ILS DIRECTIA 184º	Teren	10.246,82	Legea 213/1998, HG 624/2010
32	DSNAR CONSTANȚA	Incinta curte RADIOFAR DE DIRECTIE ILS DIRECTIA 184º	Teren	3.522,34	Legea 213/1998, HG 624/2010
33	DSNAR CONSTANȚA	Incinta curte RADIOFAR APROPIAT PE DIRECTIA 004º	Teren	201.261,10	Legea 213/1998, HG 624/2010
34	DSNAR CONSTANȚA	Incinta curte RADIOFAR INDEPARTAT PE DIRECTIA 004º	Teren	81.716,47	Legea 213/1998, HG 624/2010
35	DSNAR CONSTANȚA	Incinta curte VOR/DME RADIOFAR DE RUTA PE DIRECTIA 004º	Teren	10.543,14	Legea 213/1998, HG 624/2010
36	DSNAR CONSTANȚA	Incinta curte CENTRUL DE DIRIJARE AL ZBORURILOR CONSTANTA	Teren	834.379,75	Legea 213/1998, HG 624/2010
37	DSNAR CONSTANȚA	Incinta curte CENTRUL DE DIRIJARE AL ZBORURILOR CONSTANTA (Parcare)	Teren	88.856,75	Legea 213/1998, HG 624/2010
38	DSNAR CONSTANȚA	Incinta curte CAP RADAR PRIMAR SRE	Teren	88.092,06	Legea 213/1998, HG 624/2010
39	DSNAR CONSTANȚA	Incinta curte REPARTITOR CABLU TELECOMANDA	Teren	41.536,90	Legea 213/1998, HG 624/2010
40	DSNAR CONSTANȚA	Incinta curte OBSERVATOR METEO	Teren	48.748,86	Legea 213/1998, HG 624/2010
41	DSNA CLUJ	Incinta curte RADIOFAR APROPIAT	Teren	837.194,76	Legea 213/1998, HG 624/2010
42	DSNA CLUJ	Incinta curte CENTRUL DE EMISIE (CDZ CLUJ)	Teren	23.668.876,28	Legea 213/1998, HG 624/2010
43	DSNA BAIA MARE	Incinta curte RADIOFAR APROPIAT	Teren	502.328,33	Legea 213/1998, HG 624/2010
44	DSNA BAIA MARE	Incinta curte RADIO GONIOMETRU	Teren	67.445,48	Legea 213/1998, HG 624/2010
45	DSNA BAIA MARE	Incinta curte RADIOFAR INDEPARTAT	Teren	254.521,62	Legea 213/1998, HG 624/2010
46	DSNA IASI	Incinta curte RADIOFAR APROPIAT	Teren	200.520,31	Legea 213/1998, HG 624/2010
47	DSNA ORADEA	Incinta curte RADIOFAR INDEPARTAT	Teren	809.393,57	Legea 213/1998, HG 624/2010
48	DSNA SATU MARE	Incinta curte RADIOFAR APROPIAT, RADIO GONIOMETRU DVOR/DME	Teren	368.106,47	Legea 213/1998, HG 624/2010
49	DSNA SATU MARE	Incinta curte RADIOFAR INDEPARTAT	Teren	1.654.168,30	Legea 213/1998, HG 624/2010
50	DSNA SIBIU	Incinta curte RADIOMARKER	Teren	28.216,99	Legea 213/1998, HG 624/2010
51	DSNA SIBIU	Incinta curte RADIOFAR INDEPARTAT si CENTRU DE EMISIE	Teren	14.498.484,48	Legea 213/1998, HG 624/2010
52	DSNA SIBIU	Incinta curte RADIOFAR APROPIAT	Teren	660.757,34	Legea 213/1998, HG 624/2010
53	DSNA SUCEAVA	Incinta curte RADIOFAR APROPIAT	Teren	30.496,71	Legea 213/1998,

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

(toate sumele sunt prezentate în LEI dacă nu este indicat altfel)

54	DSNA SUCEAVA	Incinta curte RADAR PRECIZIE	Teren	12.182,44	HG 624/2010 Legea 213/1998, HG 624/2010
55	DSNA SUCEAVA	Incinta curte OBSERVATOR METEO	Teren	62.666,18	Legea 213/1998, HG 624/2010
56	DSNA TULCEA	Incinta curte RADIOFAR APROPIAT	Teren	108.212,91	Legea 213/1998, HG 624/2010
57	DSNA TULCEA	Incinta curte RADIO GONIOMETRU	Teren	3.226,03	Legea 213/1998, HG 624/2010
58	DSNA TULCEA	Incinta curte RADIOFAR INDEPARTAT	Teren	75.641,98	Legea 213/1998, HG 624/2010
59	DSNA TULCEA	Incinta curte CENTRUL DE EMISIE	Teren	285.410,24	Legea 213/1998, HG 624/2010
60	DSNA IASI	Teren Radiofar apropiat pentru Aeroportul international Iasi- obiectiv NDB	Teren	411.765,37	HG 359-11.05.2016
61	DSNAR CONSTANȚA	Obiectiv ILS-DME- Aeroportul Mihail Kogalniceanu, jud.Constanta	Teren	38.353,88	HG 359-11.05.2016
62	DSNA TG. MUREȘ	Radiofar îndepărtat - comuna Ogra, jud. Mureș	Teren	367.411,00	HG 1705/2006
63	DSNA TG. MUREȘ	Radiofar apropiat - sat Chirileu, jud. Mureș	Teren	946.810,00	HG 1705/2006
64	DSNA TG. MUREȘ	Radiogoniometru - sat Chirileu, jud. Mureș	Teren	156.478,00	HG 1705/2006
TOTAL				155.843.188,24	

(d) Acțiuni în instanță

La data de 9 septembrie 2015, Viorel Micula a solicitat și obținut, în Belgia, încuviințarea popririi asupra sumelor de bani pe care ROMATSA, ca furnizor de servicii de navigație aeriană, le primește lunar de la EUROCONTROL, până la concurența sumei de 85.066.428,42 Euro.

Împotriva acestei popririi atât R. A. ROMATSA cât și România, reprezentată prin Ministerul Finanțelor au introdus contestații la executare, dosarele astfel constituite fiind conexe. Au fost formulate cereri de intervenție din partea lui Ioan Micula (și a societăților S.C. European Food S. A., SC Starmill SRL și SC Multipack SRL), precum și din partea Comisiei Europene și a Eurocontrol.

La data de 25 ianuarie 2016, Tribunalul francofon de primă instanță din Bruxelles, Secția Civilă, s-a pronunțat în sensul admiterii acțiunilor formulate de ROMATSA și România și a dispus ridicarea popririi. Împotriva acestei Sentințe, au fost formulate cereri de apel atât de către Viorel Micula precum și de către Ioan Micula și cele trei societăți, proces aflat pe rolul Curtii de Apel din Bruxelles și suspendat în prezent până ce se va soluționa recursul Comisiei Europene împotriva deciziei Tribunalului UE de anulare a Deciziei CE 1470/2015.

Litigiul, contestație la executare împotriva popririi înființată în septembrie 2015, inițiat de către ROMATSA și ROMÂNIA în contradictoriu cu Viorel Micula și alții s-a soluționat definitiv prin Decizia Curtii de Apel din Bruxelles pronunțată la 27 septembrie 2022, prin care s-a luat act de cererea de renunțare formulată de apelanții Viorel Micula și alții, renunțare aprobată de către ROMATSA și ROMÂNIA.

În data de 21 august 2019 RA ROMATSA a primit de la EUROCONTROL o înștiințare prin care anunța Regia că, începând cu acea dată, s-a instituit o poprire de către frații Micula asupra conturilor EUROCONTROL pentru sumele datorate RA ROMATSA aferente furnizării serviciilor de navigație aeriană de rută, pentru suma de 394.963.733,82 Euro, fiind indisponibilizate orice încasări curente și viitoare.

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

Sistarea viramentelor a avut la bază un ordin judecătoresc de încuviințare a executării silite și de înființare a popririi emis de Tribunalul de primă instanță din Bruxelles, la cererea numitului Viorel Micula, în baza aceleiași sentințe pronunțate la data de 11 decembrie 2013 de către Tribunalul arbitral al CIRDI (ICSID) împotriva Statului Român.

La termenul din data de 24 decembrie 2019 au fost ridicate popririle instituite de frații Micula asupra veniturilor ROMATSA aferente furnizării serviciilor de navigație aeriană de rută.

Deși urmare unei înțelegeri dintre frații Micula și Guvernul României a fost achitată o sumă însemnată de bani la sfârșitul anului 2019, există încă dispute între Statul Român și reclamantii Micula asupra stingerii în întregime a pretențiilor acestora din urmă. Ca atare, având în vedere și specificul codului de procedură belgian, dosarul de contestație al celei de-a doua popririi a fost „suspendat”, neexistând o hotărâre a Tribunalului de limbă olandeză în ceea ce privește poprirea propriu-zisă. Astfel, procedura poate fi reluată în orice moment, nefiind încă epuizate toate aspectele care vizează conținutul dosarului, cheltuieli de judecată etc. Totuși, o redeschidere a acestei proceduri este foarte teoretică.

Situațiile financiare la 31 decembrie 2023 nu includ nicio ajustare în privința acestui litigiu în baza evaluării informațiilor deținute de Regie și a avocaților săi.

Regia are numeroase litigii în curs în legătură cu diferite situații în care este reprezentată de avocați interni/externi sau de departamentul juridic intern. Conducerea a evaluat impactul financiar al acestora în baza estimărilor făcute de avocați pentru fiecare caz și consideră că în afara provizionelor specifice înregistrate pentru recuperare de creanțe sau alte provizioane specifice, nu sunt necesare alte provizioane la 31 decembrie 2023 în legătură cu litigiile în curs.

(e) Cadrul legislativ fiscal

Toate sumele datorate Statului Român pentru taxe și impozite au fost plătite sau înregistrate la data bilanțului.

Sistemul fiscal din România este în curs de consolidare și armonizare cu legislația europeană, putând exista interpretări diferite ale autorităților în legătură cu legislația fiscală, care pot da naștere la impozite, taxe și penalități suplimentare.

În cazul în care autoritățile statului descoperă încălcări ale prevederilor legale din România, acestea pot determina, după caz: confiscarea sumelor în cauză, impunerea obligațiilor fiscale suplimentare, aplicarea unor amenzi, aplicarea unor majorări de întârziere (aplicate la sumele de plată efectiv rămase). Prin urmare, sancțiunile fiscale rezultate din încălcări ale prevederilor legale pot ajunge la sume importante de plătit către stat.

Conform legislației fiscale în vigoare, pe parcursul anului 2015, pentru neachitarea la termen de către contribuabili a obligațiilor fiscale, s-au perceput dobânzi și penalități de întârziere.

Astfel, în perioada ianuarie-februarie 2014 nivelul dobânzilor de întârziere a fost de 0,04% pe zi, iar nivelul penalităților de întârziere a fost de 0,02% pe zi pentru fiecare zi de întârziere.

Începând cu martie 2014, nivelul dobânzilor s-a redus, acesta fiind de 0,03% pe zi de întârziere la plată; nivelul penalităților a rămas neschimbat, la valoarea de 0,02% pe zi de întârziere la plată.

Începând cu data de 01.01.2016, nivelul dobânzii de întârziere scade la 0,03% pe zi, iar nivelul penalităților scade la 0,01% pentru fiecare zi de întârziere.

În România, exercițiul fiscal rămâne deschis pentru verificări o perioadă de 5 ani.

Datoriile contingente pot apărea în legătură cu evaluările fiscale suplimentare care pot fi impuse de către autoritățile fiscale datorită controalelor efectuate. Declarațiile de impozit pe profit pot fi supuse revizuirii de către autoritățile fiscale într-o perioadă de 5 ani.

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.

(toate sumele sunt prezentate în LEI dacă nu este indicat altfel)

Regia consideră că și-a achitat la timp și în totalitate taxele, impozitele, penalitățile și dobânzile penalizatoare, în măsura în care a fost cazul.

(f) Prețul de transfer

Legislația fiscală din România conține reglementări detaliate privind prețurile de transfer între părți afiliate și include metode specifice pentru determinarea prețurilor de transfer în cadrul tranzacțiilor desfășurate în condiții obiective.

Reglementările privind prețurile de transfer prevăd că acei contribuabili care efectuează tranzacții cu părțile afiliate trebuie să pregătească un dosar al prețurilor de transfer, care trebuie să fie prezentat autorităților fiscale la cerere. În practică, autoritățile fiscale române pot solicita informații suplimentare.

În consecință, dacă principiul unei tranzacții desfășurate în condiții obiective nu poate fi demonstrat, un control fiscal viitor poate ajusta rezultatul fiscal cu venituri taxabile adiționale/cheltuieli nedeductibile (se poate estima impozit pe profit adițional și penalități aferente).

Conducerea nu consideră că Regia are o expunere semnificativă în această privință.

(g) Riscul aferent mediului economic

În măsura în care au existat informații disponibile, conducerea a reflectat estimările revizuite ale fluxurilor de numerar viitoare în politica sa de depreciere.

Problemele actuale cu privire la eventuala înrăutățire a condițiilor financiare care ar contribui în continuare la o reducere a încrederii, au determinat guvernele și băncile centrale să depună eforturi comune pentru a adopta măsuri speciale în vederea contracarării aversiunii față de risc și restabilirii funcționării normale a pieței.

Conducerea Regiei nu poate estima evenimentele care ar putea avea un efect asupra sectorului bancar din România și ulterior ce efect ar putea avea asupra acestor situații financiare.

Riscurile semnificative sunt descrise în Nota 31. În cursul anului 2023 Regia nu a utilizat derivative pentru a se proteja împotriva acestor riscuri.

33. EVENIMENTE ULTERIOARE

Nu au existat evenimente ulterioare datei bilanțului contabil care necesită ajustări sau prezentarea lor în situațiile financiare pentru anul care s-a încheiat la 31 decembrie 2023.

Situațiile financiare prezentate de la pagina 1 la pagina 78 au fost autorizate pentru a fi emise de către Consiliul de Administrație la data de 27.05.2024 și au fost semnate în numele acestuia de către:

Felix Corneliu ARDELEAN
ADMINISTRATOR

Semnătura

Marius Adrian COJOC
DIRECTOR GENERAL

Semnătura

Cristian CÎTU - RADU
DIRECTOR ECONOMIC

Semnătura

Notele de la 1 la 33 constituie parte integrantă din situațiile financiare individuale IFRS.